

לעולם לא

טורקיה ושמירה

ממשלד המשטרה שעליכם לעסוק במניעת פשעים?
אין עיני צרה, הם ושלום, בניילויים, להיפך, אני סבור שפרסומיהם היו לטובת הצבור, כי מי יודע מה היה קורה לאותן נערות תמימות לולא הפסקתם את התעלולים בעוד מועד. אולם עד כמה שידוע לי אני משלם מיסים לממשלה ולא לכם, ואני רוצה לשמוע על נילויים כאלה מפני דובר המשטרה, לה אני משלם מיסים. יהודה שטינר, תל-אביב

ברשימתכם האחרונה על שערורית כרמל פילם (העולם הזה 1031) הופיעה תמונה מזוהה של הדוגמנית לאה ישראלי, כשהיא שוכבת בפוזת של קליאופטרה ורק מניפה וסרין מכסים את גופה. האם תמונה זו לקוחה מתוך הסרט של גלר, או שצלמכם צילם אותה לצורך אירית הכתבה? אם לא קשה לכם, ברצוני לדעת כיצד אפשר לצלם תמונות מעין זו?

ש. נחמני, פתח-תקוה
הדוגמנית לאה ישראלי הצטלמה בתמונה הדנונה לצורך מבחן להופעה בטרם של ביזיה, לא של כרמן פילם. תמונה זו היא אחת מתוך סדרת צילומי מבחן (ראה תמונה). הדרך הפשוטה להתקשר עם יפה פיות ישראליה היא לפרסם מודעה בעתונות על חיפוש מועמדות להופעה בטרם ישראלי חדש.

הכתבה היתה מצוינת ומשעשעת, אך נד מרה עוד יותר היתה הצגת התחילוכות בתפוחות...

דני גלובמן, ירושלים

גלריה של חתיכות?

אזרחים כונ' ב'

במשך שנים רבות של מאבק ללחם, הוד עוררו בליבי כמה ספקות ביחס לעמלמנו, הספרדים, במדינה.
לפני ימים אחדים נקלעתי לסוכנות בתל-אביב וראיתי שם עולים, ממנורשי מצרים, מהגרים בתור. נכנסתי עמם בשיחה והתברר לי שאף אחד מעולי פולין או הונגריה אינו נוסק לעמוד בתור במשרדי הסוכנות, אם יש הפניה גלויה, יש להכריז על הספרדים כעל אזרחים מסוג ב', ואז כל אחד ידע את מעמדו ולא ימרוז את השני, דרך אחרת היא תיקון העוול ועדינות לבניה זו מצד מנהיגי המדינה.

פליקס לוי, תל-אביב

בית-דין של מטה

בכתבה על בית-דין של העולם התחתון (העולם הזה 1030), כתבתם על בנימין ס. הנכבד שסירב לקבל מרות בית-דין העולם (התחתון) שהוא יליד הארץ. למעשה אין הדבר כך. בנימין הוא יליד גרמניה, אך אמו נוצרית.

י. קליין, חיפה

תור למשיח

אבקשכם לפרסם בעתונכם הנכבד כי אין ביכולתי ואפילו ברצוני לקבל אנשים אצלי לביקורים פתאומיים. עליהם לפנות אלי קודם על-ידי מכתב, ובפנים המכתב הוצאות ה' תשובה, מי שרוצה לבקר אותי, צריך להכות קודם כל לתשובה.

יוחנן בן דוד, עבד השם, ירושלים
למען הסדר הטוב, מתבקשים כל הזקוקים לעזרתו של המשיח הירושלמי לפנות אלי בציונות המקובלים.

גליון האחרון של העולם הזה (1031)

הוזכר בטעות שמו של עורך-הדין יהושע רונטנשטיין, כאלו היה נוכח בשדה התעופה לוד, שעה שנעשה הנסיון להבריז ציקים של מטבע ברזי לחוף-לארץ, וכאלו הציקים הוטמנו בכיסו ונמסרו על-ידו למשטרה.

שמו של עורך-הדין רונטנשטיין השתרבב לידעו זה ללא כל יסוד. הוא לא היה נוכח במקום, ולא היה לו כל קשר לענין.

העולם הזה מצטער על הזכרת שמו של עורך-הדין רונטנשטיין בקשר לפרשה זו, דבר שהיה בו משום עוול ומתנצל בפניו ברצון. האיש שמר לשם המנוח, שנפטר בשבוע, טמן את הציקים בכיסו, שלא באש' מתו, ושומר אותם ללא דיווח לידי המש' מרה, היה למעשה עורך-הדין יואל.

רכבת לכו

הזרועות מרשימתו של העורך (העולם הזה 1031) על הצורך בכינון יחסים תקינים עם גרמניה. כיצד אפשר בכלל לנסות להסי ביר בתיאוריות כלשהן, את התנהגותם של הגרמנים כלפי היהודים?
מה שעשתה החיה הנאצית לששה מיליונים יהודים אין לו שום הסבר בתיאוריה פא' שיטתית או אחרת. תיאוריות כאלה אפי' שריות רק כשבאים לדון במעשי בני אנוש. מה שעשו הגרמנים לנו, הם מעשים שאין בהם שום ניצוץ אנושי או צלם אדם, ובהתאם לכך יש למנוע כל מגע כיום מן הימים עמם.

נמרוד שירצקי, ירושלים

אין ספק ששום מעשה שילומים לא יוכל למחות את רגשות התיעוב שמרגיש כל יהודי כלפי גרמניה. רגשות אלה ישארו. אולם נכון הוא שביחסים בין מדינות, אין מקום לרגש אלא להגיון. משום כך יש לראות ברכה בחיזוש היחסים הרפואומיים עם גרמניה, הקיימים בין כה וכה בצורה מוסתרת.

ד"ר ד. לבלוזן, תל-אביב

אם הרכבת לכו תנסה להיות יותר מהירה מרכבת אקספרס, היא תהר מהפסים עוד לפני שתגיע למטרתה...

ברוך אינגרוב, חיפה

קרן עמוס
לפני שעה קראתי על פסק-הדין בענין עמוס בן-גוריון. אני מציע כי העולם הזה יקבל את תרומות קוראיו, הרוצים להודות עם שורת המתנדבים על ידי זה שישתתפו בכספם בתשלום הפיצויים לעמוס...

אלמוני, תל-אביב

העולם הזה יעביר כל סכום כזה אשר ית' קבל במערכת למטרה זו לשורת המתנדבים.

דוגמנית ישראלית

דרך גלר בעקמה

בניילויים שלכם על שערורית כרמן פילם (העולם הזה 1029-31) כתבתם להזכיר שלב חשוב בדרך לקאריירה של שני הניבורים הראשיים גלר ופולרשטיין. בתקופת הבחירות לכנסת השלישית היו שניהם עסקני מפ' יבין הציונים הכלליים בחדרה והסביבה. אולי יבין הצבור הישראלי עתה איר זכו ה' ציונים הכלליים בחישובים כה גדולים בבחירות...

משה ליבוביץ, גבעת אולגה

אינני מכין מדוע קיימת במשטרת ישראל המחלקה למניעת פשעים, האם אתם משתפים עמם פעולה? האם אתם מקבלים משכורת

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כחן

עורכת-משנה:

רוכ איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

אריה קרו

עורך כיתוב:

סילבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

צילם המערכת:

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.

ת. ד. 36, טקן לספרים: "עולמשרט".

המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62239.

החפצים: דוד סופר ובניו, תל-אביב.

המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא

2.6.2

אין עיני צרה בשורת המתנדבים. איני איש קנאי. לא קינאתי אפילו באלקיים העצני כששלחו אותו לבית-הסוהר. אך לכל דבר יש גבול. כשנשלחת היד לפגוע בזכות-הקפיריית שלנו, אני מסתייג.

אני מתכוון לאותו קטע של פסק-הדין במשפט עמוס בן-גוריון, בו קבעו השופטים כי המתנדבים "הם הם שסיפקו את החומר למפרסום בהעולם הזה". דבר שהתמיר ב' הרבה את הנזק שגרמו לעמוס. איני רוצה, כאמור, להפחית מהישיגי המתנדבים. אולם מה שאינו נכון, אינו נכון.

עד כמה שידוע לי, לא הועלתה טענה זו כלל במהלך המשפט. נציג המתנדבים הכחיש אותה בשבועה, כאשר הוצגו לו השאלות בראשית המשפט. ואם השופטים ייחסו לדבר ערך כה רב, מדוע לא הומינו אותנו לבית-המשפט להעיד בעצמנו?

★ ★ ★

מתי החלה חקירת העולם הזה נגד צמרת המשטרה? הדבר ניתן לקביעה מדויקת. היו ימים כשהינן ביחסים טובים מאד עם עמ'ס בן-גוריון. אפשר כמעט לומר: יחסים ידידותיים. ביקרנו אותו כשגר בחילה המפורסמת של ליגום (ומאז אנו מכירים אותה מבפנים). אכלתי עמו לא פעם ארוחת צהריים, וניצלנו את הזמן להחלפת דעות ולקבלת חומרי-רקע.

דעתי הפרטית על עמוס היתה אז חיובית למדי. החרשתי ממנו שהוא צעיר ער, לא משכיל במיוחד אך רחוק מלהיות טיפש. רחשתי לו אהדה טבעית, כי היה נדמה לי שנעשה לו עוול בכך שמתייחסים אליו בלולו כאל "בנו של הוקן", שזכה לכל רק הודות לאביו. התחלתי אפילו באירגון חומר לכתבת-שער עלי. גם היום אין בלבי שום טינה או איבה אישית אליו.

האינליה הגיעה לקצה בימי מאבק הגדול לטהור השחיתות בחיפה. תוך כדי חקירה נתקלנו בחושים שקשרו את מנגנון החושים עם צמרת המשטרה. שמועיהם של סהר ועמוס צצו יותר מפעם אחת. רשמנו זאת, אך לא נקטנו עדיין בפעולה מעשית. המפנה בא עם מערכת פעולות הטרור נגד העתון, שהגיעה לשיאה עם הנחת שתי הפצצות במשרד המערכת ובדפוס. היה ברור לנו שזו מלחמה לחיים ולמוות. עצבינו היו מתרחים עד לקצה היכולת.

שעה קלה אחרי התפוצצות הפצצה בדר' פוס, שפצצה פועל אחד, ועוד לפני שאף החלה חקירה, הופיע יחזקאל סהר במקום ובילה לתונאים בסוד כי הפצצה הושמה על-ידי המערכת עצמה. על סמך אינפורמציה מוסמכת זו מסר כבוד שיטרת בישיבתה הס' דית של הממשלה כי הפצצות הן פרי דינו. העלילה מסמרת-השערות, שסתר את כל הגיונות השכל הישר, עוררה סערה בממשלה, ושיטרת נסוג ממנה. באותו שבוע, בחיכוך בכנסת על הפצצות, לא העז שר-המשטרה אף לרמוז עליה. עד היום לא נמצאו הטרוריסטים. לשרוא-הבטחון פתרונים זכרני כי בימים אלו חזרה חזרה בכנסת ניגשתי במזנון-הכנסת לשולחן בו ישבה צמרת המשטרה, ובכללה סהר, עמוס, גר' ביק, אברהמי ועוד. שאלתי שאלה פשוטה: מה העלתה בדיקת המעבדה של המשטרה ביחס לנפץ הפצצה שהוטמנה ליד דלת המערכת?

היתה זאת שאלה מברעת. כי העלילה המתועבת נגד המערכת הסתמכה על ד

מסיבות בלתי-צפויות נאלצה המערכת לדחות בפעם נוספת לשבוע הבא את הפוקים הנבחרים מתוך

ספרו של אקשטיין

בגליון הבא יתפרסמו קטעים מותקים אלה, פרי עטו של הצעיר הנאשם ברצח הד"ר קסטנר — חלק מרומן מאסף בעל גוון אוטוביוגרפי, המטייל אור מיוחד במינו על נפשו והשקפותיו של הצעיר היושב על ספסל הנאשמים — ספר לבטיון, מרידותיו ואהבותיו של צעיר עברי עירוני, בן הדור שגידולו וחינוכו לאחר הקמת המדינה, לאחר מלחמת-השיחרור.

הרקבון כירסם בצמרת עד ההתמוטטות הגדולה המטראגדיה של משטרת ישראל

- מאת אורי אבנרי -

בעל נשמה ליברלית עדינה, סלד מן החובה להתעסק במוסד כל-כך אלים כמו משטרה. בליט ברירה לא העבירה הממשלה את המשטרה למשרד-הפנים, כפי שחייב ההגיון, אלא יצרה לה משרד עצמאי. היא העבירה אותו לידי שר-המיועטים, בכור שיטירתי, מפני שהיה קצין-משטרה חתיק ושוף-שילם מנוסה.

מדינת ישראל זכתה לשר-משטרה. בימים הראשונים הטיל שיטירתי על המייגר קלמן כהן, איש מגדש חתיק, לסייר בתחנות המשטרה, להקים נפות. כהן היה איש ידוע בין חבריו, שקיבלו את מרותו ללא היסוס. לשעה קלה היה נדמה כי המעבר ממשטרת-פלשתניה למשטרת-ישראל יהיה טבעי ופשוט, וכי שוטרי-המנדט המנוסים ימשיכו לנהל את המשטרה כפי שלמדו בבית-הספר המקצועי המצויין של המנדט.

אולם השליטים האמיתיים של המדינה לא חלמו להפקיר מכשיר זה בידי אנשי-מקצוע. הם מצאו את האיש המתאים לניהול המשטרה: יחזקאל סרור, איש מפא"י נאמן ואיש-אמונם של השליטים. הם מינו אותו לתפקיד המפקח הכללי. לידו הציבו איש-מפא"י אחר, יוסף נחמיאס, כסגנו, מעין מפקח על המפקח.

היתה זאת הכרעה מרחיקת-לכת. האדונים החדשים סילקו את כהן המנוסה. הם מסרו מיד כמעט את כל עמדות-המפתח במשטרה לידי אנשי ארגון-ההגנה. נחום זיראב, המפקד החדש בתל-אביב, ישורון שיף בירושלים, נעמן סחחי בחיפה, היו כולם אנשי ההגנה והסוכנות, ללא קשר קודם כלשהו עם עבודת-המשטרה. רק את תפקיד ראש אגף החקירות לא העזו השליטים החדשים למסור לאיש חסר-נשיון. אותו מסרו לידי איש מגדש, רם לוסינג (ירון).

ההתחלה: כובע טמבל

למראית-עין היה הסיודור החדש הגיוני. גם צה"ל קם על ברכי המזיגה בין מפקדי ההגנה לבין קציני הבריגדה. הרמטכ"ל הראשון ועוזרו היו אנשי-ההגנה. אפשר היה להגות כי דבר שהוא טוב לצבא, מתאים בוודאי גם למשטרה.

אולם היתה זאת אשליה טראגית — ראשית הטרדיה הגדולה. יש הבדל עצום בין הצבא והמשטרה. צה"ל נולד בקרב. מפקדי ההגנה היו בעלי ניסיון צבאי רב, אם כי מחתרתי. האסכולה של הפלמ"ח היתה הכנה מצוינת לחיים צבאיים סדירים. במשבר העליון של מלחמה לאחים ולמחת, בעזרת כושר-אילתור מצויין, נוצרה במהרה מתכונת צבאית שהיתה מסוגלת, עם כל פגמים וליקוייה, לשמש בסיס להתפתחות בריאה של צה"ל.

בעיות המשטרה הן שונות לחלוטין. המשטרה היא מקצוע, בו יש ערך מכריע לכל שנה של ניסיון. אין בו תחליף לקצין המעורה בהחי הפשע, המכיר אישית את רוב הפושעים, היודע על בורין את הוראות פקודת-המשטרה וסדריה, החש בקצות-אצבעותיו את דרכי הפשע ואת אופי מבצעיו.

החיל מתכונן במשך שנים ארוכות למיבחן גדול אחר, העשוי להיות מוכרע תוך כמה ימים מעטים. השוטר לוחם את מלחמתו האפורה בכל רגע, יום אחר יום, וכל חקירה נוספת, כל פשע שנמנע או נתגלה, הוא דף בספר-לימוד אישי שאין לו סוף ותחליף. בתמימות העילאית של נער שניתנה לו רכבת-צעצועים, הקצינים החתיקים לא ידעו אם לצחוק או לבכות.

סיפר קצין אחד: "ישבתי בתחנה שלי, באחת המושבות, ודנתי עם קצין אחר על פרטי חקירה מסוימת, כשלפני הופיע בדלת צעיר בחולצת חאקי פתוחה, מעל למכנסיו הקצרים, נעול סנדלים וחבוש כובע-טמבל. מספר שנותיו היה קטן ממספר שנות שרותו במשטרה. שאלנו אותו ברוגז-מה הוא מפרע לנו. אז הציג את עצמו כמפקדו החדש. תחילה חשבונו שזו מתחיה ופרצנו בצחוק. אבל זאת לא היתה בדיחה. הצעיר, בן משק שכן, שמעולם לא עסק יום אחד בחייו בענייני משטרה, נתמנה זה עתה למפקד-הנהגה. לפני כן עבר, כך סיפר לנו בגאווה, קורס של שבועיים אצל מפקדי-נהג אחר..."

האיש מכהן כיום כמפקד אחת הנפות.

סהר: הקרב על השלם

אפילו בנסיבות אלה, היתה בחירת יחזקאל סרר לתפקיד המפקח הכללי מתמיתה במקצת. הוא היה מוכר לרבים, ובין ראשי-השלטון לא היו אשליות רבות לגבי אישיותו.

אין ספק שסהר הוא אדם טוב-לב ובעל רצון טוב. אולם מעולם לא הצטיין ראשו בחריפות-יתר. הוא בן למשפחת סחרוב, שהחלה או בבניית אימפריה כלכלית אוירה בארץ, תוך ניצול קשריה האמיצים עם השלטון. האחים, הריסיה-המות, התייחסו בזלזול ליחזקאל,

בית-המשפט העליון של דעת-הקהל חרץ את דינו על צמרת המשטרה לפני שלושה חודשים. היה זה פסק-דין ללא זכות ערעור.

אותו יום עמד על דוכן-העדים גבר ממושקף המתחיל להקריח, אשר אוסף של כוכבים גדולים וקטנים קישט את כתפיו. תחת מטר השאלות שהומטרו עליו, ושנגעו לעצם תפקידו ועבודתו, התפתל יחזקאל סרר כחיה פצועה, הפליט תשובה אחידה ואומללה: "לא אוכור!" ליצינים חישבו ומצאו כי המלים "סרר" ו"לא אוכור" שחת בגימטריא: 265.

הקהל הנדהם, שעקב בתמהון גובר והולך אחרי הצגה מיוחדת זו של האיש האחראי על שלומם ובטחונם, עמד לפני הברירה הבלתי-נעימה להחליט אם המפקח הכללי של משטרת ישראל הוא שקרן או שוטה גמור. נשמות רחמניות נטו לסברה השניה. אחרים הגיעו למסקנה כי שתי הסברות נכונות גם יחד.

השבוע הבוע שלושה משופטי ישראל את דעתם שלהם על ההצגה המזוהה. הם הביעו אותה, בצורה מתאימה מאוד, דווקא במונחים תיאטרוניים. בהופעת המפקח הכללי של משטרת ישראל בבית-המשפט, "היה משום טרגדיה", אמרו הם. הם לא הסתירו את דעתם כי היתה זאת טרגדיה שמוטב להוריד עליה את המסך.

אולם הטרדיה ששמה סהר אינה טרגדיה פרטית, כי יחזקאל סרר אינו מפקח פרטי של המשטרה, אלא המפקח הכללי. בהעתקת החיכות לתחום הפרטי לא נעשה עזל רק ליחזקאל סהר. נעשה עזל לאינטרס הציבורי. כי יחזקאל סהר הוא נציג מוסד.

בפני כס המשפט לא עמד איש אחד. עמדה צמרת שלמה של אחד המוסדות החשובים ביותר במדינה. הדברים הקטלניים שנאמרו עלידי השופטים על סהר ועל שורה שלמה של קצינים אחרים (ראה עמודים 6-8) הם רק סיום המערכה החמישית של המחזה הטראגי. כדי להבין את המחזה כולו, כפי שהועלה מזה תשע שנים על הבמה הרחבה של מדינת ישראל, יש לחזור לרגע בו עלה המסך על המערכה הראשונה.

הירושה: פלסטין כולים

האנגלי האחרון שנשש את אדמת פלשתניה (א"י) בקיץ 1948 היה שטר אחריו שתי יצירות-פאר כירושה למדינה החדשה: את בית-המשפט ואת המשטרה. שני מוסדות שהיו ילדי-טיפוחו.

אמנם, בימי שקיעת המנדט דבקו סימני שחיתות מסויימים גם בשני מוסדות אלה. היו שופטים וקצינים שלקחו שוחד. אולם כמוסדות, בעלי מסורת ארוכה ומפוארת, ובציקר — בעלי מתכונת ארגונית יעילה עד כדי להפליא, לא היה בארץ מוסד ממלכתי שיכול היה להשתתף להם.

בית-המשפט המשיך בעבודתו ללא הפרעה. המדינה מינתה שופטים נוספים חדשים, אך אלה נקלטו מיד באווירה הקודמת. בעוד שבשאר שטחי המדינה הלכה וגברה ההתנוונות המפלגתית, החזיק בית-המשפט מעמד במשך שנים ארוכות כנאות-מדבר מבודלת. היה זה מאבק-גבורה של קומץ שופטים מול המשטר, ששלט על מינוי השופטים החדשים ועל עלייתם בדרגה של השופטים החתיקים. גם עתה רחוק מאבק זה מהכרעה סופית, עדות חיה לעוצמת המסורת המשפטית של המנדט.

לגבי המשטרה היה המצב שונה. השליטים המפלגתיים החדשים של המדינה, שהבינו רק במאוחר מה עצומה חשיבותו של בית-המשפט במאבק על דמות המשטר, לא שגו שגיאה כזאת לגבי המשטרה. הם הבינו מן הרגע הראשון כי המשטרה היא מכשיר-כוח עצום, קלף מכריע במישחק על עתיד המשטר.

משטרת פלשתניה היתה מוסד מיוחד במינו. שירתו בה בני שלושה לאומים, בעלי שאיפות מנוגדות ויריבות. היא עסקה גם בפשעים פליליים וגם בפשעים פוליטיים. היא שירתה ממשלה זרה. בכל זאת היתה יעילה באופן מדהים, ומתוסנת עד להפליא מפני רקבון פנימי.

כי האנגלים הקדישו מחשבה רבה למוסד זה, עמוד-התווך של שלטונם הקולוניאלי. הם חיברו לצורך זה את חוק פקודת המשטרה, המסדיר עד לפרטי-הפרטים הקטנים ביותר את עבודת המשטרה. הפקודה, שעודנה בתוקפה, קובעת את צורת ניהול היומן בכל תחנת משטרה, את אופן רישום כניסתם ויציאתם של שוטרים ומבקרים, את הניהול המדויק של כל תיק, את דרכי פתיחתו וסגירתו, את השיטה המדויקת של הוצאת מיסמך והעברתו. במשטרה כמעט אי-אפשר היה לזיף, לביים, לשקר.

היה זה קלף הגיוק. המשטר החדש של ישראל חיפש אדם שאפשר יהיה להפקידו עליו. הוא מצא ג'וקר.

מייג'ר כהן: חודשיים חופש

במשך חודשיים נשארה משטרת-ישראל החדשה ללא בעלים. בימים האחרונים של חודש מאי 1948, בחודש יוני ובראשית יולי, היה כל מפקד-תחנה עברי חופשי לעשות כאחת נפשו. שיגרת המנדט נמשכה מבלי שיתיה קיים מסקת כללי בכלל. בממשלה הזמנית החדשה נוסד כמעט במקרה משרד-משטרה. שר הפנים, יצחק גרינבוים,

האח החלש, לא מצאו לו שימוש בפעילותם. לעומת זאת היה נעים להם שכן משפחתם יתפוס תפקיד מרכזי במשטרה, דבר מועיל לכל הדעות.

איש לא הכיר את סהר טוב יותר מאשר מעבירי-לשעבר, חיים חייצמן. לווייצמן היתה דעה מסוימת מאד על מזכירי-לשעבר, ולשונן החרפה לא הסתירה דעה זו. פעם, אחרי שנבחר לנשיא המדינה, נתקל בסהר בדרתו ממסוס. המפקח הכללי, בעל הכובע עטור קישוטי הכסף, בא לקבל את פניו באופן חגיגי.

„מה זה הכובע הזה?“ שאל ווייצמן בתמימות מעושה.

„זה הכובע של המפקח הכללי של המשטרה“, הסביר סהר בגאווה את תפקידו החדש. תשובת ווייצמן היתה מוחצת ואופיינית לו. „האם לכובע הזה לא דרוש ראש?“ שאל באידיש.

הבדיחה נפוצה מיד בכל תחנות המשטרה, לא העלתה את המוראל. אולם היא לא היתה דרושה כדי להעמיד את השוטרים והותיקים על דמות מפקדם החדש. מוון מספיק למחשבה סופק עלידי הפרשה שתיכנס להיסטוריה בשם „הקרב על השלט האדום“.

סהר, שלא הבין מאומה בעניני המשטרה, הקדיש לעומת זאת תשומת-לב רבה לעניני ייצוג והופעה. הא היה קנאי מאד בכל הנוגע לסימנים החיצוניים של מעמדו הרם החדש. זמן רב הוקדש לקביעת סוג הכפתורים של מדי המשטרה, לגודלם של הכובעים הגדולים והקטנים של הקצינים. לא פחות זמן הוקדש לאופן חלוקת מספרי המכוניות של המשטרה.

המפקח הכללי יחס ערך עצום לכך שמכוניתו תוקדש בשלט האדום הנושא דחקה את המספר 17. משום מה סבר אז שר המשטרה כי מספר זה מגיע לו. מלחמה עקשנית ומרה היתה נטושה על השלט האומלל. הוא נשאר בידי המפקח הכללי, ומקשט את מכוניתו עד היום.

דאגה אחרת של המפקח נגעה למקומות-התניה ליד בית המטה-הארצי. הם חולקו בקפדנות, לפי סולם הדרגות המדויק. המקום הקרוב ביותר לדלת הבניין הועד למכונית המפקח הכללי, והוטל על השוטרים לשמור מכל משמר ששום מכונית אחרת לא תחנה, חס ושלום, במקום זה.

דאגות אלה העסיקו את סהר בחודשים הראשונים של כהונתו. נדמה היה לרבים כי השחיץ והרושם תפסו את המקום הראשון במוסד, המופקד על אלף ואחת הבעיות המקצועיות המבטיחות את שלומן ובטחונן היומיומי של האזרח.

שיטרת: עשרה כושים קטנים

אולם מאחורי גבו של המפקח, שלא נעדר אף ממסיבת-קוקטייל דיפלומטית אחת, החל תהליך הגדול שהטביע את חותמו על המשטרה במשך תשע השנים, הרס אותה בהדרגה ובעקיביות.

היה זה תהליך שהזכיר את השיר על אודות עשרת הכושים הקטנים שנעלמו בזה אחר זה. כמו טיהור סובייטי קלאסי, בו מטרה איש את רעהו עד שנשאר יורש יחיד לשלטון, נערך הטיהור הפרמננטי של צמרת המשטרה.

האיש החזק שהתבצר מאחורי גבו של סהר היה יוסף נחמיאס. נחמיאס, גבר שנון ופיקח הרבה יותר ממפקחו, החליט ש"השלטון החדש לא יהיה בטוח לפני שיסולקו כל אנשי-המנדט החשובים, יוחלפו ביצירי כפיו שלו".

הטיהור נערך בצורה שמצאה לה כעבור שנים מחקה גאוני בגיו מקראתי. תעודות חקירה שונות החלו חוקרות את התנהגות הקצינים והשוטרים בימי הבריטים. כל גנב ורועה-זונות יכול היה להתלונן על השוטר שהפילו בפח, להאשימו בקבלת שוחד או בבגידה לאומית. לנאשמים לא ניתנה כל אפשרות לחקור את המאשימים, או אף לדעת מי הם, או מה התלונות המפורטות שהוגשו. הם פוטרו בהמוניהם.

באמצע שנת 1949 הגיע קרב מכוער זה לשיאו. השוטרים המפורסמים הכריזו שביתת-צמרת המשטרה נאלצה להיסוג במקצת, לי-טהר חלק מן המפורסמים ולקחתם חזרה. אולם עמודה-השורה של משטרת-המנדט שבר. מור ראל החתיקים צלל תוהמה, רובם החלו מחפשים

עבודה פחות כפויית-טובה. הבסיס הבריאי לפעולת המשטרה — השיכבה הרחבה של שוטרים מנוסים — התפורר. ללא בסיס בריא זה מאבדת המשטרה את יעילותה.

מאחורי קרב זה התגבש קרב שני, חשוב עוד יותר. שר המשטרה תמך באנשי-המנדט, שהוא עצמו מונה עליהם. לא זו בלבד שמסע-השמצה הסיטוני נגד קציני-המנדט העליבו אישית, אלא שהוא — כאיש-מקצוע — הבין כי עצם קיום המשטרה, כגוף מקצועי, נתון בסכנה.

הקרב נחמיאס-שיטרת, ששניהם היו בני אותה העדה, היה קצר ודרמטי. שיטרת, שאו לא היה עדיין איש מפא"י מובהק, נוצח לאורך כל החזית. היתה לו הברירה להתפטר או ליהפך לבובה חסרת-השפעה. הוא בחר בדרך השנייה.

זי"אב: עין על כסא

היפולו של שר המשטרה ככוח רציני היה בעל חשיבות מכרעת לעתיד המשטרה. ידי המשטרה מתרכזים, מטבע הדברים, כוחות עצומים, שקל לנצלם לרעה. משטרה שאינה כפופה למרות ציבורית ואחריות פרלמנטרית היא סכנה לציבור. לכן שייכת המשטרה ברוב ארצות הדמוקרטיה לשרה-הנפים, שהוא תמיד אישיות מרכזית בממשלה.

אחרי נצחונן של נחמיאס, לא היה עוד שר בישראל אחראי למשטרה. האיש החזק במשרד המשטרה המנהל הכללי יצחק ציזיק, התפטר מתוך סלידה. איש לא תפס את מקומו. לשר לא היה עוד מושג מה נעשה במשטרה. הוא לא קיבל שום דו"ח, לא מסר שום הוראות. במשטרה התלוצצו שהשר קם ומצדיע בשעה שסגן-המפקח-הכללי נכנס לחדרו.

כפיצוי לאבידה, מסרה צמרת המשטרה לשיטרת את שרות בתי-הסוהר, אשר בימי האנגלים היה כפוף למשטרה — סידור שהיה יעיל אך מסוכן. משרד-המשטרה הפך למעשה למשרד-בית-הסוהר, ורוב בני משפחתו של שיטרת עצמו סודרו שם בעבודה. בכנסת נתקבל, כי שיטרת אינו אלא דובר מטה המשטרה.

המפקח הכללי של המשטרה וסגנו נשארו חופשיים מכל מרות, קשורים במישרין (באופן בלתי-רשמי) לקבוצת-החצר של דויד בן-גוריון.

באותם הימים קרה המקרה הבא: שוטר שהיה מועמד לעלייה בדרגה עמד בפני ועדה בוחנת בחיפה, נשאל מיהו מפקד המשטרה. „יוסף נחמיאס“, אמר בלי היסוס. „אם כן, מי זה יחזקאל סהר?“ שאלו הבוחנים המשתאים.

„סהר? סהר?“ גימגם השוטר. „כן, יש אחד כזה. אבל אני לא יודע מה תפקידו בדיוק...“

כדי שנחמיאס יוכל לשבת לבטח, היה צורך לחסל מתחרה אחד. נחום זי"אב, המפקד הכל-אביבי, גם הוא איש מקובל על השליטים במדינה, הציע ארגון חדש של המשטרה. לא היה ספק שהוא שם את עינו על כסאו של המפקח הכללי. ידם של סהר-נחמיאס ירדה עליו במלוא הכובד. הוא סולק, חזר לחיים אזרחיים.

לוסט'ג: ראש בלי גוף

הקרב הבא נערך בין נחמיאס לבין אחרון אנשי-המנדט בצמרת: רם לוסיג'ירון, ראש אגף החקירות.

הרקע לקרב היה ענייני מאד. משטרת פלשתינה היתה גוף מקצועי, שכל כוחו היה מרוכז במלאכת השדה — מניעת פשעים וחקירתם. על גוף גדול זה שכן ראש קטן, בצורת מינהלה שכל תפקידה לא היה אלא לשרת את מנגנון החקירה ומניעת הפשע.

היה זה כמו בצבא, בו מרוכז כל כוח החיים בחיל הקרבי, הגוף אשר למענו קיים הצבא כולו. שרותי העורף אינם יכולים לשכות אף לרגע כי כל ערכם הוא בשרות הגוף הלוחם. עתה השתנה במשטרה הכל. אנשי-ההגנה, שנהרו בהמוניהם לתוך המשטרה, התבצרו בתפקידי המינהלה, שלא הצריכה נסיון וכשרון רבים. הם לא העזו עדיין לגעת בגוף החקירות. שם ישבו אנשי המנדט השנואים. התוצאה היתה כי אגף-המינהלה הקטן הלך והתנפח, ואילו אגף-החקירות הלך והתדלדל. מיטב הכספים והמכשירים הוורמו למינהלה, המנגנון למניעת הפשעים ולחקירתם הורעב באופן שיטתי.

היתה זאת שאלה מעשית מאד. החוקרים עמסי-התפקידים הלכו כרגל או נסעו באוטו-בוסים, בשעה שקציני-המינהלה נסעו במכוניות-הפאר החדשות של המשטרה. ראש עצום של מינהלה הורכב על גוף קטן של חקירות.

לשוא ניסה לוסיג'ג לחלום בתופעה זו. לבסוף נכנע. הוא הסתלק ועבר לשרות משרד-החזק. עמו הסתלקו מן המשטרה מיטב קציני המנדט: ברנר, גופר, זוהר, מלך.

רצינית ביותר היתה אבידה אחרת: שלמה סופר, גאון החקירות של ימי המנדט, הנחשב לגדול החוקרים במרחב ואחד מטובי החוקרים בעולם כולו, נואש אף הוא, התפטר ועבר לנציבות המנגנון. בשביל מאות החוקרים בארץ, תלמידיו וחניכיו של סופר, היה זה הסימן כי משהו רציני רקוב בממלכת המטה הארצי.

סתו"י: נקמת הש.ב.

מקומן של לוסיג'ג בראש אגף-החקירות בא אחד האנשים החדשים — געמן סתחי, בנו של הסופר חובבי-הערים, לשעבר מקשר בין הסוכנות והנוטרים.

סתחי לא היה חוקר מקצועי. אולם הוא היה גבר חזק-אופי, קשה כבדול, שהתיחס לתפקידו ברצינות. הוא הבין כי תפקיד המשטרה הוא לחלום בפשע, וכי כל שאר התפקידים חשובים פחות. כראש אגף החקירות ירש את מאבקו של קודמו ב"תפקיד, רם לוסיג'ירון שהתיאש.

בינתיים צמח אויב חדש. כדי למצוא חן בעיני אדוניו, הביא סהר למטה הארצי קצין צעיר בשם עמוס בן-גוריון. כדי לספק לו גיב, יצר אגף שלם חדש במטה. האגף החדש היה אגף-הארגון.

קשה היה לתאר יצור מיותר יותר. כדי לקיימו, נאספו והומצאו באופן מלאכותי תפקידים שאכלו את תקציב המשטרה ואת כוח-האדם שלה. הומצאו ימי ספורט, ששיתקו את המשטרה כולה, והוקדש מרץ עצום לתכנון וביצוע תהי-לוכות, שמצריכו אלפי שעות-עבודה.

במשטרה לא היה צורך במחלקת-הד"ר, ככה, כי היה קיים רק בסיס-הדרכה אחד (בשפרעם), שמפקדו קיים סגל גדול משלו לעיבוד שיטות הדרכה. עתה הוקם ליד עמוס סגל גדול שני, שהפך את הראשון למיותר. המשטרה הוצפה בחוזרים, ונעשה נסיון ביש-מול להוציא בשווען בשם 999, כדי לרומם את שם המפקדים, בנוסח שבווען המטכ"ל. גם הוא היה פרי-ההלוליו של עמוס.

התינוק החדש זלל מכל הבא ליד. הוא בלע את כל משטרת-התנועה, העוסקת בחקירות והשייכת מטבעה לאגף-החקירות. בשקט ובהתמדה אגר עמוס באגפו את כוח-האדם שנועד לתת לו עמדה מכרעת.

סתחי לחם, בכל אלה. ההתודמנות לסילוקו באה במהרה. כמו לוסיג'ג לפניו, התנגד סתחי לקיום החלק הפוליטי של הש.ב., דרש כי החקירות הפוליטיות תועברנה למשטרה, כמו בימי המנדט. הוא טען, בצדק, כי מבחינה מקצועית אין הבדל בין חקירה לחקירה, וכי הש.ב. אינו מסוגל למלא בא"פ יעיל את התפקיד המקצועי. „הש.ב. הוא בלוף, לא ארגון מקצועי“, הפליל באחת הישיבות.

ברגע שעלה סתחי על הלהב של הש.ב., היה מחוסל. באופן מסתורי נפוצו לפתע שמועות מכוערות על ענייני הפרטיים ביותר. חסידי עמוס נאחזו בהן, התערבו בצורה הנפסדת ביותר בענייני משפחתו. לא נשארה לו ברירה אלא להתפטר. הוא עבר לתפקיד מושל צבאי בנצרת, סולק גם משם בהשפעת אויביו בש.ב., משרת עתה כראש מחלקת ההתישבות של הסוכנות היהודית בצפון.

שיף: חתול מילל על הגג

אחרי סתו"י בא ישורון שיף. גם הוא הפך במהרה פטרויט של אגף-החקירות, וגם הוא לא השתמש מן הקרב. הפעם היה זה קרב איתנים שיועז את המשטרה עד היסוד. שיף הוא כוח גדול. כאיש המחלקה המדינית של הסוכנות, היה בעל עמדה אישית בטוחה בחוגי השלטון. למרות שגם הוא הצטרף למשטרה רק אחרי הקמת המדינה, קנה לו שם טוב בין החתיקים, אחרי שהוכיח את יכולתו להבין את הצרכים המקצועיים של המשטרה. הוא היה מזיגה מיוחדת במינה של נפש עדינה, שהתחבאה מאחורי שפם קוואקי אדיר, ושל אופי תקיף בלתי-שיבי.

הקרב בין שיף ועמוס התלקח אחרי שסהר הפריד בין חקירת הפשעים לבין מניעת הפשעים, העביר את החלק השני לידי אגף-הארגון של עמוס. היתה זאת חלוקה מגוחכת מבחינה מקצועית, מנוגדת בפירוש למתכונת הבריטית. כל מגמתה היתה לתת לעמוס את השליטה על כל הכוח המשטרי הנמצא ברחוב.

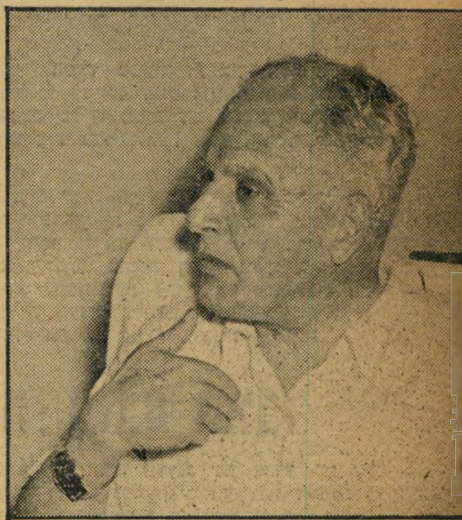
כל השוטרים שעסקו בשיטור, בהטלת מארבים, בתחנות, עברו עתה לפקודתו של עמוס, ושל אופי תקיף בלתי-שיבי.

הקרב בין שיף ועמוס התלקח אחרי שסהר הפריד בין חקירת הפשעים לבין מניעת הפשעים, העביר את החלק השני לידי אגף-הארגון של עמוס. היתה זאת חלוקה מגוחכת מבחינה מקצועית, מנוגדת בפירוש למתכונת הבריטית. כל מגמתה היתה לתת לעמוס את השליטה על כל הכוח המשטרי הנמצא ברחוב.

כל השוטרים שעסקו בשיטור, בהטלת מארבים, בתחנות, עברו עתה לפקודתו של עמוס, ושל אופי תקיף בלתי-שיבי.

הקרב בין שיף ועמוס התלקח אחרי שסהר הפריד בין חקירת הפשעים לבין מניעת הפשעים, העביר את החלק השני לידי אגף-הארגון של עמוס. היתה זאת חלוקה מגוחכת מבחינה מקצועית, מנוגדת בפירוש למתכונת הבריטית. כל מגמתה היתה לתת לעמוס את השליטה על כל הכוח המשטרי הנמצא ברחוב.

כל השוטרים שעסקו בשיטור, בהטלת מארבים, בתחנות, עברו עתה לפקודתו של עמוס, ושל אופי תקיף בלתי-שיבי.

שיטרת, המחוסל הראשון של הטיהור המתמיד, סולק מכל השפעה, הפך לדובר המפקח הכללי של המשטרה יחזקאל סהר.

נחמיאס, האיש החזק ששבר את עמוד-השדרה של משטרת המנדט, הסתלק בעצמו עם עלותו של עמוס בן-גוריון לסגן מפקח כללי.

ובידי אגף החקירות של ש"י נשאר רק קומץ החוקרים המקצועיים שטרם התפטר. באחד הימים סייר עמוס באנגליה, הביא עמו חזרה רעיון מבריק: להנהיג בערי ישראל את שיטת השיטור במכוניות. היה זה רעיון פופולרי, שמצא חן בעיני הציבור — מכוניות האלוטו בלטו ברחוב, אפשר היה לקרוא לעוררת בנקל עלידי צילצול למספר 999. הדבר נראה מודרני ומתקדם.

אך ש"י הבין את אשר לא הבין עמוס: ששיטה זו תהרוס את המשטרה. באנגליה הונהגה רק בכפרים גידחים, בהם לא היה כדאי להחזיק שוטרים קבועים. אולם בערי בריטניה שלטה שיטת הפוכה: כל שוטר היה מופקד על רובע מסוים, אותו הכיר במשך שנים על תושביו ופושעיו. באזורו הקטן היכה שורשים, רכש את אימון האזרחים, נמצא בכל שעות תפקידו. הדבר נתן לו כושר עצום למנוע פשעים ולאתר פושעים.

ש"י רצה להנהיג שיטה זו של הבובי האנגלי. אך סהר החליט לטובת שיטת השיטור הממוכנת של עמוס. היא גרמה לביובו עצום של כוח-אדם חסרת-ועלת. מיטב החוקרים במכוניות נאלצו להיענות לכל קריאה שטותית. תחת להמסר בעקביות לחקירות שהצריכו ריכוז והתמדה. במקרה מפורסם אחד, שהפך נושא לחקירה רשמית, עמד לדין משמעת שוטר שמכוניתו קיבלה בעת ובעונה אחת שתי קריאות אלחוטיות: לחקור פריצה ולהוריד מאחד הגגות חתול מילל שהפריע לשנתו של רופא. השוטר נזח את הפריצה («אפשר לספל בזה גם מחר...») מיהר לסלק את החתול. הצטדק הוא, בחקירה: «לולא נענית לקריאה, הקצין שלי היה גורם לי צרות. אני צריך לדאוג לעצמי!»

היחסים בין ש"י ועמוס החריפו והלכו. ש"י הגברי התייחס ליריבו בבוז גלוי. פעם אמר לו, בחיכוך על עניני ההורכה: «אתם מלמדים את השוטר לצחצח נעליים. אני אלמד אותו לחקור, כי אני אחראי לחקירות. לך אין מושג על כך!» פעם אחרת הפליט: «לך לבארים שלך ועזוב אותי בצד!»

נחמיאס: המטהר טוהר

איש אחד שהרגיש בהתפוררות הגוברת והולכת של המשטרה היה סגן המפקח הכללי, נחמיאס. במלחמת ש"י-עמוס תמך בש"י, נגד עמוס. אולם הוא הבין שעם עלייתו של עמוס שוב אין מקום לאיש רציני במשטרה. האיש-החוק-לשעבר פינה את השטח, התפטר, עבר לשירות משרד-הבטחון. המטהר הגדול טוהר.

הקרב של ש"י נמשך עוד זמן מה. למעשה חיסל את עצמו ברגע שיצא, כמו סתווי, נגד השב. דרש צרפה את החקירות של פשעים פוליטיים למשטרה. סהר, איש הקונסיליים, התעקף בניטראליות זהירה, לא התערב. הענינים הגיעו לידי שיא. ש"י דרש סגל-חוקרים שלא יעסוק בשום דבר אחר. כשצורף משרד-הגבול לאגף-הארגון של המשטרה (ושל עמוס)

התנגד ש"י בתוקף, טען שיחידה זו מיותרת במשטרה לחלוטין, וכי היא רק תאכל את האמצעים המצומצמים של המשטרה, שהיו צריכים להיות מוקדשים לתפקידי המשטרה עצמה. הגנת הגבולות, טען, היא עניין לצבא, איננה מתפקידה של המשטרה.

בינתיים גברה הדימואליזציה בענפים הפילייתים במחוזות. לחוקרים לא ניתן תקציב רציני להוצאותיהם. הם נאלצו לזייף קבלות, לרשום את הוצאותיהם האמיתיות על חשבון עיפים כוזבים. לשחא דרשו מכשירים חדישים לעבודתם, מצלמות מיוחדות, מכשירי בילוש. מיטב האמצעים של המשטרה הוקדשו למנגנון העצום של אגף-הארגון, שהפך את המשטרה למוסד פקי דותי אדיר, צבא של בלורים במדים.

ההתפוצצות באה בגלל עניין של מה בכך. במשך הזמן בלע עמוס גם את משטרת התופים-והגבולות, הלוחמת בהברחות, שגם היא היתה צריכה להיות שייכת מטבעה לאגף החקירות. כאשר נתפס בחיפה צעיר שניסה לשים פצצה באוניית-שילומים, טען עמוס כי הוא מוסמך לחקור בדבר, מאחר שהתופים והגבולות שייכים לו. ש"י, כראש אגף החקירות, טען שזוהי מלאכתם של החוקרים המקצועיים, המרוכזים באגף, לא של חובבים, כפי שראה את עמוס ואנשיו.

בלילה טילפנו שני היריבים לסהר. למחרת היום הכריע סהר לטובת עמוס. ש"י תחב לידו פתק שהכיל רק שתי מלים: «שחרגני מהמשטרה».

עוד כושי אחד נעלם. אחרי המייגר כהן, לוסטגי, סופר, סתחי, נחמיאס ומאות אחרים, הלך עתה ישרון ש"י, שרבים חשבוהו למועמד האידיאלי לתפקיד המפקח הכללי. הוא משמש כיום כמנהל חברת נפטא.

זלינגר: צל ללא אוק

היפסודו של ישרון ש"י קבר את המשטרה ככוח יעיל. המסך עלה על המערכה האחרונה של הטררגדיה.

בראש המשטרה עמד סהר, שלא היה לו מושג על הנעשה תחת פקודתו, התעניין בעיקר במסיבות ובנסיעות לועידות-הנופש של המשטרה הבינלאומית בבירות העולם. מדי פעם הופיע אצל שר האוצר או בכנסת, חזר על הפזמון הישן: אין כסף, אין כוח-אדם. לא עלה על דעתו לברור את המשטרה משתמשת בכסף שיש לה למטרה אשר למענה היא קיימת. מאחורי המפקח הכללי, שהשוטרים בוזו לו בגלוי, עמד סגנו החדש, עמוס בן-גוריון, שעיסוקת הזיפוף והבארים שלו היו ידועים לכל שוטר, זמן רב לפני שזכו לפירסום הראשון בהוטום הזה. עתה היה הוא האדם הכל-יכול, השליט היחיד במשטרה.

אגף החקירות, החיל הקרבי של המשטרה, הפך ללא אוק. בראשו הועמד אדם חדש. המועמד הטבעי היה יהודה פראג, חוקר חתיק ומצלית. אך כראש משטרת החופים עורר פראג על עצמו את חמתם של סהר ועמוס. כשהשמיע הערות-ביקורת בשיבות סגל א, הוא חוסל, הועבר לתפקיד חסר-ערך בירושלים.

כראש האגף נתמנה אברהם זלינגר. הוא היה אמנם איש-מנדט, מהאחרונים שנשארו בשורות, אולם דחאק בשל כך היה בלתי-מסוכן לעמוס. ללא עורך מפלגתי או ציבורי, ללא בסיס כלכלי עצמאי משלו, היה נתון למרותו של עמוס לשבט או לחסד. איש לא התחשב בו. זלינגר, כאגף שבראשו עמד, היה צל ללא אוק.

חיסול אגף החקירות — האגף החשוב היחיד במשטרה — הגיע לסימומו. ראשי הענפים הפילייתים במחוזות הועברו ממרתו של זלינגר למרות מפקדיהם המחוזיים שלהם. ראש אגף החקירות שב לא היה אלא מדרוך ראשי לחוקרים, בלי סמכות אמיתית כלשהי. שני עוזריו כביכול, אפרים הופשטטר (פיליית) ושמאי זוהר (כלכלית), הפכו לכוחות עצמאיים, פעלו תוך מגע ישיר עם עמוס, עשו כעולה על דעתם. לזלינגר לא היתה כל מרות עליהם.

הופשטטר, לשעבר רשם במשטרת נחמיאס-שגן שכמעט מעולם לא ניהל חקירה ולא גבה עדות, לא היה מסוגל להציל דבר. כל כשרונו היה להחזיק מעמד בשעה שראשי אגפו התחלפו בזה אחר זה. הוא עצמו נתן את ידו לאינטריגה מחפירה שסגרה את ארון-המתים של אגף-החקירות: סילוקו של זאב שטיינברג, מאחרון חוקרי משטרת-המנדט, שחוסל בשיטה דומה לזו ששימשה סילוק ראשי משטרת המנדט ב-1949 ולסילוק נעמן סתחי — הפצת האשמות-שקר, שאיש לא טרח אפילו להוכיחן.

כשהלך שטיינברג, נפוצו לכל עבר 38 חברי מזרח-הבילוש של מחוז תל-אביב, מכשיר יקר-מזו שנבנה בעמל של שנים רבות ושאינו לו תחליף. רק שניים מהם נשארו, שרידים אומללים של מוסד גדול.

האיש החדש

את היתה תמונת המשטרה עת הופיע יחזקאל סהר על דוכן-העדים וביצע את «הטרדיה» שלו. כגוף מקצועי היתה המשטרה כוח מבוסס, מוכשרת לתפוס פסיכופתא התחלפו בזה אחר זה. הוא עצמו נתן את ידו לאינטריגה מחפירה שסגרה את ארון-המתים של אגף-החקירות: סילוקו של זאב שטיינברג, מאחרון חוקרי משטרת-המנדט, שחוסל בשיטה דומה לזו ששימשה סילוק ראשי משטרת המנדט ב-1949 ולסילוק נעמן סתחי — הפצת האשמות-שקר, שאיש לא טרח אפילו להוכיחן.

כשהלך שטיינברג, נפוצו לכל עבר 38 חברי מזרח-הבילוש של מחוז תל-אביב, מכשיר יקר-מזו שנבנה בעמל של שנים רבות ושאינו לו תחליף. רק שניים מהם נשארו, שרידים אומללים של מוסד גדול.

החוקרים הטובים המעטים שנשארו במשטרה שתקו, הרכינו את ראשם והשתדלו שלא לעורר תשומת-לב. רוב השוטרים שב לא היו אלא פקידים נכנעים, הרושמים דו"חים שיגורתיים, מחפשים בינתיים עבודה מעודדת יותר מחוץ למשטרה. השתיתות, שהתפשטה בצמרת, עברה בהכרח גם לדרגות הנמוכות יותר, סימפטום אופייני לגוף שאיבד את המוראל שלו ונשאר נטול כבוד-עצמי. קצינים ושוטרים התפטרו בהמוניהם.

אחרי שהשוטרים שמעו כי מפקחם הכללי הוא בעל-מניות פעיל באימפריה הכלכלית של האחים סחרוב, וכי סגן-המפקח-הכללי הוא שותף בעל-רווחים בעסק הויפוף, לא ראו שום צורך להיגור מעסקים פרטיים משלהם. כמעט כל קציני-המשטרה, הגבוהים והנמוכים, עוסקים בעסקים שונים — החל ממסחר במכוניות ובשטחים (כדובר המשטרה לשעבר, ינאי) וכלה בהחזקת תנויות וקיוסקים. קיד לתאר לאיזה משני השטחים הם מקדישים את עיקר מרצם. עוד יותר קל לתאר באיזו מידה מוגנים עסקים אלה מתביעות משטרתיות — תביעות העלולות להציק למתחריהם. אין תופעה במשטרה המזיקה יותר לטובת הציבור מאשר עיסוק כללי זה של קציני המשטרה בעסקים פרטיים, ובחלקם מפקקים.

התנחנות כללית זו לא היתה בלתי-רצויה בחוגי השלטון. משטרה רקובה, שראשיה שקועים בעסקים פרטיים כשרים ובלתי כשרים, אינה יכולה להתנגד בעסק הויפוף, לא ראו שום צורך להיגור מעסקים פרטיים משלהם. כמעט כל קציני-המשטרה, הגבוהים והנמוכים, עוסקים בעסקים שונים — החל ממסחר במכוניות ובשטחים (כדובר המשטרה לשעבר, ינאי) וכלה בהחזקת תנויות וקיוסקים. קיד לתאר לאיזה משני השטחים הם מקדישים את עיקר מרצם. עוד יותר קל לתאר באיזו מידה מוגנים עסקים אלה מתביעות משטרתיות — תביעות העלולות להציק למתחריהם. אין תופעה במשטרה המזיקה יותר לטובת הציבור מאשר עיסוק כללי זה של קציני המשטרה בעסקים פרטיים, ובחלקם מפקקים.

היה זה מצב שהיה עלבון צורב למיטב השוטרים שנשארו בשורות, סכנה חמורה לבטחון הפנימי של המדינה, איום על עצם שלום גופו ורוכושו של האזרח. הוא לא ניתן לתיקון על-ידי סילוקו הפשוט של יחזקאל סהר, או על-ידי מישחק בחילופי גברא פנימיים. הוא מצריך פתרונות עמוקים וקיצוניים יותר.

פתרונות אלה הם כה ברורים שכמעט לא יתכן עליהם חיכוך רציני נוסף:

● **יצירת מרות ציבורית על ה-**משטרה, על-ידי חיסול משרד-המשטרה הכובד, העברת המשטרה לידי שרי-הפנים והעברת שרות בתי-הסוהר לידי שרי-המש-פנים. יהיה זה מעשה-חסד כלפי בכור שיטתית, אדם חביב, חתיק ובעל-זכויות, אם ישוחרר ממעמדו האומלל, ויימצא לו תפקיד המתאים למעמדו ולכשרונותיו. אסור ששקולים קולאציוניים אחיליים, והפחד לחזק את מעמדו של שר אחר, יפריעו לרפורמה מיניסטרונית בעלת חשיבות ציבורית למשך שנים רבות.

● **מינוי מפקח כללי** מבין שורות אלו-המשטרה, אדם שיהיה מספיק לסלק את כל הנפשות ששיחקו תפקיד בטרדיה, את כל הכוכבים המסתובבים מסביב לסהר. עמוס בן-גוריון שייך לסוג זה. אין כל טעם להחליף את סהר באישיות פושרת ונעימה, שתחיה במטה-הארגון הקיים כמו כבש גבוב אריות. שום אדם המכבד את עצמו והמתחיש בריצות לתפקידו גם לא קרל, את התפקיד בתנאים אלה. הדבר הדרוש הוא אדם בעל יד ברזל, שיוכל להשליט סדר, לסלק כל מי שיש לסלק כדי לסהר את האוירה, לקחת חזרה כל מי שסולק בתשע שנות הטיהור.

אין תקוה למצוא עתה אדם הבקי במקצוע המשטרה עצמו. אולם אישיות חדשה, בעלת לב פתוח ועין פקוחה, תתן לאנשי-המקצוע גיבוי מספיק לסתיחת דף חדש.

● **ארגון יסודי מחדש** של כל מבנה המשטרה, חיסול אגף-הארגון, צימצום קיצוני של אגף המנהלה, והחזרת הדגש לאגף-החקירות, אליו יש להחזיר את כל תפקידי. את משמר-הגבול יש לחסל או להעביר כיחידה מיוחדת לידי צה"ל. את כל החקירות הפוליטיות הפנימיות יש להעביר מן השב. לאגף החקירות של המשטרה.

● **החמרת פקודת-המשטרה**, בצורה שתמנע להבא כל אפשרות לתת רשות לשוטרי לעסוק בעסקים פרטיים, נוסף על עבודתו. לעומת זאת יל להגדיל במידה ניכרת את משכורות השוטרים, בצורה שתאפשר להם קיום בתנאי-חלוי בכבוד.

כל פתרון אחר — או מוצאם יותר — אינו פתרון כללי, אלא רק שינוי האדרת של איתה הגברת. הוא יחליף שחקן אחד בטרדיה, אך לא יוריד את המסך על הטרדיה עצמה.

אסור ברגע זה, אחרי שפסקי-הדין של דעת-הקהל ניתן בצורה חד-משמעית, לבלבל את היוצרות על-ידי מלחמות אישיות פרטיות. איש אינו מעוניין להרע אישית ליחזקאל סהר או לעמוס בן-גוריון. ילכו להם בשקט, ואם ירצו בכך — אפילו בכבוד. אם יתקבלו הפתרונות שהם צריהחיים של שלום-הציבור, ייפתח דף חדש ומשמח לידי צה"ל. את כל המערכה המשפטית, חופשי משחיתות ומרקב, היתה זאת המטרה היחידה שעמדה לנגד עיניהם של הלוחמים בשחיתות, עת ראו חובה לעצמם לצאת למאבקם הגדול והמסוכן למען טיהור המשטרה.

מאבק זה הוכתר בנצחון ציבורי. נדמה שכל הצדדים צריכים להבין עתה שדחיית המסקנות תביא נזק שאין להעריכו. המדינה אינה יכולה להתקיים ללא משטרה, והמשטרה הנוכחית אינה אלא קאריקטורה עצומה. על כן מטב להפסיק בשלב זה את המערכה המשפטית, שאיבדה את תוכנה — ולגשת להנחת היסוד החדש למשטרת-ישראל ככוח גאה, יעיל ונאמן לתפקידיו ולציבור.

ש"י, הנחשב לכוח הטוב ביותר שהיה במשטרה, חוסל על-ידי עמוס בעזרת סהר. לאחר שהביע התנגדות מתמדת לשיטותיהם.

זלינגר, הירוש האומלל של ראשי אגף החקירה המחוסלים, נטול כל השפעה וסמכות. משמש שלט למשולש עמוס-זהר-הופשטטר.

לאחר פסק-הדין, יכלה צמרת המשטרה לומר: „עוד נצחון כזה - ואבדנו!"

מה אחריו השופטים

כל בית-משפט ראשי וחייב לבחור, מבין עשרות האפשרויות המוצגות לפניו במהלך המשפט, את האפשרות הנראית לו ביותר. אחרי עבודה קשה של חמשה חודשים, עשו זאת השבע שלושה השופטים במשפט של עמוס כנגוריון נגד חברי שורת-המתנדבים.

אולם כלל גדול הוא בכל משפט של מדינה דימוקרטית, כי כל אזרח ראוי וחייב להעביר גם את פסק-הדין במאוזני הביקורת ההגיונית וההוגנת שלו. כמו בעבר, כשהדבר נגע לעניינים בעלי חשיבות ציבורית, משתמש „העולם הזה" גם הפעם בזכותו הדימוקרטית הזאת.

שבעות זה, שאין כמוהו בקנאותו לאי-תלותה של מערכת המשפט, ובכבוד שהוא רוחש לשופטי ישראל, לא היסס ולא יהסס גם למתוח ביקורת עניינית לפי מיטב מצפונו והבנתו.

האולם הגדול דמה לכיתת בית-ספר אחרי החופש הגדול. התלמידים — ב"מקרה זה, הפרקליטים בגלימות השחורות, המתנדבים בחולצותיהם הלבנות, הצופים הקבועים, קציני המשטרה במדיהם ובכוכביהם המבריקים — לא ראו איש את רעהו במשך חודשים, בשעה שהשופטים חיברו את פסק-דינם. עתה נפגשו שוב, כפי שנפגשו מדי יום ביומו במשך שלושת חודשי המשפט. אפילו האויבים חייבו איש לרעהו תיוך של בעל-דין וחתימים.

עצם הפגישה היתה מוזרה למדי. עוד 24 שעות לפני כן לא חלם איש כי פסק-הדין מוכן, עומד להינתן תוך יממה. כל הצדדים היו בטוחים שיקבלו הודעה מוקדמת של ארבעה ימים לפחות, כמקובל במשפטים. אך למפתע קרה הכל בבהלה: באחת וחצי, בשעה שמשרדי בית-המשפט כבר נסגרו, טילפן מזכיר בית-המשפט באופן בהול ל-משרדי הצדדים, הודיע להם כי פסק-הדין יינתן למחרת בבוקר, בשעה 8.

הדבר נראה מוזר כפליים מפני ששניים מפרקליטי השורה היו באותו רגע בחוץ-לארץ, והשלישי בבית-המשפט בירושלים. עורך-הדין אנוולד אפילו היה בלונדון, לא הספיק לחזור בכלל. שמואל תמיר סס באויר, בין פאריס לרומא, הגיע באורח פלא מאוחר בלילה ללוד, מבלי לדעת כי לשיבתו נודעה חשיבות מיוחדת. שלמה תוסיטה-כהן קיבל בחצות לילה מברק ירושלימי, לא הספיק לעשות סידורים לבוא לתל-אביב.

★ ★ ★

שופט אחד נעדר

הפזון מוזר זה לא נראה הגיוני יותר למחרת היום: להיפק, שרשרת ההפ-תעות הסבניות גדלה בכמה חזליות ונוספות. כשישבו הצדדים על מקומותיהם הרגילים, ציפו להופעת השופטים מבעד לדלת ממול, קיבלו הודעה מפתיעה שניה: הכל נתבקש לעזוב את האולם המרוחק, בו התנהל ה-משפט, לרדת לאולם קטן בקומה התחתונה, בו לא היה מקום אף למחצית הקהל. הפרק-ליטים והעיתונאים נדחקו איש אל רעהו ב-חום המחניק, כשהודיע מרטיבה במהרה את פניהם, ואילו חלק מן הנתבעים לא יכול היה להיכנס אפילו לאולם — השוטרים מנעו מהם את הכניסה, קראו: „אין מקום!"

ההפתעה השלישית הכבידה על הקדמות: השופטים לא נכנסו לאולם. בשעה שהפרק-ליטים המיועדים ומרשיהם עסקו בניחושים ובהתערבויות על מהות פסק-הדין (הדעה השולטת: פסק-דין חמור נגד שני הצדדים, עם ביקורת קטלנית-במיוחד כלפי ראשי המשטרה) עברו הדקות, הצטרפו לשלושת רבעי-שעה, דבר שלא קרה מעודו במשפט עצמו, ששופטיו היו דייקנים עד להפליא.

כשנפתחה לבסוף הדלת שמאחורי דוכן השופטים, נתבררה סיבת האיחור: רק שני שופטים נפסו את מקומותיהם, השלישי, יצחק שילה, לא הופיע כלל. ציין השופט זאב צלטנר: „השופט שילה יצא מביתו לפ-ע חצי שעה אך לא הגיע... מיהר צלטנר

להוסיף: „פסק-הדין חתום על ידי שלושת השופטים."

★ ★ ★

פסק-דין ללא העתקים

הרגע הגדול הגיע. אולם הוא עבר במהרה. השופט קרא רק משפט אחד: חייבים של ארבעת הנתבעים לשלם לתובע, מר עמוס כנגוריון, פיצויים בגובה 5300 ל"י, בתוספת ריבית חוקית. הוצאות ושכר-טרכת עורך-הדין בסך 2000 ל"י.

כשקמו השופטים ויצאו מן האולם, נשאר הקהל במצבו של אורח שאכל את המנה ה-ראשונה, מצפה למנה העיקרית. במשפט ציבורי מסוג זה היה גור-הדין רק בעל חשיבות משנית, ביחוד כשבית-המשפט קי-בל רק חלק מהתביעה, דחה את השאר. רוב הנוכחים ציפו כי ייתנו פיצויים כל שהם לתובע, מתוך הנחה שכמעט אי-אפשר היה להוכיח חלק מן האשמות שיוחסו לפיר-סומי שורת-המתנדבים.

כעת זאבים רעבים, התנפלו הפרקליטים על מזכירי השופטים, דרשו את העתקי פסק-הדין המלא. אולם כאן חכתה להם ה-הפתעה הרביעית, העיקרית של היום: לא היו העתקים בנמצא. אחרי כחצי שעה נמסר לאחד מעורכי-הדין לעיון התיק העבה ש-הכיל את הטופס התידי של פסק-הדין. התמונה באותו רגע היתה מוזרה ביותר. מכונות עיתוני-הערב חיכו בקוצר-רוח ל-שורות העופרת, שיבשרו לאזרחי המדינה את תוכן פסק-הדין הסנסציוני ביותר של השנה. בחדר המזכיר הראשון ישב עורך-הדין תמיר, כסוף על התיק, ואילו עשרות עיתונאים הצטופפו מסביבו, מנסים להציץ מעל לכתפיו, לקרוא כמה שורות, לחטוף כמה מלים שמלמל תוך כדי קריאה. לידו ישב כתב-עיתון חתתיק, זרק מדי פעם לחבריו נחת של כמה פסוקים.

כל משפט כזה נרשם מיד, נמסר תוך כדי ריצה בטלפון למערכות, שפירסמו את הדברים בלי עריכה נוספת. אחרי שנתיים מעמד זה, שהרגיו את הפרקליטים ואת ה-עיתונאים שהפריעו איש לרעהו, קיבלו ה-עיתונאים את התיק לידיהם, ישבו מסובים לשולחן, כשאחד מהם קורא בקול רם פסו-קים שנראו לו, והאחרים רושמים לפי ב-חירת הראשון, שהיה במקרה אחד מחסידי המושבעים על עמוס כנגוריון. כשהופיעו למחרת המאמרים הראשיים, לא קרא עדיין איש מן הכותבים את פסק-הדין למלותו.

השתלשלות מוזרה זו, עם כל הנוק ש-גרמה בהכרח לטובת הציבור וליצירת דעה שקולה על פסק-הדין עצמו, היתה מוזרה שבעתים בהשאתה לפסק-דין היסטורי אחר, שניתן אף הוא בתנאים של מתיתות קיצו-נית. היה זה פסק-דינו של השופט בנימין הלוי במשפט קסטנר.

תאריך קריאת פסק-דין זה, שהיה גדול בכמותו פי ששה, נקבע שלושה שבועות מראש. בזמן הזה הכין השופט העתקים במכונת-הכפלה, מבלי שאף מילה אחת מ-תוכן הכתוב תסתכן החוצה. את מעמד מ-קריאה קבע באולם הגדול ביותר של בית-

המשפט העליון בירושלים, עם שולחנות מיוחדים לעתונאים.

באולם זה קרא הלוי בעצמו, במשך ארבע-עשרה שעות רצופות, במאמץ גופני עליון, את מרבית פסק-הדין ההיסטורי. כל שעתיים נעשתה הפסקה קטנה, בה חולקו לצדדים ולעתונאים העתקות מוכנות מאותו קטע של פסק-הדין שכבר נקרא. אף ברגעים אלה עוד לא ידע איש את הממשך.

הסודיות לא נפגעה. כבוד המשפט נשמר בהקפדה וטובת הציבור באה על סיפוקה.

★ ★ ★

תעלומת עמוד 30

כדי ארבע ההפתעות של השופט צלטנר וחבריו היו מפתיעות עוד יותר לאור ההפתעה החמישית: פסק-הדין שני תן לצדדים לעיון לא היה בחזקת העתקה נקייה וחד-משמעית. הוא נראה כאילו נמ-שכו הדיונים עליו עד לרגע האחרון ממש, גם אחרי ניסוחו והדפסתו במכונת-כתב.

בעמודים רבים בלטו מחיקות בדיו, שלא היו סגנוניות וטכניות בלבד, אלא כללו אף שנויי-נוסח עניינים מהותיים. למשל: על הצילום ההפגנתי של דויד כנגוריון ב-חברת בנו בשעת המשפט קבעה תחילה ה-טיוטה הסופית, בין היתר, שלא היה מן הטעם הטוב, וברגע האחרון נמחק הפסוק. במקומות אחרים נמחק חצי-עמוד שלם, או נוספו בחיבורי סיכות קטני-עמודים גו-ספים. אך שום דבר לא שיגע את העתו-נאים יותר מאשר תעלומת עמוד 30.

בשעת הקריאה החטופה הראשונה, לא שם איש לב למספרי העמודים. אך כשהגיעו לפרק המעניין ביותר של כל פסק-הדין, הערכת עדותו של יחזקאל סהר, נקטע ל-פתע משפט אחד באמצע. ההמשך חסר. בדיוק נוספת העלתה כי אחרי העמוד 29 בא העמוד 30 (היחיד בכל פסק-הדין ש-היתה בו האות א'), והיה ברור שחסר ביניהם העמוד מספר 30. עוד יותר ברור היה ש-עמוד זה כלל את הקטע העיקרי, מבחינה ציבורית, של פסק-הדין.

במשך שעה-שעתיים התרוצצו העתונאים לפני חדרי השופטים, תיקשו את העמוד. לבסוף נמצא הקטע החסר אצל השופט שילה. היה זה רבע עמוד, אשר סוג הנייר שלו הוכיח שבא מטיוטה קודמת, ואשר שלושת-רבעיו האחרים נחתכו במספריים. לא היה ספק כי היה קיים נוסח אחר ל-גמרי של הערכת עדות סהר, כי נוסח זה תוקן משום-מה ברע האחרון, וכי במקום החלק החתוך נכתב נוסח חדש שהופיע בעמוד 30.

היה זה אותו העמוד בו הופיע המשפט שהפך השבוע אימרת-כנף בארץ: „הופעת המפקח הכללי היתה במשפט טרגדיה". העתונאים יכלו רק לנחש מה היה כתוב בנוסח הקודם.

הפרשה כולה היתה אומללה במיוחד, מפ-ני שבאה אחרי ניחושים ולחישות ושמעות שהתעבו בימים האחרונים לפני מתן פסק-הדין. לפי שמעות אלה, היו חילוקי-דעות חמורים בין השופטים צלטנר ושילה מצד אחד, והשופט קיסטר, לבדו, מצד השני. שמעות אלה נוצרו עוד בשלב מוקדם של המשפט, גברו כאשר שני פרקליטי ה-שורה התפטרו באופן הפגנתי — דבר גור-ביטור בתולדות המשפט — בטענה שהשופ-טים צלטנר ושילה גילו חד-צדניות נגד השורה. הפרקליטים נמנעו אז מלכלול ב-חשיק זה את השופט קיסטר.

★ ★ ★

שופט דורש הכחשה

לפי השמועות, היה קשה מאד ל-שופטים להגיע לכלל פסק-דין אחיד, דבר שהשופט צלטנר ביקש להשיגו במא-מצים מרובים. בשלב מסוים הגיעו הדברים כמעט לשני-פסקי דין נפרדים, דבר שהיה משנה לחלוטין את הרושם הציבורי.

השמועות אמרו כי פסק-הדין הסופי אינו אלא נוסחת פשרה, שהושגה אחרי התלב-טויות קשות וחמורות, וכי אחת הנוסחות שהוצעו מקודם הכילה, בין השאר, את ה-קביעה המפורשת כי יחזקאל סהר „שיקר" ועמוס כנגוריון „היתמם". שתי תקריות שקרו בעתונות למחרת מתן פסק-הדין הפכו כמה מן השמועות לדידעות. באחד העיתונים פורסם כאילו נאמר בפסק-הדין בפירוט כי „נראה לנו שסהר לא שיקר במידה". קטע זה, שבא לטהר את סהר, עורר את חמתו של השופט קיסטר, אשר ראה את עצמו נאלץ לנקוט בצעד ללא תקדים: הוא התקשר עם מקור הידיעות,

סוכנות עת"ם, מסר לה „בקשה שיש למלא אחריה": להעביר לכל העתונות ידיעה מפר-רשת שהפסוק הזה אינו כלול בפסק-הדין. נסתבר כי משפט זה אמנם הופיע בטייטה מוקדמת של פסק-דין, שנמצאה בידו השופט שילה. שילה העביר טיוטה זו, בטעות, לידי סופר עת"ם, שעה שזה התרוצץ בבית-המשפט בחיפושו הקדחתני אחרי העתק גו-סף של פסק-הדין.

העובדה כי השופט קיסטר מצא לנכון להעיר במפורש את תשומת-לב הציבור, ב-אמצעות העתונות, לעובדה כי בפסק-הדין לא נאמר ש„סהר לא שיקר", כמוה כהוצאת פסק-דין נוסף, העושה פומבי לאי-האמון שרחש בית-המשפט לסהר. אי-אפשר היה להימנע מן המסקנה כי למחיקתה של פסקה מפורשת ששללה את אפשרות השקר ב-מיד יכולה היתה להיות רק משמעות אחת, אפילו אם בית-המשפט היסט מלהשתמש, כלפי השוט הראשון של ישראל, בקביעה מפורשת ששיקר בעדותו.

על רקע זה היה משום עניין גם בתקרית השנייה. במאמרו הראשי, למחרת פסק-הדין, בו דרש את פטורי סהר, הסתמך הארץ על משפט בפסק-הדין שאמר כי: „יחזקאל סהר, המפקח הכללי, ניסה לחפות בעדותו על שגאותו".

למחרת היום פירסם הארץ בהבלטה תיקון-טעות, בצירוף התנצלות קיצונית ו-נכנעת, במקום בלתי-רגיל — במדור המאמר הראשי. הודו הארץ: המשפט לא הופיע בכ-לל בפסק-הדין.

היתה זאת הודאה מוזרה, כי המשפט הופיע במפורש בפסק-הדין, באותו עמוד 30 שהפך לשסידור. פירסום ההכחשה הכובת הוכיח לא רק את הבילבול הגמור שהשתרר אפילו במערכת אחראית עקב אי-מסירת פסק-הדין בצורה נאותה לידי ה-ציבור, אלא גם את עוצמת הלחץ שהופעל על כל הגורמים הציבוריים שעסקו בפרשה.

★ ★ ★

שתי אמות מידה

אולם כי ההפתעות של המסגרת הטכנית לא היה בהן כדי להפחית מ-כוחה של ההפתעה העיקרית: זו הכלולה בפסק-הדין עצמו. היתה זאת הפתעה לכל — אם כי לא לכולם היתה ההפתעה שחה. בשביל אנשים שגדלו במשטרים, בהם אין בית-המשפט אלא אצבע בורוע המבצעת של השלטון, היתה ההפתעה כלולה בעצם העובדה כי שלושה שופטים מצאו עוד בנפשם למתוח ביקורת

עמוס כנגוריון ליד שני גורו מיכאל ספרי. למ-רות ניצחונם הפורמלי, אינו נראה מאושר.

קטלנית על ראשי המשטרה, אפילו אם עט-פו ביקורת זו במלים רכות ופשוטות.

לגבי הקהל שעקב מקרוב אחרי המשפט, שקרא את העדויות הארוכות שפורסמו ב-עתונות ושיצר לעצמו ידיעה ברורה על כל הפרשה, וביחוד לגבי האנשים שנכחו ב-שיבות בית-המשפט, היתה ההפתעה הפוכה. איש לא הופתע מעצם העובדה כי המת-נדבים חויבו בדיון בחלק מן הפרטים. ל-

החובע

וכי פנייה לקצין שמאי זוהר, ראש המחלקה הכלכלית במטה, העלתה שגם הוא מעורב בפרשה. התברר גם כי הוגשה תלונה ל"יחזקאל סהר, ושתלונה זו הופנתה עלידי סהר לעמוס. איש מן המעורבים לא נענש. פסקהדין גינה את הפרשה בחריפות. הוא גם קבע מי האשם האמיתי: אותו זאב שטיינברג, אשר סולק לאחר מכן עלידי המשטרה בנסיבות כה מחפירות, אשר עליהם הביע ב"המשפט דעה חמורה ביותר. דווקא שטיינברג זה, אשר לו בחדאי לא היה אינטרס אישי, נמצא עתה אשם בכל. אשמה חלקית נפלה, לדעת ב"המשפט, גם על שמאי זוהר, ראש המחלקה הכלכלית של המשטרה. התלונה נגדו: שלא העמיד את שטיינברג לדין. אחריות מסוימת חלה, לדברי השופטים, אולי גם על פרקליטו של עמוס בן-גוריון באותה תקופה, שייתכן והתקשר עם המשטרה בלי ידיעת שולחו. רק איש אחד חף מפשע בכל העסק: האיש היחיד שעשוי היה ליהנות מן הפעולה. היה זה עמוס בן-גוריון, שבית-המשפט פוטר אותו מכל אחריות.

אותו פסקהדין, שמעניש בצורה כל כך חמורה את הבורג הקטן ביותר בפרשה, נמנע מלהגיב על פרט אחד של אותה פרשה עכורה. שטיינברג לא יכול היה להעיד כי משפט, כי ערב פטוריו נסחטה ממנו הצ'רה בשבועה כוזבת, באמצעים פסולים בי יתור, בהצהרה זו, שהוגשה לבית-המשפט, נאלץ שטיינברג להכחיש את הדברים אשר בית-המשפט מצא אותם נכונים. כך הוכשל עמוס בן-גוריון עלידי ה- קצין שטיינברג, קצין שסר למרות המשמעת של המשטרה, ועלידי שכנו שמאי זוהר.

★ ★ ★ המכשיל נחמיאס: ענין מתירי בוילה

יאור יתור הוכשל עמוס בן-גוריון על ידי איש שגם הוא התיימר לפעול לטובתו, והמשרת כיום את אביו בנאמנות: יוסף נחמיאס, מי שהיה סגן המפקח הכללי של המשטרה (לדבריו: "כאשר סגן-המפקח הכללי היה סגן-המפקח הכללי, והלירה הייתה לירה!").

שורת המתנדבים טענה בחוברתה כי עמוס גר בוילה של ידידו שלום ליגום. העולם הזה הרחיב את היריעה, גילה שגר בוילה המפוארת חנינ. במשפט הוכח כי: (א) שווי המגורים במשך שנתיים היה כ- 5000 ל"י, (ב) כי מטה המשטרה, באמצעות

דעת משפטנים רבים, היה סיכוי שחה לשני הצדדים לגבי זכיה פורמלית בדיון לפחות בנוגע לעובדה אחת — סגירת תיק אירטיו באופן שרירותי והיות עמוס בן-גוריון מעורב בכך.

אמנם הוכיח המשפט את מלוא הליכולן של פרשת אירטיו, ולדעת רבים גם את הסגירה השרירותית של התיק, אולם מטבע הדברים כמעט ואי-אפשר להוכיח איך עברה הוראה סודית מחדר אחד של המטה לאחר אחר, והשופטים יכלו באופן סביר לתת לעמוס ליהנות מן הספק.

הדבר המפתיע היה משהו אחר: שהשופטים נמנעו מלהשתמש במלוא סמכותם ורעצתם המוסרית כדי לגנות בצורה החריפה ביותר חופעות מסוכנות ונלוזות שהתרחשו לנגד עיניהם ממש.

אפשר היה לטעון נגד פסקהדין כי ה- שופטים נקטו בשתי אמות-מידה שונות ל- מידות התנהגותם של שני הצדדים במשפט. כלפי השורה קבוצת אנשים מתנדבת, ללא סמכויות וללא מכשירים ממלכתיים, הפעילו השופטים את כל חומרת ביקורתם. ואילו כלפי המנגנון האדיר של משטרת ישראל, המצוייד בכל הכלים של מדינה חדישה ואף הפעיל אותם ללא רחמים בהגנה על עמוס בן-גוריון, נקטו השופטים במידה של רח- מנות וסלחנות קיצונית.

כאשר היה בידי השופטים להחליט למי לתת ליהנות מן הספק, נתנו לעמוס בן- גוריון ולחבריו ליהנות מכל הספקות ה- אפשריים, ולדעת רבים אף בלתי-אפשריים.

★ ★ ★ המכשיל שטיינברג: עלילות דירת סברדלוב

פסקהדין מצויר תמונה תמימה מאד, מסתבר שישנו נער תמים ונאיבי בשם עמוס בן-גוריון, חנין תנועת-העבודה, שהיה יכול להיות חיים הגונים וישרים עד 120 שנה, והנה, כאילו להכעיס, קשרו כל ידידיו וחבריו של עמוס קשר נפסד נגדו. הם הפי- לוחו בפח, בזה אחר זה, במעשים שנעשו לטובתו, מבלי שהוא ביקש זאת, ולעתים אף מבלי שידע על כך.

מעולם לא היה אדם מוקף בחבורה כזאת של ידידים וחברים שוחרי מזימות במידה, כאילו היו בחשאי חברי שורת המתנדבים או סוכני העולם הזה. פסקהדין אינו חוסך מלים כדי לגנות את מעשיהם של ידידים

ההעתק היחיד

שעה אחרי מתן פסקהדין הצטופפו העתונאים הקדחתיים מסביב לשמואל תמיר (ענוב עניבה), האחוז בפסקהדין. התמונה הבלתי-רגילה משקפת את כל הצד המוזר של אופן מתן פסקהדין. יוסף נחמיאס, בנוכחות עמוס, הבטיח ל- ליגום מלט, ברזל ותיל במחירים רשמיים, בתקופת הצנע החמורה ביותר, לצורך הקמת בריכת-שחיה פרטית, כחלק מן התמורה שליגום יקבל עבור בסירת הווילה ליד עמוס, ור(ג) שכל הודעות מטה המשטרה בענין זה היו כוזבות וכי עמוס ידע זאת. גם הפעם לא חסכו השופטים מלים לגינוי הפרשה. "דבר המחיר את הלב", קבעו.

השלושה

בוקשי בפסקהדין המוסכם שהיווה פשרה. שילה לא הופיע לשיבה בה ניתן פסקהדין.

מצד המכשיל הגדול. בית-המשפט קובע מפורשות כי הוא מקבל את גירסת תמיר, שאין כל ספק ששיקה היה ונשאר חשוד, וייתכן כי היה מקום להעמידו לדין. הוא גם קיבל את הגירסה כי עובדה זו היתה ידועה לראש אגף-החקירות, אברהם זלינגר, גר, ושיש להניח כי הודיע על כך לסהר. אולם סהר לא עשה מה שכל חבר טוב, וקצין אחראי היה עושה במקומו: להודיע לעמוס שחברו הטוב חשוד בעבירה פלילית, שמוטב לו להימנע ממגע פומבי עמו. תחת זאת אמר סהר לעמוס רק ששמו של שיקה "השתרשב" לחקירה, וכעבור זמן קצר אמר לו ששיקה "בסדר".

יתכן ואפשר היה לדרוש גם משאר ה- קצינים, שכולם היו במגע יומיומי עם עמוס, שיהיו באופן יידותי את חברם מפני המגע עם החשוד. אולם כולם עשו כנראה די אחת להכשיל את עמוס. לא זלינגר, לא זוהר, לא ליף — איש מהם לא עשה את החסד לחברם.

זוהר חתום על מסמך ששיקה חשוד. עמוס העיד בשבועה כי זוהר אמר לו ששיקה איננו חשוד. לא זוהר ולא שיקה הובאו כעדים עלידי עמוס. אולם בית- המשפט האמין לעמוס כי לא ידע על החשד. ובכל זאת לא העיר בית-המשפט שום הערה נגד זוהר, שהכשיל את חברו ומסר לו עובדה כוזבת, כפי שמסתבר מדברי עמוס.

★ ★ ★ שורת המכשילים

כן מסתברת תמונה עגומה מאד. כולם הכשילו את עמוס החף מפשע, היחיד שלא הבין מה נעשה מסביבו. שיי- קה ירקוני, יחזקאל סהר, אברהם זלינגר, שמאי זוהר, זאב שטיינברג, איתן ליף, ב- מישרין או בקיפין, במדה זו או אחרת — כולם תרמו את תרומתם להכשלת עמוס.

עמוס דומה לבארון מינכהאוזן האנטי, שחשש לקלקל בגשם את בגדיו המפוארים, הלך על כן בוריות בין הטיפות.

רק במקרה אחד היה עמוס המכשיל. היה זה באותו מקרה כאשר על כפות האוזניים לא היה מוטל שמו של בן-גוריון הבן, אלא בן-גוריון האב. בימי השיא של המשפט הוזמנו צלמים כדי להנציח תמונת אידיליה משפחתית בדירתו של עמוס, כשויד בן- גוריון אומר לבנו: "בני, אם התחלת, אל תסוגל" עיתונו הפרטי של ביגיהאב מרח את המאורע על עמודים שלמים.

מי אשם בכך? לא דויד בן-גוריון, ש- כנראה, אחרי נסיון פוליטי של המשים שנה, לא הבין מה שהוא עושה. הפעם, העדיף בית-המשפט לקבוע בצער, אשם עמוס בן-גוריון.

★ ★ ★ אגדה ושמה שיטתית

תיאור זה, המביא כמה מסקנות פסקהדין לבאסורדים, מוכיח כי השופטים נתנו לעמוס להנות מכל הספקיות. יתכן כי לאנשים העומדים מן הצד, קשה היה לתפוס את המציאות הנפשית והמעשית (המשך בעמוד 17)

אולם כשהגיעו השופטים לקביעת ה- אחריות, נמצא שרק אדם אחד מן המעורבים בפרשה זו חף מפשע: עמוס בן-גוריון, ה- איש שנהנה מכל הענין. האשמה רובצת דווקא על נחמיאס, שהכשיל את עמוס ב- צורה מחרידה, מבלי שהיתה לו כל הנאה.

★ ★ ★ המכשיל סהר: כריית הבור של כורים

המכשיל הגדול היה לא אחר מאשר זה: אשר הושיט את צווארו למאכלת, כדי להציל את עמוס במשפט. יחזקאל סהר, כך נכתב, היה האויב האמיתי של עמוס. בית-המשפט הביע דעה שלילית מאד על השתתפותו של עמוס בן-גוריון בשותפות כורים לכריית זיפוף, שותפות שהיתה עמוד-השרדה של גילויי העולם הזה נגד עמוס בן-גוריון, ושהוזכרה רק דרך אגב ב- פירסומי שורת המתנדבים.

במשפט הוכח כי דברי העולם הזה בדבר רוחניו של עמוס מן השותפות, בה לא הש- קיע למעשה אף לא פרוטה שחוקה אחת, היו נכונים. כן הוכח כי אסור לפקיד הציבור, בהתאם לחוק מיוחד, להיות שותף בעסק של כרייה (הטעון רשיון ממשלתי).

אם כן מי אשם בכך שעמוס הפר חוק זה? הכלל המשפטי הוא שאידיעת החוק אינה פוטרת את האחראי מן האחריות, אלא עשויה רק להקל על עונשו.

אולם השופטים קבעו כי האחריות רובצת דווקא על יחזקאל סהר, שהכשיל את ידידו ועוזרו עמוס בן-גוריון בכך שנתן לו ב- קלות-דעת היתר מילולי להכנס לשותפות. אף פה נסתבר כי עמוס, האיש היחיד ש- נהנה מן הענין, אינו אחראי בכלל אלא הוכשל עלידי ידידו.

★ ★ ★ המכשיל שייקה: חשד בתיק אירטיו

המכשיל הבא לא היה איש מלמעלה, כמו סהר, וגם לא איש מלמטה, כמו זוהר, אלא דווקא ידידו האישי הקרוב ב- יתור של עמוס בן-גוריון. זוהי כמעט טר- גדיה אישית: שייקה ירקוני, הידיד מנעורים, שביצע עסקות בלתי-כשרות בהיקף כביר, הכשיל את עמוס בצורה בוגדנית.

ציר המשפט כולו היה תיק אירטיו. הוכח כי בעוד אשר שיקה התעשר במהירות ב- עסקים מפוקפקים, ובה בשעה התנהלה נגדו חקירה משטרית בעלת היקף ביני- לאומי, אשר בה היה הוא באופן רשמי ה- חשוד המרכזי, התרועע שייקה בפומבי, ובאופן הפוגתי עם עמוס, סגן המפקח ה- כללי, תוך זילזול בתוצאות החמורות ובצל שהדבר יכול היה להטיל על עמוס.

אולם התברר-מנוער, לדעת בית-המשפט, רימה את עמוס בצורה מחפירה, והעלים ממנו את עסקיו ואת החקירה. מעשה מכוער זה מצד שייקה לא יכול היה להיות מושלם, לולא הכשלה נוספת

במדינה

העם

אל הסואק!

הידיעה עצמה היתה משמחת למדי: ה' אוניברסיטה ברייטש טופט, המניפה אמנם דגל דני אך החכמה בידי חברת צ"ט, עברה את תעלת-סואק, בדרכה מראנגון לחיפה. כשבמחשונה מסעף-אורו בשחי רבע מיליון דולר. טופט עזבה את אילת לפני כמעט חצי שנה, עלתה בלהבות בנמל ראנגון, אך התאוששה וחזרה לחופי ישראל.

אולם פרט אחד העיב על השמחה, עורר דאגה חמורה בלב כל אזרח: ימאי ישראלי, היחיד באונייה הדנית, נעצר בסואק, הורד מן האונייה, הושם בכלא.

קוראי העולם הזה לא היו צריכים לנחש כדי לדעת מיד מי האיש: כתב העולם הזה רפי ("גלסון") אילון, איש פלמ"ח ונכה מלחמת-העצמאות, שעלה על האונייה בשליחות העולם הזה ובתפקיד של מלצר, שיעשע את קוראי המדינה בחודשים האחרונים בכבודיו הטובות-המפורסם על הנסיעה והמזון הרחוק. כימאי ותיק, הוא נושא פנקס-ימאי יחד עם תעודת-העיתונאי שלו.

אולי לאפתעת עצמו, הפך השבוע רפי נלסון, האיש שעמד כימאי ותיק בסערות רבות, מוקד להתפתחות סערה בינלאומית.

ציונות

מה פועל הועד הפועל?

נאומים מפוצצים נשמעו השבוע מעל במת הועד-הפועל הציוני. מתחת לתמונת-הענק של תיאודור הרצל, הועמד במלוא קומתו ו' מחזיק בידיו צילינדר, כפפות לבנות ו' מקל טיולים, קבע דויד בן-גוריון כי אין הבל בין ציונים ולא-ציונים, אלא רק בין עולים ולא-עולים.

לעומתו עמד מנהיגי הציונות על יעוד התנועה, על משימות הדור ועל התהום ה' טראגית הנפעת בין הנוער הישראלי לבין יהודי הגולה.

חלוקת השלל. זה היה המעמד ה' חגיגי, שחור לכותרות העיתונות ונישא על גלי הרדיו. אולם הרבה יותר נלהב היה ויכוח אחר, שאיש לא נאם עליו באונייה העם. היה זה ויכוח פרוזאי על כסף.

באחר החדרים הצדדיים ישבו המנהיגים המצויים, שכמו כל עשרות חברי הוועד הפועל באו במטוסים ובאוניות, והשתכנו בבתי-המלון הטובים — הכל על חשבון העם היהודי. עתה הציגו חשבון אחר. הצד השני של חשבון-הנפש: חשבון התקציב המפגלתי.

כל המפלגות הציוניות חיות מן הסכומים אשר הקרנות הציוניות משלמות להן, לכ' אורה כפיצוי על כך שאינן עורכות מגביות פרטיות משלהן. אך בעוד שהכל מסכימים על שיטה זו של חלוקת-השלל, יש הבדלים גדולים בגודל המנות שכל מפלגה צריכה לקבל מן הסיר הכללי.

השבוע היתה המקהלה אחידה: כל ה' מפלגות, ללא יוצאת מן הכלל, דרשו יותר. מפא"י, מפ"ם, חרות, הדתיים — כולן הוכיחו באותות ובמופתים שלא תוכלנה עמוד במבחן, ואם לא יגדילו את ההקצבה שלהן בסכומים גדולים, תצטרכנה לערוך מגביות נפרדות.

השאלה הגורלית. היה זה בלי ספק ויכוח חשוב לבעלי. השאלה היתה רק אם זו היתה הבעיה הגורלית שעמדה לנגד עיני היהודים התמימים בברוקלין ובבריסל, ב' קייפטאון ובקופנהאגן, כאשר שילשלו את ידם לכיסם ותרמו את כספם למען בנין ישראל והצלת אחים נרדפים.

הממשלה

מצח נחושה

הידיעה הראשונה על החלטתו הפתאומית של שר-האוצר לעכב סכום של מיליון ו' 800 אלף ל"י למפעל-הנחושת הגבנה בתמנע, ירדה על הערבה כרעם ביום שרב. המפעל המבטיח להכניס למדינה 4 מיליון ל"י לשנה במסבצ זר, הנמצא עתה בשלב העליון של הקמתו, מוצא מדי חודש 400 אלף ל"י. לא היתה זאת הפעם הראשונה ששר-האוצר התנכר לנחושת המצפה לגאולה: בשעת הדיון הגדול בממשלה דרש להאט

תכנני דירתך לפי טעמך!
"ברשקב" לרשותך!

בבניית הדירה לפי טעמך.
ותכנונה הפנים לפי צרכיך.
דירות 3-2½-1½ חדרים
במרכז ובצפון תל-אביב.
בניה מעולה, ותנאים נוחים.

פני למשרדי ברשקב-חברה למפעלי בנין
ת"א רח' אבן גבירול 158 בשעות 8-12 7-4

ארמון
סיגריה קלה ועדינה
ARMON
A MILD AND SMOOTH CIGARETTE
שטוחות-עגולות
20 סיגריות 370 פרוטה

פקידים!
תלמידים!
סטודנטים!
הרשמו עוד היום ב"אולפן גרף"
לקורס הקיץ (2 x בשבוע) ל'
קצרות
עברית ו/או אנגלית
בת"א: אצל ח. בריקמא, גורדון 5.
בחיפה: ב"ס "במעלה", החלוץ 13.
הצלחה מובטחת!

אפנת גברות ונערות
שמלות נשף
שמלות בוקר
חצאיות - חולצות
חזמנות לפי מידה
נא לבקר
בחנותנו החדשה
ת"א, נחלת בנימין 3
(מקום "אילקה")

מיוחד לשיכונים:
מגרשים ברחובות
תל-אביב, טלפון 24749

בית לפיקידות
מרכז מורים וסמכים
רח' ט 12 ת"א
כתות שנתיות בקב לצעירים

כתבימאי נלסון-אילון בכורמה
מוקד הסערה

את קצב הבנייה, לחסוך כסף. אולם ביג' תמך בטענה מוחצת של מרכזי בנטוב: "אם אינך מאמין שההוצאות כדאיות, תפסיק בכלל את הבנייה. אם אתה חושב שהיא כן כדאית, יש להחיש אותה ככל האפשר, כי כל שנה שעוברת תגרום להפסד של מיליוני דולרים!"

שני סירים. הפסקת-התשלום הפתאומית, ללא הודעה מוקדמת, גרמה מיד לגל נחושים. לשיא הגיע קול העם, אשר כתבו לא הבין נכונה הלצה שהושמעה במסיבת עיתונאים, מיהר לבשר לקוראיו כי ההפסקה היא פרי מזימה חשוכה של קרטל אמריקאי, שהיה מעוניין להחניק את הייצור הישראלי הקטן.

רושם רב יותר עשה ניוחש אחר: ששר-האוצר המפא"י רצה למנוע משרה-פיתוח המפ"ם הצלחה גדולה שמפ"ם תוכל ל' התגאות בה בבחירות הבאות, עושה על כן את הכל כדי למנוע את הייצור עד אז. ההסבר האמיתי היה מסובך יותר: אש' כול רצה, מן הסתם, להרוג שני זכוכי' נחושת במכה אחת.

לפי המשל העממי, כשסיר-החרס וסיר-הנחושת מטילים יחדיו, סיר-החרס הוא הנשבר ראשונה. כך קיחה גם אשכול. הוא האמין כי בנטוב לא יפסיק את בניית מפ' על-הנחושת, אלא יקח את הכסף החרס מ' פעולות אחרות של משרד-הפיתוח, כגון קידוחים-מים. בצורה זו היה האוצר חוסך כסף מן התקציב השוטף, ואילו משרד-הפ' תוח המפ"ם היה יוצא כשבר-כלי.

200 אלף פדאים. אולם בנטוב רצה להציל את כל סיריו. הוא נקט בשיטה פשוטה: לשבת בשקט, להודיע לפועליו על הקיצוץ שהיה מפסיק את כל עבודות-הבנייה בתמנע, גורם להבטלתם המיידית של 400 פועלים, שהם עמדות-השורה של אוכלוסיית אילת.

הצעקה היתה גוראה. גרוע מזה: היא היתה צעקה מפא"ית טהורה, כי מפא"י שולטת בלשכת-העבודה של אילת ובחוקי-הפועלים של תמנע. במקום להרוויח מירידת המניות של בנטוב-מפ"ם, עמדה מפא"י ל' הפסיד את שליטתה בנמל הדרומי של ה' ארץ.

כמו מתאבק גידו, הנופל ארצה מעוצמת התנופה של מכתו שלו, צנח השבוע לוי אשכול. באורה פלא מצא 200 אלף ל"י, שהספיקו להשלים את תקציב החודש של תמנע. לא היה צורך להיות נביא כדי ל' נחש שהפלא ימשך גם להבא.

עיריות

הבוקר שלמחרת

רחמים כלנתאר לא היה שיכיר-נצחון גם כאשר קפץ מצד אחד של המחנה הירושלמי לקצה השני, הציל את ראש-העיר המפא"י, הפיל את שני סגני ראש-העיר הדתיים והפך את עצמו לסגן-ראש עיר-הקודש. הוא זכר

חוקי דת מיושנים גרמו להתכרצות ברברית מבישה שהביאה, בפעם הראשונה, בעיה האשה שצולמה

לפני ששה שבועות פורסם, "העולם הזה" (1026) את התמונה הזאת, תוך מחיקת פני האשה והאנשים האחרים בה. לתמונה נלווה סיפור מזעזע על התפרצות ברברית לדירת האשה, בשעות המאוחרות של הלילה, מתוך כוונה להפתיעה בחברת גבר ולספק חומר לבית-הדין הרבני בתביעה של מזונות. השבוע הגיעה פרשה זו לבית-המשפט ונתפרסמו כל השמות הנוגעים בדבר, כך ששוב אין טעם בטישמוש זהות הצדדים, כפי שנהג, "העולם הזה". גליון "העולם הזה", בו פורסמה התמונה, מילא תפקיד מרכזי במשפט, כי רק בעזרתו זיהתה האשה את התוקפים שתפסוה באותו לילה והצטלמו לידה. עם כל אירצונו להרחיב את הדיבור על פרשה זו, שיש בה כדי לעורר סלידה, רואה "העולם הזה" חובה

אלם המושפטים היה צר מלהכיל את עשרות הסקרנים שהצטופפו בו, צבאו על דלתותיו, או המתונו במסדרון לרגע בו יתפנה בו מקום. אפילו חתיקי השמשים בבית-משפט השלום בתל-אביב לא זכרו משפט, שמשך אליו קהל כה רב ומגוון, כמשפט שהחל להתברר השבוע בפני שופט השלום מכס צירובי-לסקי.

העתונאים שלא ראו קהל מעין זה גם בגדולי המשפטים, שהסעירו לאחרונה את המדינה, עמדו פעור-פה. תמה באיח התביעה, עמ"מ יהושע וולפסון: "כל האנשים האלה אין להם עבודה? אין להם שום פרנסה?" התפלא הסניגור מיכאל כספי, שזה עתה סיים שני משפטים בעלי ענין צבורי רב: "אינני מבין, במה זה מעניין את הקהל?"

כי לכאורה היה זה משפט רגיל, כמוהו אפשר למצוא מאות בתיקי בתי-המשפט בארץ. על ספסל הנאשמים ישבו ארבעה נאשמים, שהאשמו על ידי המטרה בארבע האשמות: הסגת גבול פלילית, גרימת נזק לרכוש, תקיפה ומעשה מגונה. הנאשמים היו רופא העיניים הד"ר אליהו שלום (51) ושלושת עוזריו, אשר התפרצו לפני ששה שבועות לדירת אחתו של ד"ר שלום לפנות בוקר, מצאוה בחברת גבר זר וצילמוה ערומה.

ברור שהיה זה משפט סיקאנטי. סקרנים רבים שאפו לראות את גיבוריו במו עיניהם. אולם לא זה היה המיוחד במשפט.

אין זו הפעם הראשונה בישראל, שבועלים המבקשים נט בבית-הדין הרבני והזקוקים להוכחות כי נשותיהן בוגדות בהם, בוחרים באמצעי נפסד זה של השגת תצלומים ממעשה הבגידה עצמו. קשה לתאר מעשה כה נתעב ומביש כמעשה הבעל הפורץ לדירת אשתו, עמה אינו חי, תופסה בבגידתה, מצלמה במערומה, ומוציא את התמונות לרשות הרבים. רק לפני זמן קצר, הגיעה

הנאשמים בהתפרצות לדירתה של רבקה שלום, יושבים על ספסל הנאשמים בבית-משפט השלום. בתמונה: נגיב עג'מי, יחזקאל מנשה וד"ר שלום.

גם אישיות אחרת לידי אותו מעשה, ואין אלה המקרים היחידים. כי המציאות המשפטית של דיני אישיות בישראל, כגון נשואין וגרושין, היא הרוחפת אף אנשים הגנים ובעלי עמדה צבורית, לעשות את המביש. מציאות משפטית זו, המבוססת על חוקידת שחודשו בפעם האחרונה לפני של ש מאות שנה ומעלה, אינה תואמת את החיים של המאה העשרים. חוקים אשר אולי היו טובים והגיוניים בתקופת הרמב"ם (המאה ה-12) או בימי רבנו גרשון (המאה ה-10) אינם הולמים את מושגי החיים המודרניים. אולם מדינת ישראל כופה חוקים מעובשים אלה על אזרחיה. אי-התאמה זו למציאות היא הרוחפת לביצוע מעשים, שעליהם נתבע הד"ר אליהו שלום לדין.

מאחורי צילומי העירום והתפרצותו של ד"ר שלום מכתרת טרגדיה אנושית מזעזעת, טרגדיה אשר הרבנות התעלמה ממנה בצורה מתפירה, והמשתקפת עליכן במשפט של עבירות פליליות.

★ ★ ★

דג הזהב

כמו בסיפור היפאני רשומון, המתאר כיצד נראה מעשה פשע אחד בארבע צורות שונות וסותרות בארבע זוגות עיניים שונים, יש גם לטרגדיה המשפטית של משפחת שלום כמה נקודות-ראייה שונות בתכלית. הראשונה היא נקודת-מבטו של הד"ר שלום עצמו. אליהו שלום, קרחת-לחצה ובעל תנועות ידיים נמרצות, הוא רופא עיניים מצטיין יליד עיראק, שהתחנך במסור יסועי בהודו, למד רפואה בבירות, פאריס ולונדון.

בגיל 24 המציא הד"ר שלום דרך לניתוח-עיניים מסובך, שהפכה מאז שיטה מקובלת בעולם הרפואה. בבגדאד נחשב הד"ר שלום לרופא-העיניים הטוב שבעיר, ריפא את בני חצר בית-המלוכה, קיבל בדירתו את בני משפחת האימאם התימני,

שבאו במיוחד מתימן אליו, גרף הון תועפות.

סיפור המעשה, כפי שהוא נראה מנקודת מבטו של ד"ר שלום, מתחיל בשנת 1944, בעת שהוא בא ארצה לכמה חודשים, על מנת למצא כלה ולהתחתן. סיפר השבוע הד"ר שלום לכתב העולם הזה, בעברית מליצית אך לא חסרת-שגיאות:

"לפני זמן מה שמעתי את הסיפור אודות זוג הדייגים שמצא את דבריהם, ביקש ממנו כל פעם עוד ועוד, עד שלא נשאר לו דבר. כך היה גם עם רבקה אשתי. כשהכרתי אותה, היא הייתה נערה צעירה, בת למשפחת עולים מפולין שהתגוררה בחוסרי-כל בחולין. כשהופעתה, הוצאתי אותה לרווחה. הכרתי את רבקה, נשאתי אותה לאשה, נתתי להוריה בנן בחולון וקניתי להם חנות מכולת.

"את רבקה לקחתי איתי לבגדאד. נתתי לה שם כל מה שאשה יכולה לבקש. קניתי לה מכונית, וילדה עם מיזוג-אוויר. הייתה לנו בריכת השחיה הפרטית היחידה בבגדאד. הבאתי אותה לחברת בתי-המלוכה, והיא חיתה כמו מלכה, עם משרתים ושמלות וכל טוב.

"אחרי כשנה הרתה אשתי ונסעה לארץ-ישראל כדי ללדת. באותו זמן קיבלתי ממנה מכתב שאשלח לה כסף כדי להשקיעו במגרשים. שלחתי לה את הכסף והאמנתי לה עד כדי כך שכתבתי שתוכל לחתום בשמי על קניית המגרשים.

"כשחזרה רבקה לעיראק התחילו המריבות בינינו. פעם לר מדתי אותה לשחק ששיבש. היא הפסידה וטענה שהיא צריכה לגנוב. רציתי להסביר לה שבמשחק לא חשוב מי מרוויח ומי מפסיד, העיקר המשחק ההוגן. כעונש לא ישנה בחדרי באותו לילה. מאז החלה לטעון שהיא רוצה להתגרש.

"בעיראק עשיתי ממנה מלכה, וטיפלתי בה כמו במלכה. אבל אחרי שהחלו המאורעות בארץ, בסוף 1947, היינו צריכים לברוח. טיילנו במצרים ובדרום-אפריקה. התנהגתי אליה כבעל לייצת, אף פעם אחת לא היכתי אותה ולא הרמתי עליה יד. נסענו לאנגליה ושם אול כספי, או גילתה רבקה את פרצופה האמיתי. היא אמרה לי: התחתנתי איתך בשביל כסף, עשיתי עסק דע. אם לפרה אין יותר חלב, אינני צריכה אותה.

היא דתיסה בגסות אל אחי ואחותי, בגלל דבר של מה בכך. הרימה עליהם סכין, למרות כל זאת ניסיתי להשלים עמה. שיבחת אותה על דברים טובים שעשתה, והוזהרתי על הרעים. "כשהגענו לארץ היה מבגנו קשה מאוד. הייתי צריך להתחיל הכל מחדש. היינו יחד וניסנו להבריא את חיי הנשואים שלנו. עד שביום אחד גילתה לפני רבקה את הכל. היא סיפרה לי מה שיש לה מאהבים, ושהיא אשה מודרנית ויכולה לעשות כל מה שהיא רוצה. אחרי זה עזבתי אותה, ולא רציתי עוד לחיות עם אשה כסוגה. דרשתי שתחזיר לי את רכושי ותחן לי את הילדים. מאז החלו כל הצרות בינינו.

"טענתי היא שרבקה היא אשה רעה ומושחתת. הבלשים שלי, שעקבו אחריה, גילו כי בשנתיים שלא חייתי איתה היא הייתה חיה עם כל מיני מאהבים. הקצין המצרי השבוי, יוסף נאדה, שבה בדידתה שלוש לילות, היא גם אמא רעה, מכה את הילדים. מטרתי היא להוציא ממנה את הילדים ולנקות את שמי. אני הושב שהיא סכנה ציבורית לבעלה, לילדיה ולמאהביה גם כן. אני רוצה לגרשה. אינני חושב שמגיע לה משהו אחרי כל הסבל שגרמה לי. אינני מוכן לתת לה אפילו את כתובתה בסך 100 לירות. עליה להחזיר לי את רכושי וילדי ולהיעלם מחיי."

★ ★ ★

רופא העיניים סינור

רבקה שלום, בלונדית חנינית ומלאת-חיים, בעלת הור פעה חיצונית צעירה אף מכפי גילה (29) ישנה דעה אחרת על פרשת נשואיה. סיפורה הוא סיפור גלורלב של נערה שי נישאה בגלל כסף, הרסה את חייה בהינשאה לאדם שהיה מבוגר ממנה כפליים ויותר.

סיפורה היא לכתב, בעברית צברית שוטפת: "זה היה בשנת 1945. הייתי אז נערה צעירה בת 17. גרתי עם הורי בחולון. עבדתי בבית-חרושת לודזיה. באותה תקופה הכרתי את אליהו שלום בתור אדם עשיר עם הרבה כסף. הוא בא לארץ במטרה להפש אשה. הוא טרח והתראה עם מאות בחורות עד שנפגש

עמי. הלכתי אז עם מישהו אחר, אולם הורי שמעו ששלום עשיר והשפיעו עלי שאלך לפגישה או שתיים עמו. תחילה ה החליש שאני יותר מדי צעירה בשבילו, אולם מאוחר יותר ה מבקר בביתנו הכופות, עם פרחים ומתנות ושפע של הבטח על החיים שיתן לי.

"אמי השפיעה עלי. היינו מחוסרי אמצעים. בגלל זה עזב את הגמנסיה. הבטחותיו של שלום שיעשני למלכה, סינור להורי את העיניים. הוא לקח אותי לירושלים, לד"ר סינור אליהו אילת, כדי שאשאל אצלם מי הוא. הוא מצידו רץ לשו עלי מימין לשמאל. הוא די מצא חן בעיני. הוא ידע לדבר יני לא בעברית כמוכן, לימד אותי הרבה דברים. סינורף היו ילדה, והפרש הגיל בינינו היה עשרים שנה. הסכמתי לנשוא

"היתה חתונה מפוארת, ואחרי זה נסענו לבגדאד. שם היה בדיוק כמו שהבטיח לי. הייתה לו משפחה נחמדה, או בשבילי הייתה זו סביבה מוזרה. לא ידעתי את השפה, ידעתי את המנהגים. בעלי כמעט ולא הוציא אותי בחברה. היינו הולכים לנשפים, היו אלה רק של יהודים, וכולם שם מבוגרים וזקנים. ילדה בת 17, כמוני, לא מצאה כל ע בחיים אלה.

"בינינו לנו וילדה, בינינו בריכת-שחיה וחיינו כשם שח בכל בית עיראקי ממוצע. אחרי שנה נכנסתי להריון ובא ארצה לבני, כדי ללדת את ילדי. בעלי נתן לי אז שמות אל לירות, ואמר שאעשה בהם כל מה שארצה. רציתי לבזבז הכסף על תכשיטים ומלבושים, אולם הורי השפיעו עלי לחס קניתי בכסף שלושה מגרשים בחולון, ועל אחד מהם בנו ה את ביתם בכסף שהם חסכו לאחר שנים רבות של עבודה.

"חזרתי לעיראק. החיים בינינו לא הסתדרו. יחסו של בו אלי היה כיחס של און לשפחה קטנה. הוא לא חשב שיש דעה עצמית משלי. אני זוכרת כיצד יום אחד ישבנו ל

קהל שכמותו לא נראה מעולם בבית מחלאת האולם — תלמידות גינת התקווה, בה פועל ד"ר שלום, ועקרות-בית שגילו ענין ג

הסקרנים

ששיבש. ורקתי את הקוביות, ולא יצא לי המסמר שרצי רציתי לזרוק עוד הפעם, ובעלי עשה לי סקנדל ולא נתן אותו לילה לישון בחדרו. הוא רצה להנח אותי, להיות בשנ גם בעל וגם מורה, להכריח אותי להתנהג לפי רצונו של

"עם תחילת המאורעות, שקדמו למלחמת-העצמאות, עזבנו עיראק. השארנו שם כמעט את כל רכושנו בידי אחי, בעלי, ואחריכך הלך כל הכסף לאיבוד. נסענו לטיוול במצו עזבנו את מצרים יומיים לפני הפלישה המצרית. נסענו לרו אפריקה, והכסף הלך ואול מכיסנו. בעלי החל להיות ק

נקרונות לכוחלי בית המשפט בלילה

זו לספל בה במלוא הרצינות, כדי לחשוף נגע הציבור לתת עליו את דעתו — נגע חוקייהדת שנים, הדוחפים גם אנשים מכובדים ובעלי מעמד ני לנקוט באמצעים כה מפוקפקים.

ציאות המשפטיות של מדינת ישראל נתונות ת האישיות לשיפוטם של בתי דין רבניים. ההלי למינהן פוסקים הרבנים את פסקי דינם, הופכות יון כפניהם לגיהנום המביא לסבל אין קץ לשני יים. מדוע אין אפשרות, כאשר מגיע זוג למצב י המחייב פירוק, להסדיר זאת בצורה תרבר והוגנת, אחרי הוכחת אכזריות רוחנית, למשל, בארצות התרבות? מדוע אין הרשויות הר יכולות להתאים את עצמן לרוח התקופה?

וכל התנהגות כלפי השתנתה.

בדרום אפריקה התנפל עלי, בדירת סבי וסבתי, והיכה אותי לעיניהם, מפני שהגשתי לו דגים קרים. הוא התחיל להניח אותי. ברגע שהיה נכנס עמי לחדר לבד, היה יורד מסך ברזל בינינו ולא היה לנו מה לדבר.

בדרום אפריקה נסענו לאנגליה. עוד באניה התחלנו לריב על כל שטות ללא סיבה ממשית. השנתיים שחינו באנגליה היו עבורי גיהנום עלי אדמות.

★ ★ ★

שדום, שדום ואין שדום

באנגליה התברר לנו סופית כי ילדנו הראשון הוא חרש-אלים מלידה. הייתי צריכה לנהל בית עבור ארי בעה אנשים מבוגרים, כי שני אחיו של בעלי גרו בביתני, ולהתחיל לחנך את ילדי החרש. רציתי ללמד אותו עברית. בעלי רצה שנלמדו באנגלית. שכרתי מורה מיוחדת. היא היתה מלמדת אותי, ואני הייתי מלמדת את הילד בעברית. לא פעם קיבלתי מכות מבעלי. פעמיים הייתי נאלצת לברוח מהבית עם הילד. באופן אישי זילזל בי בעלי באופן הגרוע ביותר שבעל יכול לזלזל באשתו. הוא התיחס אלי כל העת כאדון אל שפחתו.

אחרי שנתיים עלינו ארצה. נסענו דרך צרפת ואיטליה. מכל הנסיעה הזאת אני זוכרת רק ריב ומכות. כשהגענו ארצה, לא היתה לנו פרוטה. הורי נתנו לנו חדר בדירתם, וכך חיינו בדוחק. יום אחד התפרץ הכל החוצה. אמרתי שאני רוצה להתגרש מבעלי. גם הוא התישב עם אמי ושפך את ליבו ב פניה. טען שאני גבר ולא אשה. אמא הסכימה לגירושין. אולם לפני זה עשיתי עוד נסיון אחרון. הלכתי ליועץ בעניני נשאים להתייעץ עמו. הוא נפגש עמי פעם, ואחרי כן קרא לבעלי כשמונה פעמים. אחרי כן ביאר לי שבעלי סובל מרגש-נחיתות,

לי תמיד בראש שאם יעזוב אותי, אף אחד לא יתחתן עמי עוד. פעם השלמנו והחלטנו לנסוע לירח דבש שני לנתניה. היתה תקופת הצנע, ושום מקום לא מצא חן בעינינו. כמעט כל ה חופש שלנו עבר בריצה ממלון למלון. כל יום החלפנו חדר. לבלות כמעט שלא יצאנו. ירח-דבש זה הביא לי משהו אחר. כשחזרנו לחלאביב הבחנתי שאני בהריון. פחדתי מאוד. לא רציתי שדבר מלאכותי יביא לשלום עם בעלי. לא רציתי להביא לאויר העולם עוד אדם אומלל. רציתי להפיל, אולם משפחתי התנגדה. ילדתי ואיני מצטערת על כך. ילדי הוא ילד נפלא. אגב, בעלי לא היה לידי אף באחת משתי הלידות. בלידתי האחרונה הוא היה עסיק מאוד במסיבת רופאים, ולא ידע כלל מתי ילדתי. גם אחרי הלידה לא השתנו החיים לגמרי. ששה שבועות אחרי הלידה כבר הייתי נאלצת לברוח מהבית.

★ ★ ★

זיל אביב ברמת-אביב

ב ינתיים השתפר מצבו של בעלי. הוא פתח מר פאה בשכונת התקווה, ומרפאה שניה ליד דירתנו. הוא הריחץ אלפיים וחמש מאות לירות לחודש. ניהלתי את הבית כך שהוצאנו כאלף לירות לחודש, ובשאר החודש חובות.

יצאנו בחברה יותר צעירה משהיינו רגילים בעיראק. בעלי התחיל להיות קנאי. בנשף פורים, לפני שלוש שנים, לבשתי תלבושת די נועזת. הייתי מחופשת כרקדנית, ולבשתי בגדים. בעלי לא התנגד לתלבושת. להיפך, הוא אמר שהוא רוצה ש כולם יראו שאשתו יפה, שיצאו להם העיניים.

הנשף היה במלון רמת-אביב. עשיתי רושם כביר. אולם בעלי עמד לידי כל הזמן, ולא גרע ממני עיניים. היינו בחברה מכובדת של מהנדסים ואנשי-ציבור ידועים. אחרי חצות ניגש אלי בעלי וצעק לעיני כולם: "איך אינך מתביישת להתנהג כמו זונה?" האנשים רצו להכות אותי. לקחתי אותו הביתה ופרצתי בהיסטריה. שוב עלתה שאלת הגט על הפרק.

אני הייתי אשה רגילה. זה שהוא טוען שאני לא אמא קואב לי יותר מטענות הבגידה שלו. הרבעתי לילדים כשהיה מגיע להם. הוא אמנם לא הרביץ לילדים, אולם הרביץ לאמא בפניהם. מה יותר גרוע?

היתה לי הרגשה שיש לו אהובה. הוא החזיק עמו את התמונות של כל אהובותיו מלפני הנשואים, ואוסף של ספרים פורנוגרפיים ומיבחר של תמונות פורנוגרפיות. בעלי לא היה מהסס מלהראות תמונות אלו לילדים.

איתי לא היה הולך לשום מקום מלבד קולנוע. כשהיינו הולכים לרקוד, היה הוא נרדם. מדי פעם היה מדקלם בפני משפטים של ניצח, היה טוען שלגבר מותר הכל ושהאשה נוצרה אך כדי להביא סיפוק לגבר.

הכל פרץ החוצה בלילה בו בילה מחוץ לבית עד ארבע בבוקר. זה היה בערב יום העצמאות, לפני שלוש שנים. רבנו כל היום. אמרתי לו שאם יש לו אהובה, מוטב שנגמור והוא הטיח בפני שלי יש מאהבים. החלטנו להתגרש. אמרתי שכל מה שאני רוצה הוא שיתן לי להחזיק בילדים, שירשום את הדירה על שם הילדים ויתן לי מזונות בסך 500 ל"י לחודש. אני חושבת שזה מוגזם. הוא מרחיב פי 5 מזה.

שוב לא יצא מזה כלום. פעם הופיע בביתי עם ארבעה גברים ממשפחתי, וניסה לתת לי גט בכוח. על פיסת גיר, כמנהג הערבים. בשעה שהייתי במרפאה שלו, נחטפו הילדים מדירתנו. כשגיליתי את הילדים והחזרתי אותם, הוא הגיש תלר נה נגדי על חטיפתם ועל גניבת 300 לירות. לעיני הילדים צעק עלי שאני גנבת. מסרתי את הילדים לאמי ונסעתי לחקירה ל משטרת נתניה. כשחזרתי, התברר לי שהוחלף מנעול בדירתנו, ובדירה גר אחיו של בעלי, אדוארד.

הזמנתי את המשטרה. היא פתחה את דירתי בפני. נעלמו לי כמה דברים. אולם החקירה בנוגע לזה נפסקה לפי הוראתו של השר שיטריט, אחרי שבעלי טילפן אליו. בעלי ואדוארד לא הואשמו בכלום, אולם תמורת זאת חתמו על הצהרה שלאיש

מכס צ'רנובילסקי, הידוע כאדם הומאני, מאזין לתובע, ראש מדור התביעות במחוז תל-אביב, יהושע וולפסון. הקרחת המבחקה מלפנים שייכת לסניגורו של ד"ר שלום, בנימין סומקביץ.

השופט

מלבדי אסור לגור בדירה. בעלי איבד את זכותו לגור בדירה. הגשתי תביעה למזונות, והרבנות פסקה לי 200 לירות לחודש. אחר-כך העלו לי את הסכום ל-280 ל"י, וקבעו שעל בעלי לשלם לי 2000 ל"י לשנה עבור שמלות, ולשלוח אותי להבראה על חשבוננו. אחרי זה בא כל הליכלוך. בעלי החל הולך מגבר אל גבר, לאסוף עדויות נגדי. אל כל אחד היה פונה: "גו, איך אשתי במיטה?"

סרן אליהו (מקוקו) ספיר, שהיה ידידנו במשך תקופת זמן, סיפר שבעלי היה חוקר אותו על התנהגותו ומציע לו

הבעל

ד"ר אליהו שלום, בשעה שהוא מניב בתמיחה להאשמות התביעה נגדו.

ושפט בתל-אביב, אנשי שכונת ת אשת הרופא.

שהוא משוכנע שעשה לי טובה בזה שהתחתן עמי, ושעלי לשחק תפקיד של אשה מסורה ורואנת כדי ליישר את ההדורים.

חשבתי שאם גזור לבדנו יחזור הכל למוטב. כל השנים חיינו עם משפחותינו, וחשבתי שאולי זה הגורם המפריע. מכרתי את שני המגרשים שקניתי ב-15 אלף לירות, וקנינו את הדירה ברחוב פינסקר. אולם חיינו לא השתפרו. שוב התחילו לתוך בינינו שנתגרש. כל ימי סבלתי מחוסר אהבה. האיש הזה מעולם לא אמר לי שהוא אוהב אותי. אפילו הייתי האשה ה מכוערת שבעולם, רציתי לשמוע מילה טובה ממנו. הוא הכניס

רבקה שלום על דוכן העדים בשעת מתן עדותה. בידה גליון העולם הזה (1026). בו פורסמה לראשונה התמונה אשר לפיה היא מזוהה את תוקפיה.

האשה

כספים תמורת הוכחות שאני בוגדת בו. התחיל עיקוב יומיומי אחרי, על כל צעד ושעל. בעלי שכר בלשים מיוחדים שיעקבו אחרי. כשנסעתי פעם לנופש בנהריה, התפרץ לדירה וניסה להוציא את כל הרהיטים, אולם המשטרה והשכנים הפריעו לו.

שבוע ימים עקבתי אחריו בעצמי, בעזרת בלשים פרטיים. באחד הימים גילינו אותו באוטו שלו עם אשה, בשדה עזוב ליד תחנת-הדלק של חיריה. אמרתי לו אז: "שניים יכולים לשחק את אותו המשחק." העפתי לו או סטירה והוא בעט בי. נכון שמפעם לפעם אני משתדלת לצאת קצת בחברה. אך לכל האשמותיו אין שחר.

★ ★ ★

ר"ם לבוגר מתנרב

פרשת המזכמה והשלום בבית משפחת שלום נדונה עתה בארבעה משפטים, מלבד המשפט הפילי שנפתח ה שבו. אצל שופט בית-המשפט המחוזי, יצחק קיסטר, מתבררת שאלת החוקת הילדים. פסקדין זמני הורה להשאיר את הילדים אצל משפט שני הגיש הד"ר שלום, בו תבע את הבעלות על בית הרשום על שם אשתו בחולון. במשפט שלישי תובע הד"ר שלום 20 אלף ל"י מאשתו, תמורת הרהיטים שהעבירה מהדירה, ובמשפט רביעי הוא מבקש צי-מניעה נגד אשתו. שלא תכניס את בני משפחתה לדירה הרשומה על שמו. מלבד זאת מברר בית-הדין הרבני את תביעת המזונות של רבקה שלום, התובעת מבעלה 500 ל"י לחודש.

השאלה הנשאלת היא מדוע דרושה תסבוכת משפטית זו? מדוע חייבים שני בני-אדם להרוס את חייהם עד הסוף, ב פומביות מבישה? התשובה לכך נעוצה אי-שם במסכת גיטין, (המשך בעמוד 12)

ובתליתלים של חוקים מיושנים, שהם הקובעים את מהלך חייה של משפחת שלום. רבקה שלום אינה יכולה לקבל גט מבטלה בלי הסכמתו. אם תנסה לטעון שהוא אינו שפוי בדעתו, ובית הדין הרבני יקבל טענה זו, הריהי אבודה לכל ימי חייה, שכן שוטה אינו יכול לתת גט עד שיכירא. ואילו הד"ר שלום אינו מסכים לתת גט לאשתו באותם התנאים שהיא דורשת אותו. ברגע שהוא מוכיח כי אשתו שוטה, יכול הבעל לקבל גט מבלי לתת לה את הסכום הנקוב בכתובה, ומבלי לשלם לה כל מונוות. משום כך עושה הד"ר שלום את כל המאמצים להוכיח שאשתו היא סור-טה. הוא יכול להוכיח זאת "עד שיכואו שני עדים ויעידו שזינתה בפניהם ברצונה", כפי שנפסק בהלכות אישות. במשך השנתיים האחרונות השקיע הד"ר שלום את כל כספו ומרצו, על-מנת לחפש שני עדים כאלה, כדי שיוכל לשלח את אשתו מבלי לשלם את דמי כתובתה. די לקרוא קטעים מתוך עדותו של הד"ר שלום, כדי להבחין באלו אמצעים עשה זאת. סיפר הוא על דוכן העדים במשפט על התביעה להחזקת הילדים: "כחודש אחרי שנפרדתי מאשתי, ביקרתי בבית אליהו ספיר. ספיר אמר שכניויו "מקור קו", אך אני קראתי לו מר ספיר או אליהו. כשביקרתי אצלו רציתי לברר אם חי עם אשתי. כתבתי לו בסגנון די לבבי, כי הייתי זקוק לטובתו. ביקשתי מספיר בפני עדים, שיגיש לאשתי, שאלתי אם הוא יודע על אחרים שבאו עמה במגע — אם יש לו הוכחות. הוא הבטיח לבוא ביום ראשון. הבטחתי לו פרס אם יספק לי די הוכחות. בפגישה הייתי בדיעה שספיר נוהג לבוא במגע עם נשים נשואות. לא חששתי לשי-לוח אותו אל אשתי. סיפרתי לו על אשתי, מה קרה עד אותו יום. שאלתי אם הוא ירדתי, והוא השיב בחיוב. הצעתי לו לבדוד עם אשתי, על-מנת שאתפוס אותה בנוכחות עדים. עד היום שולח אני אליה גברים, על מנת שאתפסו אותה ותהיינה הוכחות."

זהו רק קטע (מתוך), תוך כדי מחיקת הביטויים האינטימיים ביותר) מעדות מוציאה, המוכיחה לאיזה דרגה יורד אדם, כשי הוא נאלץ להביא הוכחות בהתאם לדרישת הרבנים בנוסחו להשתחרר מן הצורך לשלם לגרושתו מונוות. אולם בית-הדין הרבני אינו נוטה לקבל כל עדות. למרות החוקה הי-כתובה הוא מקשה על הבעל, ואינו מסתפק תמיד בעדויות שני עדים. הדרך היחידה הנשארת לבעל, למרות שהרבנים אינם מצי-עים לו אותה, היא להציג בפניהם שחור על גבי לבן, תמונה ממעשה הבגידה. הוכחה כזאת משכנעת את בית-הדין הרבני.

★ ★ ★

אשה ערומה ורב זקן

כך מתקרב הסיפור ללילה הגדול, הששי בחודש יוני השנה. על מה ש-קרה באותו לילה, מספרות העדויות מתוך המשטרה 3818/57, שהוצג בבית-המשפט מספר מפקח ראשון יוסף פריכרנג ב-עדויות: "אני משרת כקצין יחידה בנפה הצפונית בתל-אביב. הייתי אז בתפקיד, ובשעה 5.00 בבוקר לערך, כשנמצאתי ליד ככר דיזנגוף, נתקבל אירוע מהמוקד. ניגשנו למקום וראינו אור מלא בחדר המדרגות. כל השכנים של אותו בנין היו בחדר-המדרגות. "ראיתי אשה ערומה לגמרי בחדר-המדרגות, רגות, כשהיא נסחבת על-ידי אדם לכוחן חדר-המדרגות. נדהמתי מאוד למראה האדם. תחילה חשבתי שנעשה כאן איזה פשע, כפי שבזמן האחרון מנסים להתפרץ ומנסים לאנוס את בעלת הדיירה. "ראשית שיחררתי את האשה מהגבר. חוריתי לוטר להכניסה לחדר, על-מנת לכסות מערומיה. נכנסתי לתוך הדיירה. בצד ימין ראיתי דלת נעולה, עם שמש פרוצה. הסתכלתי דרך השמש השבורה, וראיתי גבר צעיר יושב בפניה. אחר כך זיהיתי כקצין משטרה. לאחר שהסתכלתי יותר טוב זיהיתיו... ואז הבנתי את סיבת היותו בדיירתה של הגברת, שהוברר לי ששמה רבקה שלום.

במקום הופיע אדם שהציג את עצמו כד"ר שלום, בעל הדיירה ובעלה של רבקה שלום. הוא סיפר שהיא בגודת בו, לכן גם צילם אותה על-מנת להוכיח את בגידתה בבית-הדין הרבני." מה עשה הד"ר שלום בדירת אשתו באותו לילה? על-כך סיפר הוא עצמו ב-עדויות: "אמול בשעה 10 הייתי עם אנשים בקליניקה שלי, ברחוב פינסקר 55 (בית הסמוך לבנין בו נמצאת דירת רבקה שלום). הסתכלתי דרך התריס מתי שאשתי תגיע הביתה. היא ירדה בשעה 2.35 (בליילה) מסנדר, ואמרה שלום לנהג ועתלת לדירה. נהגה נסע, חזר והעמיד את המכונית, ועלה

רבקה שלום: "הדלת נפתחה בכוח, שלושה גברים התנפלו עלי ומשכוני..."

לדירתה של אשתי. בשעה 4.20 אני, מנשה ועוד כמה אנשים, כולל רב זקן, נכנסנו לדירה, שברנו את הדלת ופרצנו פנימה. "ראיתי אותה ערומה לגמרי, הצלם שהו-מנתי צילם אותה מספר פעמים, כפי שהייתה ערומה. ירדתי וסלפתי. הומנתי משטרה. כשבאו השלטון על המצב. "חדר המיטות היה סגור. שברתי את החלון וראיתי שהשוטרים שהיו בדירה הוציאו את האקדחים וקראו לאיש בפנים לצאת. הלדקתי את האור וראיתי איש מתחבא בצד הארון. חיפשנו עוד גברים בבית ולא היה, חוץ מבני שהוא חרש."

★ ★ ★

התעללות בחדר המדרגות

מה עשה גבר בחדר המיטות של רבקה שלום? מסר האיש בעדותו: "באותו יום יצאתי לטיול עם הגברת רבקה שלום. בשעה 2.00, בערך, חזרנו, לאחר שביקרנו בנשף בדרום. הגברת רבקה עלתה לדירתה, ואני המשכתי לנסוע. לאחר רגעים מספר נזכרתי כי שכחתי משהו בדירתה ועליתי אליה. "שמה נשארתי כשעה וחצי, בערך. פתאום שמעתי דפיקות חזקות בדלת. רבקה יצאה לפרוודור, לראות מה קרה, ואני סגרתי מאחורי את הדלת של החדר. "האנשים התפרצו פנימה בצעקות וקללות. לא ידעתי מה הענין. חשבתי שהתנפלו על רבקה. תוך דקות מספר ראיתי אנשי משטרה במקום. "כששמעתי את הדפיקות ועוקרים את הדלת הראשית בכוח, ולבסוף שוברים גם את הדלת איפה שאני הייתי, חשבתי שזהו משהו רציני, ואז החזקתי בכיר את האקדח האוטומטי הנמצא ברשותי תמיד, וחשבתי להפחיד בו את המתנפלים. האקדח לא היה טעון כדורים." העד הועמה, בינתיים, לדין משמעתי במשטרה.

רבקה שלום עצמה היה סיפור שונה לגמרי על מה שהתרחש אותו לילה. סיפרה היא לחוקרי המשטרה:

"אותו יום יצאתי לנשף בחירת מלכת היופי, עם חברה, וביניהם היה גם (האיש) אחרי הנשף הלכנו למועדון-התיאטרון. חזרנו בערך בשעה 3.00. (האיש) ליחה אותי הביתה

בבית עם אמי, לא עם אבי, הוא הולך עם מנשה. הוא לא טוב מנשה, אמר להרוג את אבא. יש לו סכין ואמרתי לה לא לרדת למטה. גם אני מפחד. אני לא יודע למה. אבא אוהב אותי, אף פעם לא הרביץ לי. "אני ראיתי אצל אבא תמונות ערומות של אבא. ראיתי שלוש תמונות בלי חולצה ובלי שום דבר. לא טוב, לא יפה. אבא אמר לא לספר לאמא שראיתי את התמונות. והוא יקנה לי אופניים ואלבום עם בולים, ואמא קונה רק נעלים. אמא יפה, התמונות הערומות לא יפות, אסור לצלם את אבא ערומה.

יש גם לאמא תמונות בבית, יפות עם בגדים יפים. כל הילדים בבית-ספר צוחקים מפני שאבא עשה לא טוב. הילדים הגדולים יודעים הכל. אני לא רוצה. אני מתבייש!"

★ ★ ★

כספי לוחם במשטרה

זה הן העובדות כפי שנמסרו ב-עדויות במשטרה. על-סמך אלה תבעה המשטרה את ד"ר שלום ואת האנשים שהיו עמו לדין על ארבע עבירות, בתוכן ביצוע מעשה מגונה.

זחוק הגורל הוא שעל ד"ר שלום מגן עורך-הדין מיכאל כספי. כספי, שרק לפני ימים ספורים סיים את משפטו הגדול, בו ייצג את עמוס בן-גוריון בתביעתו נגד שורת המתנדבים, וניסה להגן על המשטרה, הפך כאן למתקיף המשטרה. טען כספי: "המשטרה אינה מעוניינת בפרסום המשפט, משום שקציני-משטרה מעורב בענין. מדוע אין שמו (של האיש שהיה בדירה) מופיע ברשימת העדים? המשטרה זירזה את המש-פט באופן יוצא מגדר הרגיל!"

קו ההגנה של כספי היה ברור. אמר הוא: אנחנו נציע לבית המשפט לא להאמין לאף מילה אחת של האשה. נחקור אותה על מעשים קודמים, על מנת להראות ש-אינה ראויה לאימוץ. אין לסמוך על דבריה על ביצוע מעשה מגונה בגופה, כי יש לה כחנה מיוחסת לשקר. אחת הטענות שלנו תהיה שבמקום שאשה בגודת בבעלה, יש לבעל כל הזכות לתפסה בשעת מעשה.

אולם קו המשפט לא היה ברור מתחילתו. השאלה שהתעוררה בפני השופט צירנר בלסקי: האם יש לדון במשפט זה, בו דנים על פרטים אינטימיים, בדלתיים פתוי-חות לקהל או סגורות?

טען עורך הדין טומקביץ, חברו של כספי: אנחנו דנים באשה בקיאה ומנוסה. ניהול משפט בדלתיים פתוחות הוא זכותו של הקהל, אפילו אם הנאשם מתנגד לכך, על אחת כמה וכמה שכאן הנאשם רוצה בדלתיים פתוחות.

★ ★ ★

קנאת בעלים מוצוה

תכן שמכמה בחינות לא תצמח טובה מניהול משפט מסוג זה בדלתיים פתוחות. אולם השופט צירנר בלסקי צדק לחלוטין כשהחליט לקיים בפומבי, תוך העלמת הקטעים הפורנוגרפיים בלבד,

כי חובה ציבורית היא לתת את הפירוטם הרחב ביותר למשפט זה, על כל עדויותיו הטראגיות. כי רק בצורה זו ניתן לשפוך אור בהיר על מצב-ענינים מוזעזע, ההופך את חייהם של מאות אזרחים ואזרחיות, הנוגים ותרבותיים, לגיהנום.

לאור משפט שלום, שוב אין מנוס מהצגת כמה שאלות נוקבות: כיצד נוצר מצב הפותח פתח, ואף מחייב, מעשים של התעללות ברביות, שנפש האדם התרבותי סולדת מהם? האם אשמים בכך המעורבים עצמם, או שם כל פגמים, אין הם אלא קרבנות אומללים של מצב משפטי עכור, המטיל על המדינה בכוח, בגלל שיקולים מפלגתיים גרידא, מערכת-שיפוט דתית מיושנת?

זהו ערכו הציבורי הגדול של משפט הד"ר שלום. לא הפרטים המבישים שיתגלו בו צריכים להשפיע על דעת-הקהל, אלא התמונה הציבורית הכללית, הנחשפת במשפט. אמר המ"ב"ם, גם הוא רופא נודע, בספרו "מישנה יתורה": "מצות חכמים על בני יש-ראל לקנא בנשותיהם, שנאמר קינא את רוח סרה. ולא יקנא בה מתוך שחוק, ולא מתוך שיהא, ולא מתוך קלות-ראש, ולא מתוך מריבה, ולא להטיל עליה אימה." אלה עקרונות אנושיים. אולם חוקי-הדת, המנוסחים, כביכול, ברוח עקרונות אלה, גורמים לתוצאות שונות מאד — התוצאות שבאו לידי גילוי כה מחריד במשפט שלום.

★ ★ ★

"אסור לצלם את אבא ערומה!"

זה היו העדויות של האנשים שהשתתפו באותו ליל חזעה, או שהיו נוכחים בעת המקרה. אולם העדות המזועזעת ביותר באה מידי של הבן הבכור למשפחת שלום, בן 11, שהוא חרש-אילם. עדותו נשמעה באמצעות מומחה לשפת אילמים: "אני מדבר קצת, אבל לא שומע. אני

הבריחה ולמכירת ידיים בלתי-מוסמכות, נתגלתה בהודמנות זאת במקרה גם פרשת הסוכר.

אומנם, על עבירה זו חל סעיף-ההתיישנות שנקבע בחוקת השיפוט הצבאית כלפי עבירי רות מסוג זה. אולם הקצין, שמצפנו לא הניח לו מעולם לעבור לסדר-היום על מעשה זה, הסכים מרצונו להעמדתו לדין, הודה בכל פרטי המעשה והופיע בבית-המשפט ללא סניגור, כדי להגיש בדרך זאת את גודל חרטתו ותחושת-האשמה שלו.

הדוגמה הרעה. התנהגות זו לא ריכזה את יחסו של בית-הדין הצבאי. קבע בית-הדין: אם טוראי היה נשפט בחומרה על מעשה מסוג זה, חייב בית-הדין להתמיר אלף פעמים כלפי אלוף-משנה, העלול לשמש דוגמה רעה לפיקודיו.

פסק-הדין לא בוצע בכל חומרתו ה-אכזרית. לפי המלצתו של שרהבטחון, וזה אלוף-המשנה, שהתחנך גולד לו בנו הראשון מאשתו השנייה, לחניניה, בתנאי שיתפטר מן הצבא מרצונו. בנאת ירד המסך על ה-טרגדיה האיומה של האיש, שלא יכול היה לתאר לעצמו חיים מחוץ למסגרת הצבא. צה"ל הפסיד את אחד מלוחמיו המזהירים ביותר, אך וזה בדבר חשוב במדינה בה מחוללים ראשי-המשטרה "טרגדיות" מסוג אחר בבית-המשפט: הוא הוכיח כי לא יס-בול שחיתות בשורותיו, ואפילו היא קטנה כקוצו של יור.

ובכל זאת, במדינה בה מבריחי רבבות נחשבים להבריכנסת מכובדים, נראה פסק-הדין שהוצא כלפי לוחם מזהיר שחטא פעם אחת וחזר בתשובה, כחמור במיוחד.

אסונות

הכדור האחרון

"אני אקנה לך אופניים, אתן לך חמישים לירות, אתן לך הכל, רק אל תצא למחנה הזה", התחנן משה אהרונוב (60) בפני בנו גבריאל, בן ה-12, שביקש לצאת למחנה-קצין.

אמנם מחנות הקצין הם תופעה מקובלת ושיגרתית ברוב תנועות-הנוער בארץ ובעולם. עם סיום הלימודים יוצאים רבבות ילדים ונוער לשבועיים שלווה של חיי נופש וצופיות בחיק הטבע. אולם משה אהרונוב ידע, שבנו, ילד אפגניסטאן, תל-מיד בבית-הספר הדתי ברא"ל בתל-אביב, היה מאורגן בתנועת-הנוער בית"ר, השמה את הדגש על חינוך חניכיה לצבאיות.

האב הזקן, שאשתו מתה לפני שנתיים בדיוק, נשרפה חיים בעת שהתפככה פתילה במסבא, חשש מאוד לבן זקונו, הצעיר בשמונת בניו ובנותיו, ניסה למנוע ממנו ככל מחיר את היציאה למחנה. אולם גבריאל רק צחק, רכש את החולצה הכחולה וכובע-הסירה של בית"ר, הצטרף אל מאה וארבעים בני גילו מכל רחבי הארץ, שיצאו למחנה בקיסריה.

היתה זו תוכנית האימונים המגוננת ש-הלחיבה את דמיונו של דניאל, משכה אותו אל המחנה. פעילות מגוננת מעין זו שהוב-טחה לו, לא יכול היה למצוא בשום תנועת-נוער אחרת. היא כללה תרגילי אימון גופני מסובך, המבוצעים אפילו בצה"ל רק ביחידות קרביות: ירידה בחבל משופע מגובה רב, כעזרת מוט מעוקם ("אומגה"), הליכת-זיקת על חבל, מעבר מכשולים בעזרת חבל נוסח טרין.

כל אלה עוררו התרגשות וציפיה בלב ה-נערים שזה עתה נסשו את ספסלי הלימודים. מול פיתוי כזה היה גם הממושע בין הילדים אומץ את אוזניו מפני תחונני הורים.

אך הקסם הגדול של מחנה-הקצין, לא היה כלול בתוכנית, הוכנס רק ברגע ה-אחרון בלי ידיעת ההורים. נקבע שהחניכים יחיו ימים רבים של ממש, ילמדו איך להשתמש ואף לירות בהם. היה זה פרט שלא היה אופייני לבית"ר בלבד, נהוג לפעמים בתנועות נוער אחרות, כמו הצופים, השומר-הצעיר והתנועה-המאוחדת.

גדולת בחייו של דניאל אהרונוב הגיע כאשר קבוצתו הובאה למקום המטות. ה-מדריכה, אסתר חמו, (20), חברת ישוב-הספר אמציה, לשעבר מפקדת כיתה בצה"ל,

מיוות במיוון

המדריכה אסתר חמו, חברת משק-ספר. השבוע כתבה להורי הילד: "אין כאן מקום להתנצלויות... גבריאל היה חניך שלי. אהבתי אותו. עשיתי למענו כל מה שיכולתי כמדריכה. הלוואי והכדור היה פוגע ביו"

ההרג גבריאל אהרונוב, שאמו נהרגה לפני שנתיים באסון. שניאתו היתה שהיה חסר פחד, אמר גיסו. יום אחרי קבלת הידיעה על מותו קיבלה המשפחה דרישה מבית-הספר לשלם אגרה בסך 25 ל"י.

הצעצועים המיוותים של גבריאל נשמרו בפיתו כפי שהניחם, מעידים על נטיות הצבאיות. הספרים הם ספרי לימוד, ספר ידיעת הארץ וספרות יפה מסוג אוהל הדוד טום.

משטרה

והכסף אינו

כל משטרה בעולם המכבדת את עצמה רוכשת לה מודיעים בקרב אנשי העולם התחתון ובמקומות המועדים למעשי-פשע. מודיעים אלה, המקבלים את שכרם לאחר שמתברר כי ידיעותיהם התאמתו, הם ה-עוזרים בדרך כלל למשטרה לתפוס את ה-עבריינים לפני ביצוע העבירות למיניהן, והם עמוד-התווך של עבודת-הבילוש. גם משטרת ישראל מסתייעת במודיעים, במידה שתקציבה מרשה לה זאת. משום כך, כאשר הופיע בתחילת חודש זה במדור ה-בילוש של משטרת תל-אביב אחד ממודיעי ביפו עוסקים במסחר סמים מסוכנים, החליטו בלשי המשטרה לתפוס את הסוחרים בשעת הפעולה.

חמשה שיצאו... המשטרה נתנה ל-

מודיע 50 ל"י, סימנה את מספרי השטרות. הסכימה עם המודיע כי הוא ינסה לרכוש חשיש בבית-הקפה וייתפס בשעת ביצוע העסקה.

הכל פעל ככתוב בספר-הבלשים. אנשי מארב המשטרה ראו את המודיע כשהוא נכנס לבית-הקפה של שער-בני ובנימין לוי ביפו. ברגע שהמודיע מסר את הכסף לאדם מסוים לא התאפקו הבלשים, פרצו לבית-הקפה עוד לפני שהמודיע קיבל את תמורת כספו. בתרועת-נצחון, כאנשים הבטוחים ב-פרי עמלם, ניגשו לקצור את הקציר.

הבלשים סגרו את מבואות הקפה, ערכו חיפוש מדויק בין כל היושבים בו. ל-הפתעתם, לא מצאו השוטרים לא את הכסף ולא את החשיש. כשכל חיפושי השוטרים העלו חרס, עלתה חמתם. הם עצרו חמישה מהשומרים של בית-הקפה.

אך כשניסתה המשטרה להוציא פקודת- (המשך בעמוד 14)

אדם. מאז עלה ארצה לפני חמש שנים, נעצר כמה פעמים בעוון שוטטות. למשטרה לא היה נגדו שום חומר אישום אחר. כשנעצר בפעם הראשונה, קרה משהו בלתי נעים: אלפרד התעלף. באין אונים, הצליח יותר מאשר בהתפרצות אלימות: סמל רץ לב שחרר אותו מיד. לקח זה של נצחון שיטות אי-האלימות לא נעלם מעיני אלפרד. מאז, בכל אחת מן פגישותיו התכופות עם החוק, התעלף בדין קנות של שיעון. נראה כאילו יש לו אלהי גיה מובהקת למראה מדי משטרת ישראל.

זהות מעורפת. השבוע הובא אלפרד שוב לבית המשפט, נאשם באי-נשיאת תעודת זהות. אך אם מישו מפקק בזהות ה' איש, מיהר הוא לספק את סימן ההיכר ה' מקובל: הוא התעלף כדרכו.

אך הפעם לא הועילה השיטה הגנדיאית. שופט השלום הירושלמי חיכה עד שאלפרד יקום מעלפוננו, בישר לו את הבשורה: חמש לירות קנס. למשמע הדברים צנח הנאשם ארצה, התעלף שנית.

דרכי אדם

אויב העיר

את הקצב זליג מרקוביץ משוק הכרמל

נאשם אלפרד מתעלף בבית המשפט

5 ל"י לטתם פראדט

הכירו הכל. לשונו החדה והעוקצנית, וכן ידיו האיתנות, המניפות את הגרון וחות' כות את הבשר, היו לשם דבר בשוק.

לכן, כשנעלם מחנותו לפני שנים מספר, תמהו הכל. אולם תמהונם לא נמשך זמן רב. שמועות שונות הגיעו לאזנם. את ה' ידיעה הברורה ביותר הביא מרקוביץ עצ' מו. הוא חזר לחנותו. חסרו לו שתי רג' ליו וידו האחת.

פצע פעוט. מ' שם לב לפצעון קטן הפורח על הרגל? לא איש כמו זליג מר' קוביץ. אולם כשהחל הפצע מתפשט, החל הדבר מדאיגו.

משהות שונות, שהוצעו לו על-ידי חב' ריו, לא הועילו מאומה. כשפנה לבסוף לרופאים, התבררה לו האמת האיומה: הוא חלה במחלת בירגר.

מאז החל להידרדר במדרון. את חנותו נאלץ לסגור. את אשתו האהובה נאלץ ל' גרש. בנוטיו התרחקו ממנו. בהדרגה הפך לשבר כל'.

קטיעת איבריו היתה הנקודה האחרונה שהביאה לשבר. מרקוביץ הגבר, ששמחת חיים פיעמה בו במשך 24 השעות שביממה, ניסה להתאבד. לצער הרב ניצל. כשפסק את עיניו, מצא את עצמו קשור למיטה, כשסביבו אחיות האמת העגומה התבררה לו מיד. הוא מצא את עצמו בבית חולי' רות. קרא מרקוביץ: "לו הייתי יודע מה טומן לי הגורל, לא הייתי מתאמץ להינצל מידי היטלר".

שהותו בבית חולי-הרוח לא נמשכה זמן רב. כשיצא משם מצא את עצמו בלי פר' טה בכיסו, נאלץ להתגורר ברחובות על עתלתו, אותה קיבל מרשויות העזרה ה' סוציאלית.

בדמעות בעיניו אמר הגבר, שסימני גב' ריותו עדיין חרוטים על פניו: "אפילו אם

(המשך מעמוד 13)
מעצר נגד החמישה, התערבו עורכי-הדין נתן קנת וואב רוזובסקי, הוכיחו לבית המשפט כי העצורים לא עברו כל עבירה. הם שוחררו. מדור הבילוש נשאר ללא חשודים, ללא חשש — וגם ללא חמישים הלירות שנתנו למודיע.

פשעים

האביר על סם הכסף

כעשרים וחמש שנה חיכתה אהובה וזרמן לנסיך חלומותיה. מאז הגיעה לגיל בו נערו אחרות מתקשרות לחיי משפחה, חיפשה היא אחר הגבר עמו תוכל לבנות את משפחתה. למרות שהשנים נקפו בזו אחר זו, מבלי שיימצא המועמד המתאים לנשואים, לא התגנב היאוש ללבה של אהר' בה. גם כשהגיעה לגיל 45, הוסיפה להאמין כי בוא יבוא היום בו תמצא את בחיר לבה. והיום הגיע. אהובה התגוררה בבית-החל' צות בת-לאביב, עסקה בעבודות שונות, חסכה לעצמה סכום כסף לא גדול כנדוניה. באחד הימים הכירה באמצעות מכר את מרטיין רומביש (33). הגבר הצעיר גילה מיד ענין בלתי-רגיל באשה המבוגרת ממנו. הם החלו בלבות יחד, ולאחר תקופה קצרה

השתכנעה אהובה כי סוף-סוף הגיע היום לו חיכתה כל חייה. היא הציגה את מרטיין בפני חברותיה כמועמד להיות בעלה, הת' פארה כי הצליחה לרכוש לב גבר צעיר ממנה.

מרטיין לא היה גבר סתם. הוא הציג את עצמו כאדם עשיר, בעל בית ברחוב אב' גבירול, שלרשותו עומדות מספר מכוניות עם נהגים פרטיים. מלבד זאת היה שותף גם במספר מפעלי-תעשייה. מבין שנוכח רכוש זה לא היה ספק בלבה של אהובה, שמרטיין הוא אלוף נעוריה המאוחרים.

תאונה קטנה. לפגישות השניים היה מרטיין מופיע תמיד במכונית פרטית, נהוגה בידי נהג. באחד הימים התפלאה אהובה, כאשר מרטיין בא לפגישתה ללא מכונית. הוא סיפר לה כי נהגו נפצע בתאונה, ועליו ל' שלם שלושת אלפים לירות פיצויים. לאיל' ההון רומביש היו חסרות אותה שעה רק מאתיים לירות לתשלום הסכום במלואו.

אהובה הביעה מיד את נכונותה לעזור למרטיין. היא הילחמה לו את מאתיים ה' לירות. ככל שהפגישות בין השניים נעשו אינטימיות יותר, גדל תיאבוננו של מרטיין. אולם אהובה היתה בעלת נסיון. להיטותו הגדולה של מרטיין לכסף עוררה את חשדה. חקירות דיסקרטיות הבחירו לה כי הוא חסר פרומה ורכוש.

נוכח עובדות אלה החליטה אהובה כי יהיה עליה להוסיף לחכות לבחיר לבה האמיתי. את מרטיין, האביר על סוס-הכסף, תבעה לדון על הוצאת כסף בטעות-שואה.

דרכי חיים

שיעור מעלך

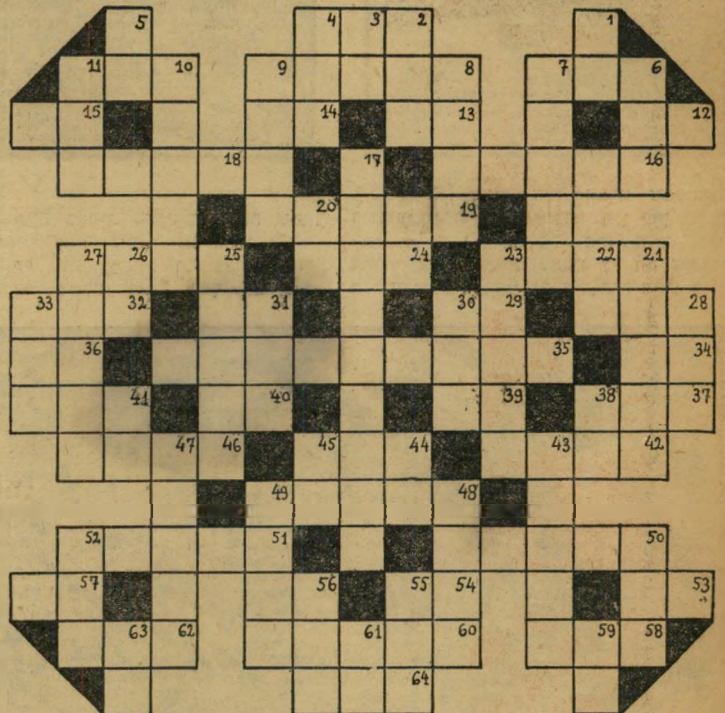
אלפרד אינו פושע מועד. סמל-משטרה ותיק הגדיר אותו, בסלחנות, כסתם פרא

היותר סאברה בספריות פילטר

אריסטון

היותר סאברה בספריות פילטר

תשבץ העולם הזה גליון 1032

מאוזן: 2. ספרי איוב, משלי, תהלים בכינויים המשותף; 6. בוקר; 8. סיגריט וירג'יניה; 10. סופו להעשות תיש; 12. חם לשם; 13. אל; 14. רב-אלוף; 15. אין ליצרו מאין; 16. כמו בריח; 18. מסך; 19. יישוב ליד עכו; 21. המוכר מחפש אותו; 24. סגן ראש עיריית ירושלים לשעבר; 25. פאניקה; 28. רעדה; 29. ממנו נופלים, בדרך כלל, אל הפחת; 31. בן יהודה; 32. שום דבר; 34. אחי שם; 35. סופר אירי; 36. ילדים; 37. מקל; 39. אל; 40. נשיא קוריאה; 41. אבר גוף פנימי; 42. תה מוכן בצורת אבקה; 44. מפלגה ישראלית; 46. ארון מזונות; 48. תפקידו של מודד; 50. ליפט, אבל בעברית; 51. כמעט כל תושב לונדון הוא כזה; 53. אחת מעשר המכות; 54. עני; 56. תבואה; 57. מידת נפח תלמודית; 58. הוא חייב לקוב את ההר; 60. שכנה צפונית; 62. בית; 64. חודש עברי.

מאוזן: 1. חלק הרובה; 2. שם פרטי, לנקבה; 3. שרף ממונה עליו; 4. יונה; 5. צורה גאזית; 6. אבן קשה מאד; 7. עתון המופיע אחת לשלושה חודשים; 8. נצח ישראל לא ישקר; 9. מלומד; 10. שם תנ"כי; 11. אליקנט, למשל; 17. יישוב של השומר הצעיר; 19. ספורט שימושי; 20. אות הנצחון; 21. שכונה ירושלמית; 22. יחידת חשמל; 23. קיפוח; 25. בין השוקיים לירכיים; 26. מלה שכיחה בין עשרת הדיברות; 27. קוראים אותה, בכל שבת, אחר פרשת השבוע; 28. בטן; 30. אם כל חי; 31. פתח-תקווה, למשל; 33. מיטה; 38. מגש; 41. קול הפרה; 43. מלח או לפלפ; 44. מודד; 45. בעלת האצבעות; 47. ניב עממי; 48. באריקדה; 49. הסבר ענייני; 50. דימנויה; 52. יוצא גרמניה; 55. מצליפים בו; 56. אות עברית; 59. כן, באנגלית; 61. מנהיג רוחני יהודי; 63. ארי.

כיוון! כיוון!

**בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ**

קולנוע

פתית, יאבדו את מחצית שנינותו של ה' סרט, המוטבעת בחידודי-לשון צרפתיים. אולם גם החצי השני דיו כדי לגרום הנאה מלאה מקומדיה תרבותית מעודנת, שאינה מונעת את רעמי צחוקו של הקהל.

רקוד בטן במדבר

שועי המדבר (ארגמן, תל-אביב: מצ' רים) הוא סרט מתוצרת מצרים, שזכה לעלות על הבד הישראלי רק משום שגיבוריו מדברים צרפתית ולא ערבית, כך שלשונם נמצאת בצד הנכון של הסוס. אין זה סרט גדול, והוא אף רחוק מלהיות סרט טוב, אולם אין ספק שזהו סרט מעניין. יותר מכל הוא מעניין משום שהוא מהמה הוכחה לאיוו רמה טכנית ודרמטית הגיעה תעשית הקולנוע המצרית בנותנים, שבסרט זה הם פוזותים בהרבה מאלו שישנם לקול-נוע הישראלי.

עלילת הסרט היא ערבנאלית למדי, מיו-עדית לצופה הקולנוע הממוצע במרחב. מס' תבר, ששטרי-צוענים הגיעו גם למדבריות מצרים. שם הם נוהגים להשתמש בנשותיהם היפות על מנת לפתות עובדי-אורח למטרות שוד. אלא שהפעם מוצאים להם הצוענים מתחרים ראויים להם בשבטי הבדואים הנמ' צאים באותן מדבריות. ההבדל היחיד בין צועני לבדואי, לפי הסרט, הוא בכפייה הצב' עונית שחובש הצועני ובאצילות הבדואי.

על רקע מדברי, הדומה מאוד לערבות הנגב הדרומי, ועל רקע מוסיקלי של פעיית עיניים מתמדת, חוטפים הצוענים את בנו של ראש שבט בדואי. כשהם מנסים לשדוד את בנו של ראש שבט בדואי אחר, מת' אהבת בו הצועניה המדומה (סמיה ג'מאל). בן ראש השבט משתחרר משביה, נלחם בשבט הצוענים ולוקח לעצמו לאשה את הצועניה, המתגלית כבת השבט החטופה. אטרקציה מרכזית בסרט היא כמובן סמיה ג'מאל, המופיעה בסדרת רקודי בטן שאין למצוא להם חיקוי בשום סרט הוליוודי. הרקוד המינימאלי בה מופיעה סמיה לאורך כל הסרט, נותנים לאברי גופה לרענן כרוחיים את האחירה המדברית.

יומן החדשות

חלל ריק בחזה

סרטה האחרון של מלכת החזה ההו' ליבודית ג'ין מנספילד — נערה ללא תועלת, גורם למהומות בערי ארצות-הברית. עלילת הסרט, הנרקמת סביב תכונותיה השופעות של ג'ין בשטח היחיד שבו לא קיפח אותה הטבע, וסביב רקודי הטיורף החדשים, עו' ררה את חמת הכנסיה והצנזורה המקומית במדינות רבות בארצות-הברית, שאסרו את הצגת הסרט בטענה ש"העירום החולגארי של שחקנית מנספילד מזיק למוסר" . . . **גלוריה גרהאם** (האיש שלא נברא) זכתה לפירוטומ סנסציונית בעתונות לאחר ש' הסתכסה עם רופא העצבים שלה. גלוריה לא הסכימה למסקנות רופאה, לימדה אותו שיעור באיגרוף לעיני קהל. . . **לאחר ההצלחה הגדולה** לסרטו של מייק טוד מסביב לעולם בשמונים יום, מתכנן גם הבמאי דריל זנוק סרט דומה, שיוסרט ב' תריסר ארצות בהשתתפות עשרות כוכבים . . . **טביעתה של האניה** טיטאניק, לפני שני דורות, תועלה על הבד על-ידי דריל זנוק. . . **ביום בו הודיעה** כוכבת הסרטים שרי גורת על גירושיה מבעלה, היא הודיעה כי מידת חזה היא 36 אינץ', ולא 38 כפי שטענה עד אז.

תדריר

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- **נע זנד** — (אלנבי, תל-אביב) סר' טונים אילמים של צ'ארלי צ'אפלין מתקופת מלחמת העולם הראשונה, בהעתק מחודש.
- **התינוק ואנית הקרב** (חן, תל-אביב) מה קורה כששני מלחים נאלצים להסתיר תינוק באנית-מלחמה, בקומדיה בריטית אופיינית.
- **בתי הסודרת** (מנדלור, תל-אביב) זרע הפורענות מגיע לבריטניה, כשסילביה טימס מנסה לחקות את מה שעושה ג'ימס דין במרד הנעורים. עולה עליו בהרבה.
- **ענק** (אדיסון, ירושלים) שלש שעות הקרנה מעלות את האפוס של מדינת טקסס כפי שראתה אותו הסופרת עדנה פריבר. עם ג'ימס דין, אליזבת טיילור, רוק הרסון.

סרטים

מי צוחק למי?

רשימותיו של המיג'ור טומפסון (אופיר, תל-אביב: צרפת) היא קומדיה צר' פתית מצויינת, לפי ספרו רב-המכר של פייר דנינו, הנושא את אותו השם. מיג'ור טומפ' סון (ג'ק ביוקאן) הוא איש צבא בריטי בדימוס, אשר נשא אשה צרפתיה (מרטין קרול), הקים את ביתו בצרפת. בארץ הזרה, הוא רואה לנכון לבקר את מנהגיהם ואפיים של הצרפתים, מפרסם את ביקורתו ברשי' מות הומוריסטיות. בהומור אנגלי, כמובן. מיג'ור טומפסון לועג לכל. במיוחד הוא שם ללעג את אותם מנהגים קרתניים קטנים של הצרפתים, כמו הטיורף ואי-הוהירות בנהיגת מכוניות, או הנוהג ללחוף ידיים בכל הזדמנות. הוא לועג לחשדנות המופ' רות של הצרפתים, המתחיל לחשוד באמו משעה שהוא יונק, חושד בתפריטי המס' עדות, בשעון הציבורי, בבתי-המקחת ובי מבקרי-הרכבת.

צדדים צרפתי-לוגיים אחרים של הנפש הגאלית, שמייג'ור טומפסון רואה אותם כי מגוחכים הם: ביורוקרטיה חסרת-תועלת, אהבת המולדת מבלי להכיר אותה, להיטות חולנית אחר נשים צרפסאליות ודאגה קלה לשלום הכבד. כל הרברים האלה נראים לאנגלי הטיפוס, כמיג'ור טומפסון, מסור' פשים ומעוררי גיחוך.

עצה לדיי הכלולות. מובן שטומפסון רואה באופיו ובמנהגי ארצו את שיא ה' שלימות. הוא סבור שטבעי לשכון בבית המלא פוחלצים וראשי חיות-טרף מכל המי' יום, לחנך את ילדו מגיל רך ברוח צבאית, לנהל פלירט תוך כדי רכיבה על סוס ולמות מות-גיבורים במירוץ-סוסים. אין הוא רואה כל מקום לצחוק בעובדה, שחזותגמו יועצת

אדע שאגוע ברעב, לא אקבץ נדבות. כל זמן שאני חי, אשיג בכוחות עצמי את פרנסתי!"

גווע מרעב. על גבי עגלתו החל זליג מרקוביץ מטלטל את עצמו בחוצות תל-אביב. למזלו נתעוררה השומת-לבם של נדיבים למצבו, ניתן לו אשראי לקבלת עטי גלובוס. הוא הצליח לפרנס את עצמו, אם כי לא ברחבה.

בכספו הראשון שכר לעצמו חדר. פניו החלו מקבלות את צבען הבריאי. אולם ב' אותו יום שמצב רוחו היה משופר מכרגיל, הופיעו פקחי עיריית תל-אביב, החזימו את כל אשר ברשותו, השאירו אותו חסר כל.

מעל עגלה מקולקלת, שאדם נדיב-לב, ה' מכירו ממים עברו, דוחפה, פונה עתה הנכה מרקוביץ לכל אשר לב לו בשאלה: "האם זה הוגן לקחת את מקור המחיה של נכה כמוני? האם אני התופעה האחרונה ה' מפריעה לנקיון העיר מרובלים?" מוסיף זליג מרקוביץ: "יבורך האדם שיעזור לי, אבל בינתיים אני גווע מרעב!"

כל ישראל

השתופות מפלגתית

תעמולת בחירות חדשה במינה ביש' ראל הופעלה על-ידי מפא"י ערב הבחירות למועצה המקומית הדר-רמתיים שנערכו ה' שבוע: בשבת האחרונה שלפני הבחירות הובאו למשבה עשרות משאיות, שהובילו כל דורש לרחצה בים. עובדה זאת לא תמנע כמובן את הותיים מלחזור לקואליציה במעצה המקומית הדר-רמתיים. . . **רשת טלפונים פנימית** הוקמה לאחרונה בכמה מקיבוצי השומרה-צעיר, שמטרתה העיקרית היא: להזעיק את האמהות המיניקות ממקום עבודתן אל בתי-הילדים בכל פעם שפרי בטןן תובע את מזונו בכל פה. . . **מקלומה של הקללה בצ"ל** — נוסא זה נחקר באחד הגליונות האחרונים של שבועון ה' רבנות הצבאית מחזי"ם, אשר אסר מלחמה נגד ניבול-הסה. מקורית במיוחד היתה הדעה שהביע רב"ט צעיר אחד (בניגוד לדעה ה' שלטת בכתבה): "יש וקללה עסיסית נחוצה להרמת המוראל!" . . . **מכשיר טלפון משופר**, שבו תמלא לחיצה על כפתורים ממוספרים את מקום החיוג המקובל כיום, המצא על-ידי שלושה סטודנטים בטכניון . . . **שני צעירים לבושי שמלות** נעצרו על-ידי המשטרה בכניסה לקולנוע דן בתל-אביב, בו הוצגה הצגה מיוחדת ל' נשים של הסרט אנו רוצים בילד. השניים הסבירו כי ניסו לקיים התערבות.

תזכיר

זה קרה באפריל

ביטל לאפריק ניבא מדור תצפית של העולם הזה (1017): "אל תופתע אם תשמע על נסיון אמריקאי להפיל את גמאל עבד אל-נאצר". השבוע הועמדו לדין צבאי ב' מצרים שנים-עשר נאשמים חשודים, ביניהם שרים לשעבר וקציני-צבא, הנאשמים בכך כי בחודש אפריל ניסו לחולל הפיכה פרו' אמריקאית. . . **מסילת הברזל** באר' שבץ—אילת היתה אחד הנושאים המרכזיים שנידונו בהרחבה במסגרת כתבת הענק הקרב השני על אילת (העולם הזה 1004), שהס' בירה את חשיבותה המכרעת של המסילה לפיתוח אילת והערבה, בניגוד לדעתם ה' שלילית של שרה-אוצר וראש-הממשלה, ותמרוני-הדחיה של שרה-תת-הבורה. השבוע הגיעה הועדה ממשלתית בינמשרדית למסקנה כי סלילת קו-הרכבת באר' שבץ—אילת היא כדאית מבחינה כלכלית ורנטאבילית כאחת. דחיית הקמת המסילה במשך שנה אחת העלתה את מחירה המשוער בעשרה מיליון לירות ישראליות, קבעה התעדה. . . **חקירה מיוחדת** בפרשת התפטרותו וירידתו של יונה איטלברג, קצין הבטחון של משרד המסחר והתעשייה (העולם הזה 1028) נפתחה השבוע לפי הוראות נציב שרות המדינה, שהכחיש תחילה כאילו יש מקום להאשמות שהוטחו כנגד איטלברג ב' העולם הזה ובעתונים אחרים. בינתיים שיגר איטלברג עצמו מכתב לאחד העתונים, הכ' חיש כי היגר מישראל לצמיתות, וכי חיסל את עניינו בישראל בחשאי. "אחזור בעוד שנים", הבטיח איטלברג במכתבו. . . **לחמש שנות** מאסר נידון השבוע בתל-אביב ישראל קורנגולד-הבי, המכונה "חוסר דל", שסיפורו האישי צריך לדעת לרמות התפרסם בתעודה הזה (1024), לאחר שהורה במעשה הרמאות האחרון שביצע ברמת-גן, ללא ההצלחה הרגילה שלו.

כוכבת מאנספילד

הכל במקום אחד

לאשתו לפני ליל-הנשואים: "אני יודעת שזה דבר מאוד מגעיל, אולם תעשי כמו שעשיתי אני בליל-הכלולות עם אביך: עצמי את עיניך ותחשבי על אנגליה!" בצורה זו מעלה פרסטן סטרוג, הבמאי, שני אבות-טיפוס על הבד: את טומפסון האנ' גלי וטופין הצרפתי (גואל גואל). הם עוק' צים זה את זה ברוח טובה, כנאה לשותפי מיבצע מביאים למסקנה שלכל עם וגזע מנהגים אופייניים לו. הנראים בעיני זר כמגוחכים. צופים שאינם מבינים צר'

כדורגל בברכת-שחיה

מרוצה גרוני

וְכֵן גַּם אֲנִי

תודות
לפילטר
עדן

20 ס'י 560 פר

ITJ
EDEN

מעשנים נהנים מסיגריות "עדן" מעל לכל האחרות. על
שום טעמן המשובח המופק מעלי טבק מעודנים מאיכות
מזולה. עשונן של סיגריות "עדן" הוא קל וחלק
סיפוק והנאה יהיו מנת חלקן. הפיה המסננת המיוחדת
של "עדן" מצננת ומטהרת את העשן. סיגריות
"עדן" היו הראשונות בישראל עם פילטר — הן
עדיין המשובחות ביותר.

הרהר בדבר ועשנת

סיגריט הפילמר המעולה בישראל

E 105

G-11
HEXACHLOROPHENE

11/202

Shofman's
DEODORANT

מוֹנֵעַ רִיחַ זִיעָה
מחסל חידקים מהעור
תוצרת "עדיף" בע"מ

זה האיש אשר פשט

את הרגל, בגלל הפרסום...

...לא הפרסום שלו, חס וחלילה
(לזוה הוא קמצן מדי) אלא בגלל
הפרסום שמתחרהו עושה דרך

פרסום ציטוט

תל-אביב, אלנבי 56, טל. 66081

חג ביום אבל

תשורת משמחת לבב הביאה אתה ה' שבוע פולחן בג'וריון ביישובי פרוודור ירושלים: היא נשאה בידה שני סלי-צרים מלאים ברכות, חילקה אותן בגני-הילדים של יישובי-העולים... כאשר ביקר רה השבוע אצל הסופר שמואל יוסף עגנון חבורת ידידים שנטלה לידה יוזמה לארגן את חגיגות יובל השבעים, הסביר עגנון למבקרי כי יוהדותו הוא יום פסול למסיבות, מאחר שהוא חל ביום האבל על חורבן בית-המקדש, התשעה באב. "לא לחינם נולדתי בתשעה באב", הסביר עגנון, "הבטחתי עצמי מראש מפני מסיבות יום-הולדת". ... כאשר נולד השבוע, לאחר שבע שנות נישואין, בן ששי למשורר אורי צבי גרינברג בן ה-62 ולאשתו עליזה, הסביר המשורר למקורביו: "בימי השואה הושמדו באירופה קרוב למאה נפשות מבני משפחתי. אני סבור שכל אדם צריך לעשות מאמץ על-מנת להחזיר לעם בנים כמספר הבנים שנגזלו ממנו בידיים טמאות". ... מלחין, המנצח והצליט הצרפתי פול טורן פלייה חזר בו סופית מכחנתו להשתקע בישראל, כתושב קבוע של קיבוץ מעברות בעמק-הפר. כך מסתבר מידיעה שהגיעה השבוע מפאריס, בה נאמר כי טורליה נתי מנה לפרופסור בקונסרבטוריון של פאריס. ... כאשר דנה הכנסת בחוק ה' עיבוד, נזכר ח"כ חרות ליד ירושלים ד"ר בנימין אבניאל במנהג קבורה ירושלמי מיוחד במינו: כאשר קוברים את המת ומתי-חילים לשפוך עפר אל תוך הבור, אומרים אליו תחילה: "אנו מבקשים את סליחתך, אבל אנו נוהגים כך כמנהג ירושלים".

★ ★ ★

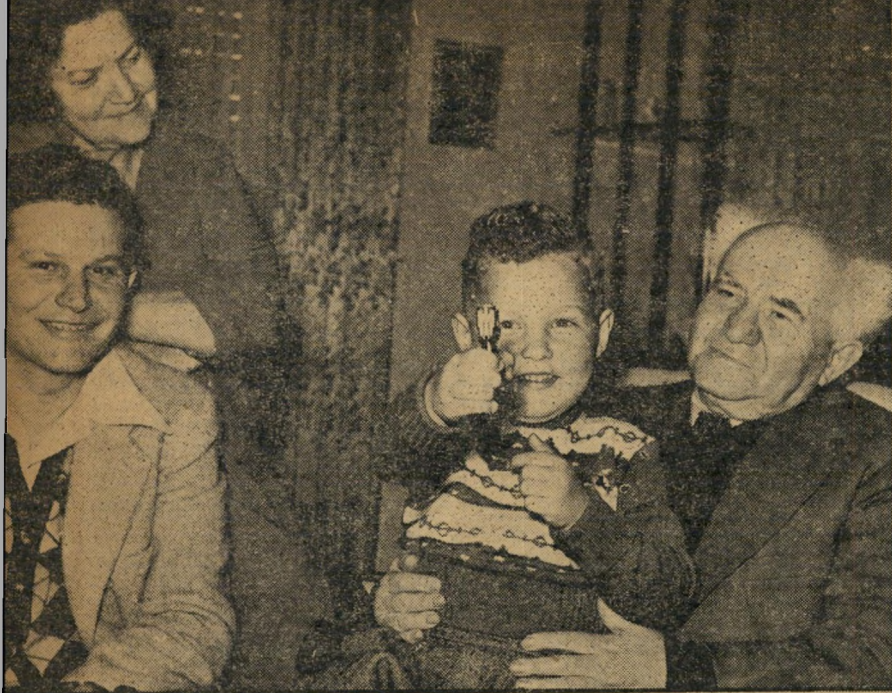
חייו של סוכן לא-כפול

המקום הראשון אשר אליו הלך סגן המפקח הכללי של המשטרה עמוס בן-גוריון לאחר פיסוס פסק-הדין במשפטו נגד שורת המתנדבים, היה ביתו של ישיע' ירו (שייקה) ירקוני. במקום ערכו המסובים לגימט קוגיאק הגונה, שהסתיימה בנושקה מצלצלת שהעניק עמוס לאשת י'

דידו הזמרת יפה ירקוני... במצב רוח זועף הרבה יותר היה השבוע המפקח הכללי של המשטרה יחזקאל סהר, שנראה ימים מעטים לאחר פסק-הדין כשהוא מקנא ל-כבודו של החוק בצורה מוזרה. באמצע משטרתית, כדי לרשום בעצם דידי דור"ח על עבירת תנועה לנהג שנסע לפניו... בהפיסקה במשפטו של יעקב חרותי, גיגש אחד העתונאים אל העד דן זרניצקי, איש השב"ה, ושאל אותו אם הוא עומד ללכת בדרכי עד קודם, איש השב"ה אריאל אלרי אשורלי, שאותו סידר השב"ה בעבודה במכרות הנחושת בתמנע. האם גם אתה עומד לעבוד בתמנע? שאל העתונאי. השיב זרניצקי ברצינות עמוקה: "לא, כי אני לא סוכן כפול". ... מקרה לא-נעים אירע בפאריס לשחקן הבימה שלמה בר-שביט, כאשר החליט למתוח את אחד ה-מלצרים הפאריסאים וקרא לעומתו בצרפתית טוטפת: "הגש לי בבקשה ברישביט טוגון". המלצר לא התבלבל, השיב מיד בעברית צחה: "ברישיט טוגון אין לנו, אבל מבושל יש". התברר, כי היה זה יורד מישאל, שהכיר היטב את פרצופו של בר-שביט עוד מן הימים בהם הופיע בהצגת בערבות הנגב... בעל אוסף האוטוגרפים והפורטרטים אברהם שרון, הטוען מה שנים רבות כי היישוב בישראל מנהל את חייו בפזרנות יתירה ומוזיקה, החל להפסיק לשלוח לידיו מכתבים על גבי פיסות נייר קרועות וקרטונים של קופסות סיגריות נטרונות, לצורך חיסכון. הסביר שרון: "זאת היתה גם הסיבה העיקרית שבגללה החלפתי את שם משפחתי משבדרון לשרון — כדי שהחתימה תהיה קצרה יותר ולא תתפוס כל כך הרבה מקום על הנייר". ... בקיבוץ נען, המשק הראשון של הנוער העובד, נער-כה בימים אלה מסיבה ליובלו של משורר הנוער העובד אברהם ברוידס. רשות הזכרונות ניתנה לח"כ אחדות העבודה ישיע' ראז גרילי, שסיפר כי בימים ההם היה הנוער העובד כולו חבורה קטנה של נערים, שנהגו להתכנס בערבים על שפת-הים. באותם הימים עבד ברוידס כטיח, ובערבים נהג לקרוא באוזני החבורה משיוריו.

פסוקי השבוע

- ראש הממשלה דוד בן-גוריון, בהתמררו בישיבת מרכז מפא"י על התנהגותה של מועצת פועלי חיפה בשביתת אתא: "אנו יודעים מהן התופעות הספונטאניות והזעם הספונטאני בחיפה".
- ח"כ מפא"י יוסף אלמוגי, בשיחה עם בן-גוריון באותו עניין: "בחיפה קוראים לי קצין ולא מכיר מועצת הפועלים. וכשאני אל קצין ואומרים לו להיכנע, לבגוד או להתאבד — הוא בוחר בהתאבדות".
- נשיא ההסתדרות הציונית ד"ר נחום גולדמן, על היחסים בינו לבין בן-גוריון: "מעולם לא היו היחסים האישיים ביני לבין ראש-הממשלה טובים כפי שהם כיום. הגענו לידי הסכם גם על העובדה, שיש דברים שאין בינינו הסכם עליהם".
- הרמטכ"ל רביאלוף משה דייק, בחיכתו על ספר-שיריו החדש של נתן אלתרמן עיר היונה: "יש שלושה סוגי משוררים — גרועים, בינוניים וטובים. לגרועים אנו אומרים — אל תכתוב. לבינוניים אנו אומרים כיצד לכתוב. ולטובים אנו יכולים להרשות לעצמנו להציע על מה לכתוב".
- ח"כ חרות אליעזר שופטק, בישיבת ועדת העבודה של הכנסת: "אני מבקש את רשות הדיבור כדי לעשות סקנדלו".
- המפקח הכללי של המשטרה יחזקאל סהר, לאחר שיושב ראש אגודת העתונאים הירושלמית, כתב מעריב ברל קוראלניק, ביקר אותו בבואו להוציא את רשמי מחצית אינטרפול וציין עם זאת כי פסק-הדין במשפט עמוס בן-גוריון יחייב לשינויים במשטרה: "אתה עובר על לאו מפורש — שבבית התלוי אין מדברים על חבל".
- סגן-ראלוף דינה וורת, בפנותה לחיילות צעירות שסיימו זה עתה את תקופת טירונותן: "תפקיד הבנות בצבא הוא להעלות את המוראל לחיילים הקרובים ולהעניק להם רוח נשי".
- הסופר זלמן שניאור, עם שובו החודש לישראל: "בהגיעי לגיל 20 באתי לכלל הכרה שאם אין ברצוני למות ברעב ולהיות נדרס על-ידי כל גס-רוח, עלי להיות קסמן ופנען ותקיף ואפילו גס-רוח, כי אחרת לא יהיה לי מנוס מכך שאחינו בני ישראל יקדו לי על הראש".
- הסטרונט יוסף יחיא, איש כפר טייבא, בפגישה רעים-יהודית-ערבית במועדון מפ"ם צחצח בתל-אביב: "לבגורי האוניברסיטה העבריים החוזרים לכפרים קוראים בשם מוהנדסים, משום שכל מה שהם עושים בסיום הלימודים הוא למדוד את הרחובות הלך ושוב".
- הכוכבת אווה גארדנר, על האופנה החדשה של כריסטיאן דיור, לפיה על השמלה לכסות את השוקיים: "זוהי אופנה הולמת לנערות בעלות רגליים מכווערות. הרגשתי היא, שרגלי נשים הם דבר יפה".
- השחקן רוד שטייגר, על הנוסח התוקפני החדש של המשחק בסרטים: "האופן שבו אנשים מוכיחים איש את רעותו על המסך כיום איננו ביטוי של אהבה כלל וכלל. גם גורילה יכול לנשק באותו אופן".
- המשורר הצרפתי ז'אן קוקטו: "רעיונות חדשים יכולים לפלס לעצמם דרך בהצלחה רק אם יהיו דומים לחליפת-גברים מהודרת — עליהם להיראות כלפי חוץ, כאלו אינם חדשים כלל".
- השחקן וולטר סלואק: "אשה מסוגלת לשלם חמישים ל"י כדי לרכוש שמלה תחתונה מהודרת — ואחר-כך עוד להתרגו אם היא נראית".

התמונה שעוררה את זעם בית-המשפט: בשיא המשפט הצטלם דוד בן-גוריון באופן הפגנתי עם עמוס ובנו, אחרי שהוזמנו צלמי-עתונות. השופטים מצאו שהדבר פסול, אך לאחר מכן מחקו את הפיסקה אשר ציינה כי הדבר "לא היה מן הטעם הטוב".

ו"עמד אובד עצות" מול המיסמכים שנמצאו בתיקיו והוטחו בפניו.

צירוף כל הנוסחות הגמישות הללו, בי-תוספת המחיקה, אין לו אלא משמעות סבירה אחת: יחזקאל סהר לא אמר את האמת, שעה שנשבע לעשות זאת.

קביעה מפורשת זו, בצירוף כל תיאורו של המפקח הכללי, נגעה לא רק לו. באופן אוטומטי לא יכלה האחריות שלא לחול על כל הקבוצה של מרעים קרובים, שהתי-קבצה במשך תשע שנים תחת כנפיו של המפקח, ושיסיעה לו בקשר-שתיקה, שעה שהשמיץ את כוביו בעתונות, ואחר-כך בבית המשפט.

★ ★ ★

פסקדין בכל בית

אפשר היה להניח כי למחרת פסק-דין, אשר יזכה את עמוס בן-גוריון בסכום ניכר של פיצויים, תשלוט הרינה באולמות המטה הכללי של צמרת המשטרה, ואילו המבוכה והדכאון ישלטו במחנה מגלי השחתות.

המציאות היתה הפוכה. כעבור שעות מעטות, עת מלאו המשמעות של פסק-הדין חדר ללבות הנוגעים בדבר, ירד דגל מצב-הרוח לחצי תורן בבניין שליד פסטי-הרכבת בתל-אביב. הפרט עמוס בן-גוריון נשכח, ודיעה אחידה כמעט של כל הציבור, על כל זרמיו, תבעה טיהור יסודי של המשטרה.

בהפגנה כמעט חסרת-תקדים בארץ, התי-לכד רובה המוחלט של העתונות הישראלית, תבע את סילוקו המיידי של יחזקאל סהר, ואת קבלת המלצת השופטים — למנות וועדת-חקירה ציבורית לשינוי פני המשטרה כולה.

סערה זו לא היתה חסרת-הומור. כאשר נדחה משה שרת לתוך הויכוח, הסתמך על תיקון-הטעות הכוזב של הארץ, טען טענות מפולפלות שהופרכו לחלוטין עוד לפני שפורסמו. סהר עצמו טען שלא יתפטר לפני שיוברר עירעור (אם יוגש), והממשלה דחתה את ההכרעה באמתלה הקלושה שאין לה עדיין טופס של פסק-הדין.

יתכן שמעולם לא קרה עוד פסק-דין של בית-משפט, שבאופן פורמלי הוא לטובת צד אחד, יתן דחיפה מוסרית עצומה כזאת לצד השני, אף מבלי שהתכונן לכך. פסק-הדין של השופטים נפגש עם פסק-הדין של הקהל, שהיה מוכן קודם לכן, "המשפט נערך בכל בית", סיכם מצב זה בשעתו כתב של הבוקר. עתה נחרץ גם פסק-הדין בכל בית.

האזרח פתח בכל בוקר את עתונו תוך צפייה לדיעה שתבשר לו כי המפקח הכללי סולק.

זה היה השכר האמיתי של אותן קבוצות קטנות שיצאו, לפני שנים, למערכה הגדולה לטיהור המדינה מכפנים. שורת המתנדבים, העולם הזה, שמואל תמיר ועוזריו, וכל אותם מאות אורחים שהרגישו חובה בלבם לתת יד וסעד למערכה נוצרת זו של המעשים נגד מיכצת הכוח המנגנוני, נוכחו השבוע לדעת בניגוד מיוחזות במינו, כי הנצחון האמיתי במערכה זו היה לצדם שלהם.

אכתלדיוס ארותי

גים לתת במקומות אלה לנערות, הם דבר רצוי או לא, היא מתנגדת.

בשביח החברה

הרי לפניכם שתי נערות בנות 20 (1032/16). האחת חיילת וגם השנייה אוהבת גבינה, אך שתיהן חל-אביביות. אחת ברוגסית, אחת בלונדית. הן פשוט לא נכנסו לפרטים, אך אין הן שונות מן האחרות. הן רוצות להתכתב עם "שני חברה נחמדים".

לא מונצואלה

תוצאות, לא תירוצים, תובע ממני בלשון צבאית (17/1032) בן 19 כאלו בי תלוי הדבר שנערה בגיל העשרה תכתוב אליו. אין הוא מבקש, אומר הוא, דווקא מיליונרית מונצואלה. לא מעניין אותו אפילו אם הכותבת אליו תהיה יפה או לא.

זהו צעיר, שלפי דבריו אוהב הוא להרבות לצחוק ולעבוד במקצועו, שהוא מכונאות-מסוסים. הוא סבור שיוכל ל"עניין את הנערה במכתביו. הוא מתעניין בעיקר במדעים ריאליים.

שופעות עיניה אור ירוק

(1032/18) יכולה לכתוב לך "על הרבה דברים. אפילו פוליטיקה". נשמע גורא מסעיר, לא כן? אך כדי לעשות זאת, עליה לדעת בדיוק כיצד אתה נראה. אל תשאל אותי מדוע. היא באמת אוהבת לכתוב ולקבל מכתבים. כך, על כל פנים, היא מצהירה. אם הנך סטודנט חל-אביבי, ובן 21-23, וגבוה עם דם, כלומר כזה השולח תמונות כבר ב"מכתב הראשון, ובעל המון חוש-הומור - בבקשה. (1032/18), שכחתי לציין, היא חיילת צעירה כבת 19, שענייה ירוקות ושערה שחור.

ידידי שפעם היו מתנצלים כל פעם שהיו נוסעים לחוץ-לארץ, מתחילים עתה להתנצל כאשר אין הם נוסעים.

הזמן והסוהר

מכתבו של (1032/19) הגיע אלי, לתמונה הרב, מבית-הסוהר המרכזי ברמלה. כותב הוא:

"אני מורכב ממספר פגוס של אביבים פלוס גדול יותר של חורפים, ואשר מסתכמים יחדיו ב"24 שנים.

"נולדתי מחוץ לכתלי בית-הסוהר, ולמעשה הגעתי לכאן רק בשנת 1954, אך אינני פושע מועד, כי כבוד היועץ ה"משפטי שלח אותי לבית-הסוהר רק כדי שאתבגר, והזמן עושה זאת כמיטב יכולתו. תאריך שחרורי 21.10.57.

"השכלתי מצטמצמת באותם ספרים שהצלחתי לקרוא מ"תחת לשולחן בעת השיעורים בבית-הספר העממי, פלוס שפות: עברית, ערבית, אנגלית וגרמנית. עם מעט רצון טוב אפשר לכוונת גם אותי כ"עלם נחמד ורציני", תחביבי הם - ספרות והיסטוריה.

שחרחרת חבובה

כולם אומרים ש(1032/20) היא שחרחרת חבובה. זה לא הכל, היא גם בת 19, חובבת טיולים, מתעניינת בסרטים, תיאטרון ומוסיקה ו"עוסקת בספורט אשר נערות מעטות בארצנו עוסקות בו". מה זה יכול להיות, תמהנני? אך אם לי לא גילתה, אי אסק שנתעשה זאת לאותו צעיר חל-אביבי כבן 22-25 שיכתוב אליה וישלח את תמונתו.

וראשון-לציין, ובלונדית. הוא איננו מוכן לקבל את מילתה שהיא כזאת. עליה לשגר לו מייד תמונה.

מדוע מתעקשת כל אשה או נערה ההולכת המכוון-ליופי, להיראות במקום דווקא בחזייה שחורה? מחשבה זו ניקרה במוחי כאשר סרתי, לא מכבר, למכוון של האחיות ניהבלה. על כורסות נוחות התפרקדו נערות בלבוש מינימום. כמעט כולן בחזיות ניאוריאליסטיות.

אם חשקה נפשך לשמוע רכילות חברתית ובהזדמנות זו לעשות דברים לפניך, זהו המקום האידיאלי לכך. תוכלי ל"שמוע את העובדות מצטטות את מכתבה האחרון של זיוה שפיר-רודן, ידידתן המקורבת של האחיות, הכותבת להן מכתב מפורט מדי שבוע על מעשיה, פחות או יותר. (שרה טל היתה אצלי שלושה ימים. היא מתה לצאת עם מישהו ולא הלך לה. היא קיוותה להתחתן באמריקה... יול ברינג מלמד אותי אישית לנגן בגיטארה ולשיר שירים רוסיים בשביל סרטי הבא, האחים קרמוב...)

יתכן אף שתפגשי שם את ריקה זדאי, כוכבת 5:5, כש"מסכה על פניה, והיא לומדת ערימה של תווים שבעלה, יוחנן זדאי, מביא לה למקום, כדי שלא תבטל את זמנה. אך האישיות האהובה ביותר על בעלות ועובדות המכוון, היא חנה מרון. "אי-אפשר לעבוד, כשהיא כאן", אומרות הן. חנה (בביקני, חזיה שחורה ושיזוף נהדר), שורקת, שרה, מתלוצצת ומנהלת ויכוחים עירניים עם דמיי-השתייה שנוה

הטיפוס שלי

חתיכה זו לא איבדה במתכוון או לא, את תמונתה, כאשר בנות מינה. התמונה פשוט נמסרה לי על ידי הצלם שצילם אותה. ייתכן שאין היא הטיפוס שלכם, אבל שלי בהחלט כן.

עוד נפש אובדת. כל מה שאני זוכר ממנה, כותב ה בחור ששמו וכתובתו שמורים אצלי, "הוא ששמה ברוריה, שבשנת 1953 היתה בחברת הנוער ברמת דוד, וביוני 1953 היתה במחזור גדיע בבאר-אורה, וכעת היא נמצאת בתל-אביב והסביבה."

"כוונתי, מבטיח הוא, "אמיתית ורצינית, ולא טמון בזה שום מעשה קונסד או בדומה לכך."

הן אינן אומללות

שתי סמיגרסטיות אלה (1032/12) כותבות אולי עכרית יפה ומלאות חכמה ודעת. אך לגבי ידי, הרי הן סנוביות במקצת. אימרו לי, למה חשוב כל כך שהכותב יהיה דקא יליד הארץ? "מדהים, או מצחיק, משעשע או מרנין, כני את הדבר כאשר תכניה.

"ביודעין או שלא ביודעין קפצה עלינו רוח שטות וילדות לצדה של בגרות שטרם הבשילה דיה.

"ומשום כך החלטנו לפנות עדיין ולהיעזר בך, את זו ה"סועדת כל לבב דווי וכל נפש חולנית.

"ידידות אנו, ומשום כך אחזה ודבקה בנו האפידמיה במ"שותף. בקשה לנו אלייך לקשרנו לשם כתיבה רעונית עם:

ילידי הארץ, בוגר שמינית גימנסיה לכל הפחות, שופע ב"שכלו ובמצור, רצוי חייל בחיל-האחרי העושה חיל בדר"גותיו ובטיסותיו, ורצויה כמו כן גם אפשרות של המשכת לימודים גבוהים. במקרה של מצב קריטי קשה ומצער, ישנה אפשרות של אי-שחיל באשר הוא המשרת ב"צבא-ישראל, או המושך בקולמוס תלמידים בטכניון או ב"אוניברסיטה. הגיל הרצוי בין 20-23.

"ומי אנו, המבקשות כה רב וגשגב, תמהה את לדעת, לא כן? אם כן, אנו ילידות הארץ, בוגרות שמינית גימנסיה, תלמידות בסמינר מורים, למטה מגיל 20, חברותיות. ברמז דק, אין אנו אומללות בשטח הרומנטי כל עיקר, ובכל זאת יש מן המשהו בפנייה זו אלייך, אשר אל נא תביניה לרעה. "חונכנו על ברכי תנועת-נוער ועבודה. אנו עירוניות. ר"שוב ברמז דק: רצויה חברתו של אדם שטרם נפגע פגעה רצינית באולמות הגאון והקלפים, שאיננו איש הפוקרוק-רול. "בקשר לחתי פנינו, מוטב שיאמר בצניעות: "יהלך זר ולא פיר."

במלים אחרות: מורות-המחר אלה, רוצות להתכתב דווקא עם כאלה שהשמיעו את צעקתם הראשונה בארץ, קצינים או סטודנטים.

יותר מדי - מזיק

(1032/15) הוא צעיר כבן 19 שזה אך גמר את לימודיו בבית-הספר התיכון ברחובות. יש לו דעות מודרניות ביותר על החיים. כמו למשל, שנערה שתכתוב לו צריכה להיות "בעלת קצת השכלה. יותר מדי זה מזיק."

נראה שאין הוא מסתפק בהבעת דעות עמוקות כל-כך על החיים. הוא גם ספורטאי, מתעסק בריצה, שחייה וכדור-מים, בטיולים ברגל ובאופניים. וכפי שצינתה, הוא רחובותי. עליכן רצוי כי הנערה שתכתוב לו תהיה מסכיבות רחובות

מוצג הפאר של תערוכת "בית וגן"

בתערוכת "בית וגן" בבית דגון מציגה חברת אוליתרם בע"מ את דוד השמש אולימפיה, המיוצר על-ידיה. דוד שמש זה הינו דגם מושלם ביותר ובצורה חיצונית נאה. הדוד המוצג הינו מהסוג המורכב על גג שטוח.

דוד שמש אולימפיה הוא דוד לחץ בלי מצוף ובלי ועוד. דוד לחץ הינו הדוד היחיד המאפשר שימוש במכוונות בארצות אחרות: קליפורניה, פלורידה, אוסטרליה, ארגנטינה עווד. דוד לחץ הינו הדוד היחיד המאפשר שימוש במכוונות כביסה אוטומטיות והמספק להן מים חמים. הדוד עצמו נבדק על-ידי מכוון התקנים הישראלי, וישנה אפשרות של חמום הדוד גם על ידי זרם חשמלי. כחמום עזר בימי הגשם המעטים. לדברי היצרנים מוגבלת התצרוכת בחשמל בימי הגשם לשלושים עד ארבעים יום בשנה, והדוד צורך כ-10% מצריכת החשמל של דוד חשמלי רגיל. יצרני דוד שמש אולימפיה נותנים אחריות לחמש שנים, ומאחר שאין חלקים נעים (מוטור חשמלי, משאבה, אוסצילטור או מצוף) אין כל הוצאות החזקה ותקונים. מעריכים את מספר דודי החשמל בארץ בלמעלה מ-100.000 ובכל שנה נמכרים כ-10.000 דודים נוספים; התצרוכת של דוד חשמלי היא כ-1000 קו"ש. לכן יהיה זה חסכון רב לכלכלה בכלל ולבעל המשפחה בפרט באם יוכנס השימוש בדודי שמש.

אולימפיה

חוזרת - טובה ומשופרת
על טהרת הוירג'יניה

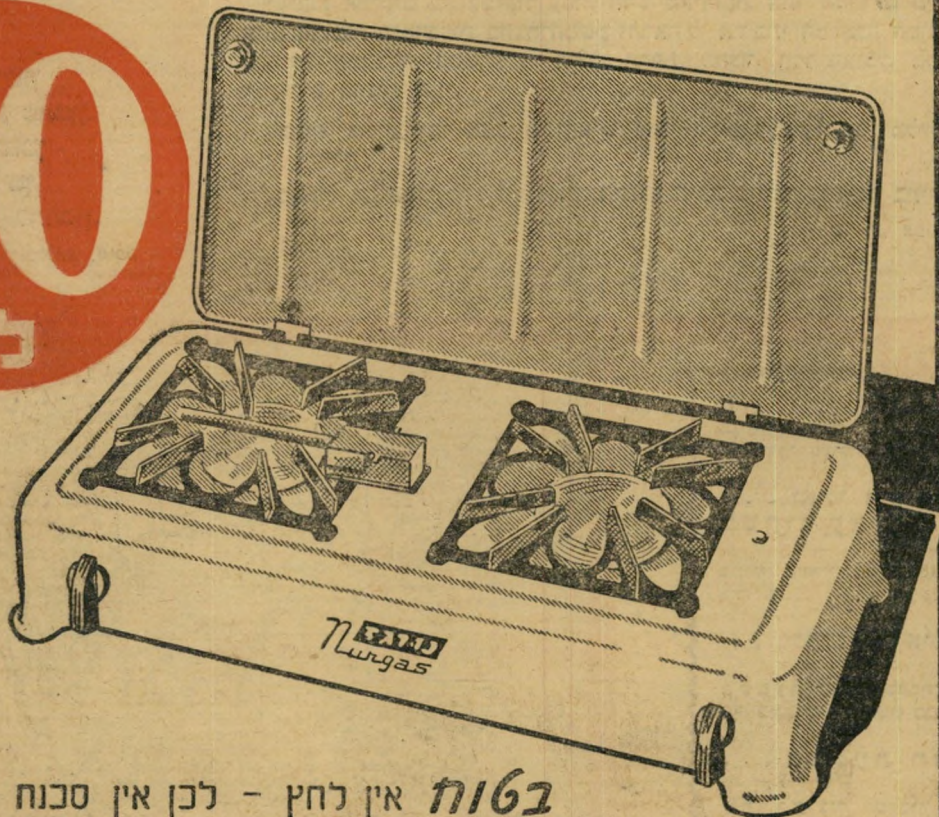
מעתה - באריות נייד אלומיניום
השומר על טריות הסיגואה

20 סיג.
580 פר.

כיריים גז לבישול

כולל הרכבה. שרות ואחריות לשנה - בסחיר

90
לי

בטוח אין לחץ - לכן אין סכנה החפוצות
יעיל מרחיק ליטר נזולים תוך 7 דקות
נקי הגז מופק מנפט ללא פח. עשן וריח.
חסכוני שתי להבות צורכות 15 פר' לשעה.

לוגז
LUGAS

סוכנות ראשית - חפצי-בה. רחוב אלנבי 58. תל-אביב

ירושלים: גוטינסקי, רחוב יהודית 2
רמת-גן: ברסון, רחוב ביאליק 37
באר-שבע: אלקעי, רח' 14 מס' 37
מגדל אשקלון: כהנא, רחוב הרצל 35
רחובות: רחוב הרצל 204
חיפה: קלוגני ובניו, רחוב החלוץ 28
עפולה: אחים רבינוביץ, מרכז עפולה
עכו: גלי אור
ראשון-צ: בית הצלילים, רח' ירושלים
לוד: שדרות צ.ה.ל. 26
רמלה: סימן טוב
מגדיל: ליברמן
פתח-תקוה: סוכנות להנדסה
רחוב חיים עוזר 6
טבריה: פלוס, עמידר א' מס' 56

תל-אביב
קליין: רחוב מקוה ישראל 4
אחים חיותמן: נחלת בנימין 38
דודוביץ: רחוב סלמה 124
אלחוט: רחוב בן יהודה 156
פרידמן: רחוב אלנבי 16
קסטרו: דרך יפו תל-אביב 17
וידר: רחוב העליה 34
גלובוס: רחוב הרצל 32
דומף: רחוב הקישון 49
רוט: רחוב נוה שאנן 21
דסה: רחוב הרצל 35
יפו
אלג'ים: שדרות ירושלים 37

הווי

חשדו וכברו כנפט

ב מעברת חולון, שפך גבר בן 34 נפט על אשתו וארבעת ילדיו, ניסה להציתם בשנתם, הסביר לחוקרי המשטרה כי אשתו היתה אצל התופרת זמן רב מדי, וכי חשד בה שברחה ממנו.

★ ★ ★
העכבר הוליד הר

ב ירושלים, נבהלה זקנה במושבי-הזקנים המקומי מפני עכבר, התפרצה בבהלה מתוך חדרה, דרסה במרוצתה נחש ארסי שהתפתל במסדרון.

★ ★ ★
שן תחת שן

ב סאן דיאגו, קליפורניה, זכתה מר גורי מק לרן בגט, לאחר שהוכיחה לבית-המשפט שבעלה הכריחה לעשות לה עצמה שיניים תחתיות מגבס כמו ידיה, קיבלה פיצויים בסך חמשת אלפים דולר, מיהרה מבית-המשפט לרופא-שיניים, להתקין לעצמה שיניים תוחכות.

★ ★ ★
חמור חמורותיים

ב יפו, לאחר שבעת סכסוך כינה רפאל מורחי שוטר בכינוי חמור, עצרה אותו המשטרה בביתו, גילתה בחצרו בית-מטבחיים בלתי-חוקי לחמורים.

★ ★ ★
ואן גוך כנגד

ב באר שבע, לאחר שעלה צעיר בדואי עם גמליו על אדמתם הזרועה של שני בדואים אחרים, תפסוהו השניים וקטעו את אוזנו.

★ ★ ★
קפיצת הדרך

ב אנטוורפן, בלגיה, הופרע גנב בעת שניסה לגנוב מתוך חדרה של מורה, נמלט מתוך החדר, דילק מגג אל גג, ירד במרובי-המים, קפץ מעל חומה שגבהה שלושה מטר, מצא את עצמו בחצר בית-הסוהר המקומי.

★ ★ ★
ער מאה זעשירים

ב סורינא, איטליה, לא קראה הרזנת דה-סיסטלו את מודעת-האבל שפורסמה לזכרה בעת גות עלידי אלמונים, ביום הולדתה ה-78, הופתעה לקבל בין שפע זרי טרחים ומברקי ברכה גם ארון-מתים מבריק.

★ ★ ★
שברו את הכלים

ב תל-אביב, זמן קצר לפני מתן פסק-הדין במשפט עמוס בן-גוריון, נשבר הדיקטפון המפורסם, בו הקליט השופט צלטנר את כל מהלך המשפט.

★ ★ ★
אריה שאג, מי לא יירה?

ב לאנדרה, ארצות-הברית, הוועקה הי-משטרה לבית-הקירור, לאחר ששומר בית הקירור הודיע בבהלה כי גילה במקרה אריה המתכוונן לזנק עליו, מצאה במקרה את גופתו של אריה-הרים שנצוד אותו לילה הוכנס למקרר להקפאה.

★ ★ ★
שוקולד ממולא

ב ירושלים, העיד סמל המשטרה ויס במשפט שושנה ברואני על הרכבן של מכוניות-תופת המוסתרות בחבילות ממתיקים, נחבש בו במקום לבדוק קופסת-שוקולד, שנמסרה זה עתה למען הנאשמת עלידי מעריץ אלמוני, פתחה ומצא כי תוכנה כשר לאכילה.

★ ★ ★
תגיד: "אה!"

ב חדר יוסף, הוועקו שוטרים וכבאים כדי להוריד אדם בן 50, שעלה על מגדל בית-החרושת לכותנה, ניסה לקפוץ למטה, עמלו למעלה משעה כדי לשכנעו שירד, קראו לבסוף לרופאו הפרטי, שהורידו אותו שיהיה קצרה.

★ ★ ★
"ידיה למעלה!"

ב מונטריאול, קנדה, כשאיימו שר-ודים באקדח על פקידת-בנק, התעלפה הפקידה, נפלה אינ-אונים על הידיה המפ-צילה את פעמון ההוועקה של הבנק, גרמה למנוסתם של השודדים בידיים ריקות.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

באמת יפה

לקיבוץ אפיקים בא לביקור עולה חדש מאירופה. אחד החברים טייל איתו ארוכות וממושכות בחצר-המשק והראה לו את בתי-המלאכה, המוסך, הנגריה, המכבסה, הסנדלריה, הלול, הרפת, החצר, חדרי-האוכל, בתי-המגורים וגנינות הגוי.

לבסוף, כשהביקור הסתיים והאיש עמד להיפרד מעל פני מלווהו, אמר העולה:

„באמת, מה אגיד לך? זהו מחנה-ההסגר היפה ביותר שראיתי בחיי!”

ש. ר., אפיקים

מבימים שקראו לו איתן כל הזמן לנו אומץ נתן. כבוא ליל הקרב הוא ברח כארנב, כי שמע על גבעה איזה תן. דן מרגלית, תל-אביב

★ ★ ★

לכליף מזרחי בארמון היה לול עם עופות בהמון. הוא אבל לא מזמן עוף אחד מתורמק, ובכבוד הוא הובל לתרמון. אלי רוזנבלום, חיפה

מצות לעולם צודקת

דניאל גילה בטון מופרז במשחקו. (חדשות הספורט)
מרכזי דן, תל-אביב
הוא טבל מעודף מלט.
הרב ש. כץ, המכיר הראשי. (הצופה)
אליק מג, חיפה
מכירים אותו.
המשאבות נטלו את רוב אונם של מעיינות ראש העיר. (הארץ)
ר. ג., ירושלים
אימפוטנציות.
במשחק הגביע לא גילו הבוחרים את משחקם הרגיל. (חדשות ספורט)
אורי שיקה, חיפה
הם הצביעו ברגליהם.

הערות=שוליים

בדגוריון שלח מכתב לבית-הדין העוסק ברצח קסטנר, בו הוא אוסר לחקור את דרכי פעולת הש. ב. מטעמי בטחון...

... ואולי אין אלה טעמי בטחון אלא טעמי חוסר בטחון עצמי?

בחוגי מפא"י צצה ההצעה למנות את יחזקאל סהר לתפקיד בשרות החוץ...

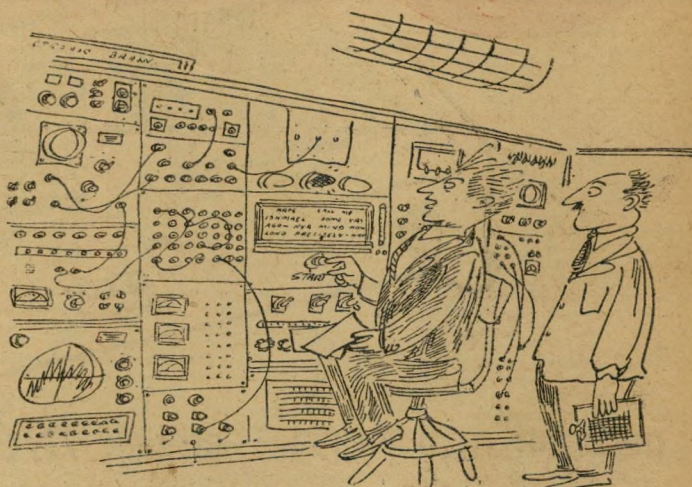
... לקהל לא איכפת בתנאי שהוא יהיה בחוץ.

השפעת ישראל באסיה עוד איננה ניכרת ביותר, למרות כל הפעילות, אך בינתיים מורגשת כבר בישראל...

... השפעת האסיאתית.

מחתרת נגד השלטון נתגלתה גם במצרים...

... מה? גם שם יש קוראים ל"סולם"?

— המוח האלקטרוני הזה הוא כל כך משוכלל עד שנוצרים אצלו אפילו תסביכים.

צברינו חמודים ועוקצנים

איתן היה חום גבוה והוא לא יכול היה להירדם. ניגשה אליו שומרת-הלילה ושאלה אותו לשלום. „אני לא יכול לישון”, ענה איתן, „בשכדור הארץ מסתובב לי כל הזמן.” קיבוץ כברי

ור"י (6) ראה שכל חברי המשק מקיפים את טוביהו, שעמד לצאת לארצות-הברית, ומבקשים איש איש שיביא להם משם מתנות שינות. לבסוף, ניגש בעצמו ואמר: „טוביהו, ולי תביא מגפרה.”

קיבוץ גבים
יום העצמאות שאלו את אמרי (3): „למה אתה מחזיק את הרגלי?” ענה אמרי: „למה שלמדינה אין ידיים.”

קיבוץ גבים
מא הסתכלה בלשונו של עומר (3) ופסקה: „הלשון לבנה!” השיב עומר: „זה לכבוד שבתו” קיבוץ בית-השיטה

קיבוץ גבים
עופר טען: „תמיד צביקה בוכה בלילה.” „לא תמיד”, השיבה המסתפלת. „לפעמים.”
התעקש עופר: „אבל תמיד לפעמים!” קיבוץ עין-חרוד

קיבוץ גבים
בי הגיע משועמם לחור הרוי ושאלי: „אמא, אין לי שום דבר חשוב לעשות.”
„מה זה דבר חשוב?” התעניינה אמא. „גו”, הסביר אבי, „לאכול מאסטיק, לנסוע על אופניים...” קיבוץ בית השיטה

הרוזים במחרוזת

שמע ורשם: עטאללה מנצור

סיפורי-עם ערביים

משפט דק

חמישה אנשים הואשמו בגניבה, אבל לא נמצאו הוכחות חותכות אף כלפי אחד מהם. הביאו את החשודים לפני השופט, והוא שאלם: „מי מכם הגנב?” „לא אני”, השיב כל אחד. ציחה עליהם השופט לצאת מן החדר, אבל בטרם הגיעו אל הדלת חזר בו וביקשם לשוב על עקבותיהם, ושוב שאל: „מי הגנב?” והאנשים חזרו והשיבו, איש בתורו: „לא אני.” השופט חזר על מעשה זה חמש פעמים, ולבסוף קרא לשוטרים ובהצביעו על אחד החשודים אמר: „אסיריה! הוא הגנב!”

„כיצד גילית זאת?” שאלוהו. „בכל פעם שצחיית עליהם לצאת וי לחזור”, השיב השופט, „היה הוא בא אלי אחרון, והיה ראשון ההולכים.”

גדולה לגדול

כשבא הכליף הרון אל-רשיד לבקר בדמשק, הגישו לו אנשי העיר סיר ג' דול, מלא מים צוננים לשתיה. „מה פירוש הדבר?” שאל הכליף, וכי כים רגילה לא תספיק ליו?” „אדוני הכליף”, השיבו הדמשקאים, „לאנשים גדולים מגיעות זכויות גדולות.”

איש טוב

שאלו את גיוחא, מי האיש הטוב שבעולם אחרי הנביא מוחמד. השיב גיוחא: „עלי אל-אשראם!” שאלוהו: „מיהו אותו עלי אל-אשראם?” אמר גיוחא: „אדם אחד, שניתן לי כסף.”

כשכולם אומדים

גוי קנה כבש והיליכו למזבח, להקריבו קרבן לאלוהיו. ראו אותו שלושה נוכלים וחמדו בלבבם את הכבש. ניגש האחד אל הגוי ואמר: „כלב

נאה לך. להיכן אתה מוליך אותו?” „אין זה כלב”, השיב הגוי. „זהו כבש.” „כבש?” צחק הרמאי בקול רם. „עניים לו ולא יראהו הרי כלב קשור ברצועתך.” כעבור רגעים אחדים ניגש אל ה- גוי הנכול השני ואמר: „מעודי לא ראיתי גוי מהלך עם כלב.”

„זהו כבש”, השיב הגוי. הנכול החזיר לעומתו צחוק פרוץ. אחרי שניגש גם הנכול השלישי, ואף הוא טען כי כלב לפניו, נטש הגוי הנכול את הכבש, שנפל כפרי בשל ידיו הנוכלים.

יראת אלוהים

גנב שתפס איש דת, ורש מן הנתקף את ארנקו, אך איש-הדת לא מיהר ל- מלא את מצות השודד. „מהר, כלב שכמותך”, צעק הגנב, „אילמלי פחדתי מאלוהים, הייתי רוצח אותך.”

„אם אתה מפחד מפני אלוהים”, השיב איש-הדת, „הרי אין לי מה לפחד מ- פניך.” והוא פנה והלך לדרכו.

לא סוס ולא סוסה

שליט עריץ, שחיפש לו אמתלה לח- מוס את כספי אזרחיו, קרא לשלושה אנשים אמידים, העמידם מול סוס ש- רעה הרחק בשדה ואילץ אותם להמר אתו, אם ידעו להבחין ממרחק מה לפ- ניהם — סוס או סוסה. „זהו סוס”, אמר הראשון. „טעית”, השיב העריץ בנחת, „זהו סוסה. תן מאתיים לירות.”

„זהו סוסה”, אמר השני. „טעית”, חזר העריץ ואמר, „לפניך סוס. תן מאתיים לירות.”

„אין זה סוס וגם לא סוסה”, אמר השלישי שראה מה עלה בחלקם של קודמיו. „ואם אתה רוצה מאתיים לי- רית — הרי הן לפניך.”

מלון אימונים נח"לאי

אוכל — חומר העושה את דרכו מה- מסטינג למזבלה בלי לעבור דרך גוף האדם. בריאות — דבר שמוכנים לחתור עליו לחודש כדי להשתחרר מהסידרה. גימ"ל — הסקסופיל של החובשת. דם — נוזל ששופכים הרבה זיעה כשביל לחסוך אותו. חופעה חיצונית — דבר שהרס"ר דורש ולא מקבל ונערה מקבלת אותו בלי לדרוש. לויכוח — מה שעושים עם המסכך כדי להאריך את ההפסקה. זנב-סיגריה — היצור הזוכה להלחיה העצובה ביותר. חבלן — אדם שעושה בחיים רק שתי טעויות. הראשונה: כשהוא נכנס למקצוע. שנייה — ביטוי שהרס"ר משתמש בו כשהוא רוצה לדבר בעדינות. יעד — מטרה המקדשת את הפצעים ברגליים.

כומתה אדומה — דבר שלמענו מוכנים אפילו לקפוץ ממטוס באוויר. לביב — בספרים: ראשי תיבות של „לוחמה בשטח בנוי”. במציאות: ראשי תיבות של „לא בא כחשכוני”. מתיחה — יצור שצועק תמיד „כלי ידיים” חופשה-לאחר-תפקיד. נהגת — יצור שצועק תמיד „כלי ידיים” וגם מקיים זאת בעצמו בסיבובים. סאניטר — תיארי-כבוד לאחראי על בתי-הכבוד. ערב הוי — הערב היחידי בשבוע שבו אפשר לישון בשקט. פלאפל — כשהוא ישנו על הכתפיים, לא חשוב מה יש למעלה מהכתפיים. ציונות — מה שהמפקד אומר שהוא לא אומר. קרסוליה — מכשיר המונע את נפילת הלב מהמכנסיים החוצה. רוח-צוות — ששהו שהמפקדים מציעים להתנחם בו כשאין רוח קרירה סתם. שחרור — דבר שרק משוגע לא רוצה בו, ודוחק משוגע מקבל אותו מהר. רלונה — מעשה מדי-דסטי. דן מרגלית, תל-אביב